THEODORA

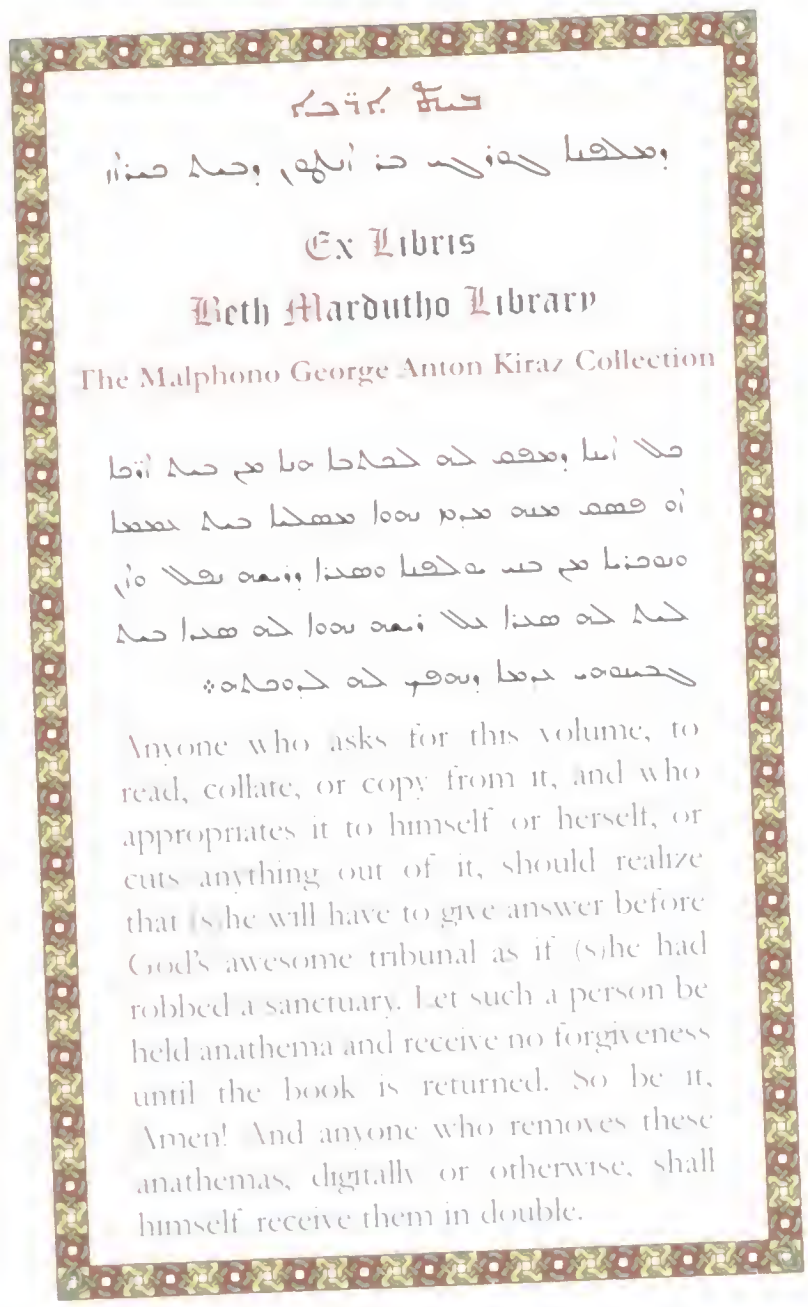

Biographies: By ABC
Beth Mardutho Library

ܬܐܘܕܘܪܐ

THEODORA

Yazan
Metropolit Gregorios Bulos BEHNAN

Çeviren
Horiepiskopos Samuel AKDEMİR

SÜRYANİ KADİM MERYEMANA KİLİSESİ
Tarlabaşı, Karakurum Sokak 20 Beyoğlu İstanbul Tel: 250 16 06

Her türlü basın yayın hakkı çevirmene aittir , kısmen veya tamamen iktibas edilemez.

Ana lisanını kayıp etmiş Türkiye'deki gençlerimizin, Süryanice ve Arapça kaynaklı kültürümüzden yararlanmaları bakımından, eldeki çeviriyi toplumumuza sunan değerli Ruhan'ımız Sayın Horipiskopos Samuel Akdemir'e teşekkür ederken, sevgili gençlerimizin bu Eser'den yararlanmalarını öneriyoruz.

Metropolit:
Filüksinos Yusuf Çetin

İst. Süryani Kadim Cemaatı Ruhani Reisı ve Patrık Vekılı

دحلخا. ومعلما عنه ملكوحصلوص سعي ينولخلس لاحنة حصلا
أرصلي ةَ بي نيحلما لحصنوما ولحلاه لصولاه ينعن سولحصو
سعه 1983 لحيا سيكب مليئصولحلي ينولهص مرسلا حصلا لحيا
لنالما حينا ينعن لاعنرم ينصولحيل.

سما مه سيب سكلاه ينكلصا ولا سعيا، وسنيصا لحب بي
صوصسنا ينانب وتنكسه، ولًالل حينا لحصنولصا ينصلا ويناولس..
(لاحتا ن: حـ) ولاحصا سيتما ينسنب لحصولصا مها: سيتالا انتي
ينكلتي انب سعلما سكلصا بي لاصتيصالا سقتلصالا ينتكة لانوناة
لالا لاقت لحيالا ميسلصالا لحسكتيصالا لاناها ميسلما: ال مرتا ينسب
انب لحيلحا نها.

بي لاناسب لحسقصلصا مها: ال :سكلاه لالا ذلب مُلاسقُصالا لا
مُكحساصالا ينبا بي لاحتيالا. لال سكلاه سعب: ينسكلا سكناه
ولالكلهالا ياحتصا رتينا لسكلاسقتي تينعا سوتيا. انعا ينسناه
لحاه ولسولهالا لالا سلاسالا لحاصلا ينبالا سكتيسصا لانرا
لحاه ولسولهالا ياحتصا رتينا لسكلاسقتي تينعا سوتيا. انعا ينسناه
ولحسا. ولكسقاه ينكلاسلا سوتيالا ينكلاه حلاصا لنا ينولسلا
سكب لسعا سكنه ليتيسناسه ويلاه لحسولاه سيلاصولكسلي

ضعْ همزة:

عادة بالإنكليزية ما يكون ترجمة الإنجليزي حرف الجر: الد
له اسمًا إذا وقعت ٱ مكررة حقيقة بدلًا من ٱسم
ٱبرًا صحيح. لكنهم الرجال ضد إله. وتحتوي الكلمة
الإنجليزية على ما يقابل حرف الجر وحتى أسفله
ملك سلام وتكلم تسعة صوتية الكلب وحتى
حكومة ٱحتلالهم ليتدل. نعم، إلا نبذ ملك في لغة الإنجليزية.
الله بالإنجليزية في عقد وتعلم بالحق، عدة وتحلب الإ
وجمع الله لكنه صوت ٱحتل. وهو لغة ملايين الإنجليزية
وقت لغة، الصحراء ضرع حسن عيون الصغيرة بالإنكليزية
محيط. حتى الله إلا نبذ محكمة الإنكليزية: الكتب هو له
في عيون الكلمة. إلا حرًا وجد له إضافة عين الله حتى
سلام. ولا عواد لا لغة ولا ليتدل.

وجيز حمد عالج محكمة الإنجليزية: وجد عضو واقعة محكمة
الدرجة حكومة وحكومة وانجلترا. لغة بالإنجليزية. فكر ١٤ في
ٱبرًا صحيح. لغة وجيز مصطبة محكمة ليتدل وحالة

ÖNSÖZ

Değerli okuyucu

Bu kitap, Süryani Ortodoks Kilisesi tarihinde önemli bir yer tutan Theodora'nın gerçek yaşam hikayesini içermektedir. Bu kitabı Türkçe'ye çevirmemizin ana amacı hakkındaki düşüncelerimizi size aktarmak istiyoruz:

Türkiye'de ve başka bir çok yabancı ülkede yaşayıpta Türkçe'den başka dil bilmeyen gençlerimizin Süryanice ve Arapça kaynaklı Tarih ve Kültür hazinelerimizden yararlanmalarını sağlamak için ve onlara kültürel bir hizmet sunabilmek amacı ile kendi çapımızda karınca kararınca bir şeyler iletmek istedik. Kendi tarihini bilmeyen bir insan kültürlü sayılmaz, kendi kişiliğini geliştiremediği gibi topluma yararlı bir insan olamaz.

Elinizdeki kitap kişilikli bir kadının yaşamını yansıttığı gibi onun değerli kişiliğinde, yetenekli bir kadının insanlık tarihinde oynayabileceği rolün büyüklüğünü anlatmaktadır. Bunları gelecek kuşaklara, özellikle dünya üzerinde yaşayan insan topluluğunun yarısından fazla olan kadın kesimine göstermek ve onlara erdemli yaşamı, insani hizmetleri ve içinde bulundukları toplumun yararına çalışabilmeleri için teşvik etmeyi amaç edindik.

Tarih boyunca bir çok erdemli kadın insan toplumuna büyük hizmetler vermiş ve kendi toplumlarını yaşantılarıyla ve davranışlarıyla yüceltmişlerdir. Örnek olarak İsrail kavmini mutlak bir soykırımdan kurtaran kraliçe Ester ve onun gibi nice kadınlar...

VI. Asrın başlangıcında Süryani Ortodoks Kilisesini ihya eden, Süryanilerin kızı kraliçe Theodora bunun en büyük örneğidir.

O dönemde, Batı-Doğu mezhep kavgaları siyasete alet ediliyordu. Bu bakımdan bağımsızlığını korumak isteyen Süryani Ortodoks Kilisesi çok zor durumda idi. Antakya Patriği Büyük Seviriyos, İmparator Juztinus tarafından Mısır'a sürgün edilmişti. Yüzlerce Süryani Kilise babaları, dini merkezlerinden uzaklaştırılmıştı. İşte böyle kritik bir durumda, Allah'ın yardımıyla Bizans Kraliçeliğine seçilen Theodora, kendi Kilisesini kurtarmak amacıyla, Süryani Ortodoks evrensel Başpiskoposluğuna getirdiği Burudanlı Mar Yakup'un dinsel yönden gösterdiği büyük faaliyet sayesinde yok olmaya yüz tutmuş Süryani Kilisesini yeniden diriltmiş oldu. Ama Burudanlı Mar Yakub'a muhalefet edenler, onun adına izafeten Süryani Ortodoks Cemaatına "Yakubiler" diye küçümseme gibi bir deyim verdiler. O ise, Süryaniler Hıristiyanlığı ilk kabul eden kavimdir ve esas Ortodoks bunlardır. Burudanlı Mar Yakub, Süryani kilisesinin yetenekli babalarından biridir. Süryani Kilisesi, Ortodoksluğu direk yüce Mesih'in Havarılarında almıştır.

Kitabın içerdiği olayları, piyes şeklinde de göreceksiniz. Ayrıca aynı piyes, merhum Matran Hanna Dalabönü tarafından Arapça'dan Süryanice'ye çevrilmis ve 1977 yılında Hollanda Mar Efram Manastırında Avrupa Metropoliti Mar Yuliyos İsa Çiçek tarafından basılmıştır.

"Tanrı'nın sözü diri ve etkilidir, iki ağızlı kılıçtan keskindir." (İbraniler 4:12)

Çevirisini yapmış olduğumuz kitabın içeriğinde yer alan anlatımlar ve olaylar; Tanrı sözünün kılıçtan keskin olduğu gibi, tarihi olaylarda aynı derecede açık, net ve tartışma götürmezdir.

Theodora'nın hayatı tercüme edilirken, tamamiyle Rab'be olan bağlılığı, hizmetleri ve tarihi gerçekler göz önünde tutulmuştur. Theodora'nın Kutsal Ruh'un önderliğinde kilise için yaptığı hizmetleri bu sayfalara sığdırmak mümkün değildir.

Bu çeviriyi yaparken hiç bir toplumu küçümsemek veya suçlamak amacıyla yapmadık ve kesinlikle böyle bir duyguya kapılmadık. Burada amacımız, sadece tarih ve kültürümüzü yeni yetişen genç nesile yansıtmak, kilisemizin tarihine ışık tutabilmek ve kitabın yazarı olan, saygıdeğer Hocamız Ruhban Okul Müdürü ve Musul Metropoliti Sayın Gregorius Bulus Behnan'a minnet borcumuzu ödemek ve onun yüce anısını yaşatmak yegane arzmuzdur.

Bu kitabı okuyan herkesin yüreğini önce Rab'be, sonra tarihi gerçeklere açmasını dilerken, kitabın düzeltilmesinde, dizgi ve basımında yardımlarını bizden esirgemeyen doslarımıza teşekkürü bir borç biliriz.

Horiepiskopos Samuel AKDEMİR

İstanbul 1993

THEODORA KİMDİR ?

Urfa'nın Menbiç bahçelerinde yeşermiş, sonradan Bizans Sarayı'na alınmış, her türlü üstünlük ve güzellikleriyle çevresini etkilemiş, bir zambak kadar zarif görünümüyle yaşadığı dönemde hayranlarını büyülemiş saygıdeğer bir kraliçedir THEODORA... Bizans aleminde yepyeni bir ortam yaratmış, karışıklıkları önlemiş, kişisel çabası, kültürü, bilgisi ve sosyal hizmetleriyle tarihsel bir ün kazanmıştır. 527 - 548 yılları arasında Bizans İmparator'luğu Theodora sayesinde parlak günler yaşamıştır. 548 yılında Bizans'ın kahraman kraliçesi ak alınla Rab'bine kavuşmuştur.

Ama Theodora'yı çekemeyenlerin tahrik ve teşvikiyle ortaya atılan Kayserili insafsız yazar Brukobiyos, Bizans bataklıklarından fırlamış çirkef dolu bir kurbağa gibi, Theodora'nın temiz yaşamını kirletmeye, onun nazik ellerinin, çeyrek yüzyılı aşan bir süre, iyilik ve fedakarlıkla çizdiği tertemiz bir tarihi lekelemeye çalışır. Ama başaramaz.

Kötü niyetli kimseler, tarihin olumlu güzelliğini bozup, gerçekleri saptırıp, iyi yönlerini kötüye, nurunu karanlığa çevirirler. Nitekim Kraliçe Theodora'ya olan da budur. Kendisine uzanan kötü eller, güzelliğine gölge düşürdüler, temiz sicilini lekelemeye kalkıştılar. Oysa onun hakkındaki yanlış bilgiler ve kötü yorumlar sadece taraflı yazar Brukobiyos'un hayalinin ürünleridir. Bu nedenle, tarihin gerçeklerine sadık kalan yazarların temiz elleri, kraliçe hakkında ileri sürülen kötü düşünceleri tersleyip sahibinin yüzüne vurdular ve masum kraliçenin gerçek güzelliğini, erdemini, bilgeliğini ve tüm yüksek meziyetlerini ortaya koydular.

Biz burada kasıtlı yazar Brukobiyos'un Theodora hakkında olumsuz fikrini tartışmak yerine, Theodora'nın çağdaşı olan dürüst yazarların kayıtlarına bir gözatıp, özellikle de ailesini tanıyan, doğum yerini bilen çocukluğundan ölümüne kadar yaşamını yakından izleyen ve büyük kraliçenin himayesinde uzun yıllar yaşamış olan yazar Efesli Süryani Yuhanna'nın gözüyle gördüğü ve eliyle yazdığı, kraliçenin faaliyetleri, büyük hizmetleri ve iyilikleri üzerinde durmak istiyoruz. Esas gerçekler bunlardır: *(1)*

(1) Suriye Şam Süryani Ortodox Patriklik Dergisi 1992 tarih , sayı 113

1 - DOĞUŞU - ÇOCUKLUĞU VE İMPARATOR JÜSTİNYEN'LE EVLENMESİ:

Theodora, 6. yüzyılın başlangıcında Halep ile Urfa arasında bulunan Menbiç şehrinde doğdu. Babası bir Süryani Ortodoks papazı olup, benimsediği inanç doğrultusunda kızını en iyi şekilde yetiştirdi.

O tarihte Bizans İmparatorluğu'nun egemenliği altında yaşayan güneydoğu Süryaniler'i Yunan kültüründen büyük ölçüde etkileniyordu. Böyle bir ortamda yaşayan kültürlü bir papazın kızı da, şüphesiz Bizans'ın genel kültüründen payını almış olacaktı. Nitekim bu etkiler sonradan kraliçelik yaşamında kendini gösterdi. Özellikle sosyal ve siyasi alanda geliştirdiği üstün kişilik sayesinde, koskoca bir imparatorluğun başına geçti.

Urfalı yazar diyor ki: (2) " Theodora çok güzel bir kız olup, Tanrı Onu bedensel ve ruhsal güzelliklerle süslemişti." Ünü kısa sürede başkentin içinde yayıldı ve tüm vatandaşlarının saygı ve sevgisini kazandı." Jüstinyen ile evlenmesine gelince, Süryani yazarlar açık bir ifadeyle şöyle diyorlar: Jüstinyen İran'la savaşmak üzere Urfa - Menbiç üzerinden geçerken, Menbiç Süryani toplumunun dini lideri Papaz Yuhanna ve ailesi tarafından büyük bir saygı ile karşılanır ve evlerinde kralın onuruna büyük bir ziyafet verirler. Bu arada kral, Theodora'nın güzel davranışlarından ve bedensel güzelliğinden etkilenerek, papazın ailesiyle samimi bir diyalog kurduktan sonra Theodora ile evlenmeye karar verir ve Onu bizzat babasından ister. Önce papaz bu işe razı olmaz. Ancak, kral ona, kızını dini inancında özgür bırakacağını taahhüt ettikten sonra (3), baba öneriyi kabul eder ve böylece kralın arzusu yerine gelir. Çok geçmeden, Jüstinyen ile Theodora görkemli bir törenle evlenirler. Theodora taç giyerek İmparator Jüstinyen'in yasal kraliçesi olur. Bu mutlu olaydan (4) tüm Ortodokslar kıvanç duyar. Yıl M.S. 527.

(2) Kartminli Suryani Rahip Tarihi sayfa, 192 Lozan Basımı 1953.

(3) Urfalı Süryani Tarihi, sayfa 191 ve 192.

(4) Abulfaraç'ın (Süryanice) Devletler Tarihi, sayfa 78

2 - KRALİÇE OLARAK SOSYAL YAŞAMI

Theodora'nın sosyal yaşantısından anlaşıldığına göre Bizans yasaları imparatora tanıdığı yetkilerin aynını kraliçeye de tanıyordu. Dolayısıyla, Jüstinyen Kraliçe Theodora'ya geniş yetkiler vererek, Onun ülke yönetiminde istediği gibi emir verebilmesini ve her konuda sorumluluk sahibi olmasını sağladı. Yazarlara göre Theodora, kendisine tanınan bu haklarla, mutlak kraliçelik yetkisine sahipti.

Theodora, imparatorluğa erdemi ve hizmetiyle çok katkıda bulundu. Başkentte imparatorun sağ kolu olup yönetime yardımcı oluyor, idari ve siyasi işlerde krala verdiği olumlu ve yerinde fikirlerle imparatorluğa güç katıyordu. Çünkü Theodora'nın başkent ve çevresindeki gelişmeleri iyi izlemesi ve krala verdiği bilgilerle, kral da duruma hakim olabiliyordu. Herkes kraliçeden çekiniyordu. Yazarlara göre, imparator ve imparatoriçeye karşı düzenlenen kötü niyetli girişimler, Theodora'nın üstün zekası ve bilgeliği sayesinde sonuçsuz kaldı ve böylece, başkentin içinde ve dışındaki ayaklanmalar bastırılabildi. Yazar Nica'ya göre, 532 yılında Kraliçe Theodora saraya karşı düzenlenen ayaklanmaları büyük bir cesaretle püskürterek suçluları ağır cezalara çarptırdı, imparatorluğu ve kocasının tacını kötülerden kurtardı; var gücüyle kocasına yardım edip onu büyük tehlikelerden korudu.

Theodora hikmeti, dirayeti ve cesareti sayesinde kendini tüm ülke sakinlerine sevdirdi ve herkesin saygısını kazandı. İmparatorluğun yönetiminde görev alanlar, krala bağlı oldukları gibi, aynı bağlılığı kraliçeye de göstereceklerine yemin ederlerdi. Kraliçe ülkeyi temsil eden elçilere mektuplar, mesajlar gönderir, ülkenin çıkarını sadakatle gözetmeleri yolunda uyarırdı. En çok da, Roma'daki elçi Bisariyos'un tanınmış kişilerle, özellikle papalarla yakın ilişkiler kurmasını önermişti.

Kraliçe Theodora, başkentin içinde ve dışında, genel ahlak üzerinde titizlikle durur, fuhuş batakhanelerine düşen insanları kurtamaya çalışırdı. Cinsel sapıkları yargılayarak başkentte pislik yapanlardan beş yüz kişiyi bir kerede yok etti ve bölgeyi onlardan temizledi. Diğer taraftan, toplumsal yaşama da büyük önem verirdi. Yazarların belirttiğine göre, kocalarına ihanet eden kadınları bizzat izleyerek doğru yoldan sapanlara gözdağı veriyor, aile hayatlarına tekrar dönmeleri ve çocuklarına iyi terbiye vermeleri yolunda uyarılarda bulunuyordu. Eşleriyle iyi geçinmeyen, çocuklarının geçim ve terbiyesini ihmal eden erkekleri de cezalandırıyor, onları ailelerine sahip çıkmaya zorluyordu. Sonuçta bu kraliçe, tüm ülkesinde ve özellikle Kostantiniye'de *(İstanbul)* , yepyeni bir ruhsal ve ahlaksal ortam hazırladı. (5)

(5) Urfalı Süryani'nin Tarihi , sayfa 200

3 - KENDİ İNANCINA BAĞLI KALMASI VE KOCASI İMPARATORU ETKİLEMESİ:

Yazar Nica, Theodora'nın kraliyet ailesine karşı gelişen siyasi olayları cesaret ve sebatla karşılamasını takdirle dile getiriyor. Başka yazarlar da Onun, arihteki büyük adamların arasında yer aldığını vurguluyorlar.

Kraliçe Theodora gerçekten olağanüstü bir kişiliğe sahipti. Sanki yaşamın üm alanlarında parlamak için yaratılmıştı." Amansız düşmanı olan yazar Brukobiyos bile, dirayetli kraliçenin kocası Jüstinyen'in günlerinde gösterdiği hikmet, sebat ve cesareti inkar edemez. Bütün bunlar, üstün meziyetlerle dolu, manlı ve temiz bir kalpten fışkıran üstünlüklerdir.

Theodora, kocasının hoşgörüsü sayesinde, kendi inancına sımsıkı bağlı kaldı. Babasına verdiği kutsal sözü var gücüyle yerine getirdi. Kraliçelik yaşamı boyunca inancını sürdürdü. Erdemli babasından aldığı dini öğretim ve eğitimi çevresindeki insanlara aktararak dini müjdecilere adeta bir örnek oldu.

Bu masum kız, inançlarına sahip çıkması ve dini kurallara bağlı kalması yüzünden çeşitli sıkıntılarla karşılaşacağını çok iyi biliyordu. Buna rağmen korkmadan, çekinmeden, güçlü bir iradeyle benimsediği yolda yürümeye devam etti. Yaptığı doğru işler, kendi Ortodoks inancı için yaşadığını gösteriyor. Nihayet, genç yaşta, daha kırkbeşini doldurmadan, sevdiği inanç uğrunda öldü. Büyük sorumluluğu, aşırı yorgunluğu, haksızlıklar karşısındaki üzüntüleri, bu dünyadan gençliğinin baharında göçmesine sebep oldu. Ancak, çok kısa yaşamasına rağmen, yaşamı boyunca başardığı işler öyle geniş, öyle derin, öyle anlamlıydı ki, Onun saygıdeğer adı tarihe geçmiş büyük krallar arasında yerini aldı.

Theodora'nın kendi inancında sebat etmesi, babasına verdiği söze sadık kalması, inancını büyük çabayla koruması ve yaşatması kocası imparatoru çok etkilemişti. Bu nedenle, Theodora'ya çok değer veriyor, kendine eşit tutuyor, hatta bir çok kararlarında kendisinden üstün olduğunu kabul ediyordu. Böylece Theodora tüm davranışlarında, dinine ve dünyasına karşı dürüst kalabildi; " Tanrı'nınkini Tanrı'ya, Sezar'ınkini Sezar'a " vererek çevresine ışık tuttu.

Tanrı'ya bağlılığı ve kendi inancına saygısı sonsuzdu. Dinsel faaliyetleri yüzünden çektiği sıkıntı ve üzüntüler, çağdaş cezaevinden farksız olan saray yaşamına kapanması, inancı uğruna çeşitli zorluklara ve ağır şartlara sabırla katlanabilmesi Onun ruhsal sevgisinin derinliğini kanıtlar. Theodora'nın yaşamını anlatan yazarlar, Onun üstün yeteneklerini gurur ve takdirle dile getirdiler. Eğer Onun yaşamını ayrıntılı bir şekilde inceleyecek olursak, karşımızda doğru inançları yansıtan sevgi ve fedakarlıkla alevlenen nurani bir meşale görürüz. İşte samimi ve vefakar Theodora budur. Rab Tanrı O'nu yü-

celtsin! (6) İmparatora sadık bir eş olarak bağlılığına ve Ona yardımlarına gelince, yazarlar, hatta düşmanları bile bundan takdirle sözederler. Çünkü imparatorun uğruna rahatını ve gençliğini feda etti. Bütün bilgeliğini, zekasını ve cesaretini Onun için kullandı. İmparatora karşı gelişen en ufak olayı veya kötü niyeti daha başlamadan sezer ve gereken tedbiri alırdı. Böylece Theodora bir taraftan kocasının korunmasına göz kulak oluyor, diğer taraftan başkentte ve çevresinde olup bitenleri izliyordu. Kocasının tahtının ve tacının koruyucu meleği, geniş imparatorluğun özverili beyni ve en nazik zamanlarda sarayın atan nabzıydı. Jüstinyen, bu gerçekleri takdir ederek karısı kraliçenin olağanüstü zeka ve bilgeliğine karşı hayranlığını gizlemedi ve onun inancına saygı duyarak, atalarından devraldığı dini mirasın korunmasına yardım etmeye başladı. Bunun için, tehditçi Batı Kilisesi ile onun baskısı altında olan Süryani Kilisesi arasında barış sağlamaya çalıştı. Kendinden önceki imparatorların Süryani Kilisesi hakkında verdikleri tehditkar emirleri elinden geldiğince değiştirmeye çalıştı. Theodora'nın güzel hatırı için, dünyadaki tüm dini liderlere mektuplar göndererek onları uzlaşmaya ve birbirleriyle anlaşmaya çağırdı.

Demek isteriz ki, bu dirayetli kraliçe, Tanrı'nın Ona verdiği müstesna yeteneklerle imparatora ve ülkesine yaptığı büyük hizmetlerden dolayı, kocası imparatoru çok etkilemişti. Bu etki sonucu Theodora'nın kendi kilisesine sağladığı yararlar gibisine Bizans İmparatorluğu'nun başka hiçbir döneminde rastlanmaz.

4 - DİNDARLIĞI VE KİLİSEYE HİZMETİ

Theodora'nın kalbindeki büyük cesaret ve güç, kuşkusuz ufak yaşta erdemli babasının evinden aldığı dini eğitiminden ve gerçek dindarlıktan geliyordu. Benimsediği inanç, daha ufak yaşta, Onun ruhuna tüm erdem ve iyilikleri işlemişti;bunun için, yüce Tanrı'nın yardımına sığınarak yaptığı fedakarca işlerde başarılı ve yaşam ilişkilerinde güçlü çıktı. Onun amacı elçi Pavlos'un dediği gibi: " Tanrı bizimle olursa, kim bize karşı koyabilir? " idi. Süryani Kilisesi için verdiği büyük mücadeleyi üç önemli noktada özetlemek mümkün.

Şöyle ki:

a- KİLİSE ADAMLARINA ACIMASI

M. S. 518'de Jüstinus imparatorluk tahtına oturmuştu. Selefleri olan imparatorlardan miras aldığı zulüm ve baskıyı daha da arttırarak, krallık tahtına geçmesiyle birlikte Ortodoks toplumuna ateş püskürtmeye başladı. Cezaevlerini patrik, piskopos ve her çeşit din adamlarıyla doldurmuştu.

(6) Britanya Ansiklopedisi, cilt 26, sayfa 764 (11. Basım)

Bunlara bağlı inanlıları da, nerede olursa olsun, tehdit ve baskı altında tutuyordu. Bu konuyu ilerde daha ayrıntılı bir şekilde açıklayacağız.

Jüstinus' un kötülükleri ölüm tarihi olan 527 yılına kadar devam etti. Ondan sonra kızkardeşinin oğlu Jüstinyen ile Theodora Onun yerine tahta geçtiler. Bu değişiklik, inanlılara bir umut kapısı araladı. Jüstinyen, bazı siyasi ve idari sebeplerden dolayı, tutukluları salıveremedi. Ancak, bazı sürgün edilmiş kişileri yurtlarına geri gönderdi. Tehdit altındaki Süryani Kilisesi'yle tehditçi Bizans Kilisesi arasında barış sağlamayı umuyordu, ama başaramadı. Çünkü Bizanslılar'ın gurur ve bencilliği buna engel oluyordu. Diğer taraftan, Süryaniler'in inanç ve haklarından herhangi bir taviz vermemeleri sonucu, cezaevlerindeki ruhani liderler yerlerinde kalıyor ve bunlara her gün yeni tutuklamalar ekleniyordu. Theodora, bu durum karşısında çok üzülüyor, ama bir şey yapamıyordu. Kraliyet ailesi içinde büyük yetkiye sahip olmasına rağmen, kocasının durumunu gözönünde tutarak, çekimser kalmak zorundaydı. Çünkü Bizanslılar, Jüstinyen'i tutukluların tarafını tutmakla itham ediyorlardı.

Bunun için Theodora, elinden geldiğince tutukluların rahatını temin etmekle yetiniyordu. Bu kanlı olayları yaşayan ve gözleriyle gören güvenilir yazar Efesli Mar Yuhanna şöyle diyor: İmanlı Kraliçe Theodora, Hirmuzda adındaki sarayında, Süryani ve Yunanlı metropolitlerden ve rahiplerden beş yüz kişiyi biraraya topladı. İki üç günde bir onları ziyaret edip, hatırlarını sorar, saygıyla onların önünde eğilir, ellerini öper ve hayırdualarını alırdı.. (7) İhtiyaçları fazlasıyla temin etmeye çalışırdı. Süryani yazarların dillerine destan olan bu iyi kraliçenin, kendi kilisesinin ruhani liderlerine karşı kalbinde taşıdığı acıma ve şefkat duyguları, bu uğurda verdiği değerli hizmetler ve özellikle baskı ve tehdit altında olanları koruması, tarihin ona övgü ve takdirle tescil ettiği etkinliklerdir.

Himayesi altındaki Süryani Kilisesi'ni bütün gücüyle destekliyordu. Kendisine herhangi bir dini liderin veya metropolitin isteği sunulduğunda memnuniyetle kabul eder, gereğini yerine getirirdi. Bu nedenle, kilise ve manastırları ellerinden alınmış metropolit ve rahipler, durumlarını arzetmek üzere Ona gelip sığınıyorlardı. Nitekim, birçok ülkeden kendisine gelenler, Onun lütuf ve iyiliklerine mazhar olmuşlardır. Örneğin 528 yılında ziyaretine gelen aziz Burudanlı Mar Yakup'u sıcak bir sevgiyle karşıladı. Onun kişiliğinde gördüğü kutsal niteliklerden dolayı, Ona özellikle yakın ilgi gösterdi. (8) 542 yılında, kocası Kral Jüstinyen ile beraber, güvendikleri ve sevdikleri Diyarbakır'lı Rahip Yuhanna (*Sonradan Efesli Yuhanna*) yı putperestleri eğitmeye gönderdiler. Böylece Tanrı yolunda gayret dolu olan Yuhanna, küçük Asya kentlerinde, Karia, Frigya ve Lydia'da Hristiyanlığı yaydı. (9)

(7) *Britanya Ansiklopedisi: Theodora ismi altında.*

(8) *Efesli Yuhanna'nın Haberleri, H. 7, sayfa 681, cilt 18*

(9) *El - lülu - l Mensur, sayfa 261*

540 yılında Arişmi Şemun , Dicle Nehri üzerinde bulunan Selik yakınlarındaki Beytarşim Piskoposu İstanbul'a gelir ve Kraliçe Theodora'yı ziyaret ederek kendisine Irak Süryani Kilisesi'nin mağduriyetini arzeder. Çünkü, bu kilise İran'ın egemenliği altında olduğu için korunmaktan uzaktır. Piskopos Şemun, kilisesinin durumunu ve ruhani yöneticilere olan önemli ihtiyacını açıklamış ve kraliçe, uygun bir ortam bulduğunda, Irak Ortodoks Kilisesi'ne gereken yardımı yapacağına söz vermiş olmalı ki, kraliçenin vefatından sonra, Burudanlı Yakup 559 yılında Irak'a gidip oradaki kilisenin yönetimi için Aziz Mar Ahudeme'yi kutsar ve Ona genel Metropolit rütbesini verir. Böylece istenen yerine gelmiş olur.

b-THEODORA'NIN BURUDANLI MAR YAKUP'UN VE BASRA PİSKOPOSU THEVODOR'UN KUTSANMASINDAKİ ROLÜ:

Theodora, Jüstinyen'in tutuklu kilise liderlerini salıverme çabalarından olumlu bir sonuç alınmadığını öğrenince, kilisenin yoksun kaldığı piskoposların yerine, cemaatleri yönetecek yeni bölgelerarası piskoposlar atama gereğini düşünerek, akıllıca bir plan içinde kiliseyi tehlikeden kurtarmaya karar verir. Bu önemli karara katılan sorumlulardan Gassan Kralı Gassanlı Haris bin Cebla, bu konuda kraliçeyle temasa geçip, uyuşmaları üzerine, Fsilto Manastırı'na mensup Papaz Thevofil'in oğlu Rahip Yakup'u Urfa ve Asya genel Metropolitliği'ne ve Gassanlı Arap Rahip Thevodor'u Basra ve diğer Teğalipler Piskoposluğu'na aday gösterirler. Bu iki rahip, kutsal yaşamları ve gerçek Ortodoksluklarıyla ün kazanmışlardı. Özellikle Rahip Yakup 527 yılından itibaren İstanbul'da ve başka ülkelerde, erdemi ile ünlenmişti. Yakup'u yakından tanıyan ve ondaki kutsal gayreti bilen Kraliçe Theodora, ölüme mahkum edilmiş Süryani Kilisesi'ni ancak bu adam kurtarabilir diye düşündü ve Gassan Kralı'nın huzurunda adı geçen bu iki erdemli rahibi sarayına davet etti. Onları, bu sorumlu ve ağır görevi kabule ikna ettikten sonra, 544 yılında Aziz Mar Yakup, İskenderiye Patriği Mar Theodosiyos ve Konstantiniye Patriği Mar Entimus tarafından saray kilisesinde, Urfa, Şam ve tüm küçük Asya'ya Genel Metropolit (Katolikos) olarak kutsandı. Bundan böyle Kutsal Ruh tarafından bu göksel göreve davet edilen Aziz Mar Yakup, kendini Tanrı'ya adayıp büyük bir fedakarlıkla, Şam ve çevre şehirlerden başlayarak Ermeniye, Kapadokya, Kilikya, İsüriye, Bimejiliye, Lukaniya, Lykia, Frigya, Karia, küçük Asya, Cezayir, Kıbrıs, Rodos, Midilli, Mezopotomya, Pers ve İskenderiye ülkelerini dolaşarak Ortodoksları güçlendirdi. Onlara sebat ve moral verdi. Aralarında sevgi, doğruluk ve erdemi yayarak her yerde binlerce diyakos, rahip, papaz ve piskopos kutsadı. Süryani Ortodoks Kilisesi'ni yeniden canlandırdı. Böylece, vefakar kraliçe, kilisesi için iman ve umutla bek-

ği canlanışı ve etkinleşmesini bu dünyadan göç etmeden önce kendi gö-
le gördü. Bu başarılar, yüce kraliçenin ruhsal mücadelesinin ve sosyal hiz-
lerinin en büyük ödülüdür.

c - KOCASI JÜSTİNYEN'İ ENDİ KUTSAL İNANCINA İKNA ETMEYE ÇALIŞMASI:

Kral Jüstinyen, daha önceki hocalarının etkisiyle Süryani Ortodoks Ki-
si'ne düşman kesilmişti. Belki de Süryani Kilisesi'nin dini liderlerine ve
lumuna karşı selefleri olan imparatorlardan miras aldığı kin ve nefreti bes-
rdu. Ancak Theodora ile tanıştıktan sonra, Onun kendisine olan bağ-
ını, aynı zamanda tahtının yücelmesi ve tacının korunması için oynadığı
ük rolü görünce, söz konusu kiliseye karşı bakışı değişti. Artık Süryani Ki-
si'ne lütuf ve acıma duygularıyla bakmaya başladı. Bu arada seleflerinin,
llikle dayısı Jüstinus'un, bu kiliseye karşı insanlık dışı tutumunu hatırladı.
Bizans cezaevlerinin masum ruhanilerle tıklım tıklım dolu olduğunu gö-
le gördü. Bu durumdan hoşlanmıyordu, ama bir şey de yapamıyordu.
nkü muhalefet büyük çoğunluktaydı. Buna rağmen çekimser kalmadı. Var
üyle yapılan zulümleri gidermeye çalıştı. Sonra, Kraliçe Theodora'nın et-
yle, seleflerinin yaptığı zulümlerin nedenini araştırmaya başladı. Bize öyle
yor ki, aradaki çatışma noktalarını tartıştıktan sonra, Süryani Kilisesi'nin
ncına ağırlık verdi ve bu inancın kutsallığına inandı. Bunun için geçmişteki
ümlere yenilerinin eklenmemesine dikkat etti. 524 yılında bir çok Sür-
i'yi serbest bıraktı. Bunlar arasında, Diyarbakır Metropoliti Mara ile iki kız
deşi ve Mara'nın arkadaşı Kınnasrın Piskoposu İsodoros da vardı.
Kilise'nin kutsal inancına katıldığını kanıtlayan, büyük ayinde okunan
zim için çarmıha gerilen, bize merhamet eyle " söyleyişini onaylamasıdır.
söyleyişi, Kral Zeynun gibi bazı Ortodoks krallar da onaylamıştır. İstanbul
anilerinin bu söyleyişi, dini ayinlerinde okuması, Jüstinyen'in buna önem
mesinden kaynaklanır. Eğer gereğine inanmasıydı üzerinde durmazdı.
la karısı Theodora ile yaptığı değerlendirmenin olumlu sonucudur.
Kral Jüstinyen'in, başlangıçta Ortodoks Kilisesi'nin inancına katıldığına dair
nizde tarihi belgeler olmamasına rağmen, kilisenin inancını ifade eden söy-
işi onaylaması, Theodora'nın üzerinde bıraktığı büyük etkinin bir kanıtıdır.
hesiz ki bu, kilisenin inancına bağlı vefakar, kraliçenin Jüstinyen'in ya-
nında oynadığı önemli bir roldür. Tanrı Ruhunu şad etsin.
Görüyoruz ki Jüstinyen iyi niyetli karısının gayret ve dindarlığından et-
nerek, birçok bölgedeki putperestleri hristiyanlaştırmak üzere özellikle
ük Asya kentlerine, Karia, Frigya, Lydia ve Habeşiştan'a yetenekli müj-
iler göndermeyi tasarlar. Bu müjdecilerin ön sırasında Efesli Yuhanna ve
adaşları yer alır. Bunun yanısıra, imparator birçok kilise ve manastırın ku-

rulması için de emir verir.

Yukarıda değindiğimiz üç noktayı açıkladıktan ve yüce kraliçenin mensup olduğu kiliseyi yaşatmak üzere harcadığı çabaları aktardıktan sonra, onun canlı imanını ve iyiliklerini dile getirip bizden önceki yazarların üzerinde durduğu inançlı ve temiz soyu hakkında bilgi vermek isteriz.

d) İNCİLİN YAYILMASINDAKİ GAYRETİ, KUTSAL İNANCI DESTEKLEMESİ VE KİLİSELER KURMASI:

Bu yüce kraliçe, önemli faaliyetlerini, İncil'i yaymak ve kiliseler kurmakla sonuçlandırmaya kesin kararlıydı. Bunları gözleriyle görüp bize ileten ve kraliçenin bu arzularını yerine getiren Efesli Yuhanna'dır. Nitekim, İncil'in yayılması ve putperestlerin müjdelenmesi için Jüstinyen ile Theodora 542 yılında, oybirliğiyle, Yuhanna'yı görevlendirdiler. 29 yıl içinde, yukarıda adı geçen yerlerde seksen bin kişiyi hristiyanlığa çeviren Yuhanna şöyle diyor:Theodora ve Jüstinyen sayesinde doksan sekiz kilise ve on iki manastır kurduk. Ve dört Abraşiye *(Bölge)* de Yahudilere ait yedi büyük havrayı kiliseye çevirdik. (10)

Ayrıca başka yazarlar da Theodora'nın kocasıyla beraber yürüttüğü İncil faaliyetleri ve Efesli Yuhanna aracılığıyla kurulan kiliseler hakkında bize bilgi vermektedir. (11) Baribroyo Ebul farac bütün bunları hatırlatarak, bu hususda kraliçe Theodora'nın kocasından daha üstün olup kilise kuruluşlarına büyük önem verdiğini takdirle belirtir. (12)

Theodora, bununla da kalmayarak, Kutsal İncil'i yayma faaliyetlerini genişletti ve ruhsal gayreti sayesinde Habeşistan'da bir çok bölgeyi de hristiyanlığa çevirdi. Ebül farac'a göre: " İskenderiye Patriği Mar Athanasiyos İstanbul'da iken onun emrinde çalışan Yuliyan adında bir papaz vardı. Athanasiyos'un en büyük arzusu putperest olan Kara Habeşleri imana davet etmek idi. Çünkü bunlar ikide bir Roma sınırına saldırarak olay çıkarıyorlardı. Patrik bu konuyu Theodora'ya açınca, kraliçe çok sevindi ve ilk fırsatta durumu imparator ile görüşerek Papaz Yuliyan'ı bu işe atadı. Bunun üzerine imparator bir piskoposun başkanlığında oluşturduğu heyetle Habeş Kralı'na değerli armağanlar göndererek bir girişimde bulundu. Bu girişimi fırsat bilen Theodora, atadığı Papaz Yuliyan eliyle, Romalılar'ın güney sınırında görevli komutan Dukos'a bir mektup göndererek şöylededi: Ben ve imparator anavatanımdan olan Papaz Yuliyan'ı Habeş ülkesine müjdeci olarak görderiyoruz.

(10) Efesli Yuhanna Tarihi, Kitap 3, bölüm 36.

(11) Efesli Yuhanna Haberleri, H.7, sayfa 681, cilt 18.

(12) Urfalı Suryani Yazar Tarihi, Bölüm 61; Büyük Mikayel Tarihi, sayfa 324.

Onun yanısıra, imparator başka elçilerde gönderdi; ancak, önce benim gönderdiğim elçiyi ülkeye al, zira onun diğerlerine öncülük yapmasını isterim. "

Bunu okuyan Dukos, kraliçenin arzusunu yerine getirerek, diğer elçilerden önce Yuliyan'ı Habeş Kralı'nın huzuruna çıkardı ve Kraliçe Theodora'nın mektubunu ona sundu. Kral bu mektubu okuduktan sonra, ülkenin tüm ileri gelenleriyle beraber, Rab'be iman etti. Bundan sonra Yuliyan, onlara Halkidunlar'ın (*Papa'nın tarafını tutanlar)* Tanrı'nın azizlerine yaptığı kötülükleri ve Nikiya Konsili'ne karşı uydurdukları inançları açıkladı. Daha sonra imparatorun armağanlarıyla huzura gelen elçiler Yuliyan'ın başarısını öğrenince, saray görevlilerine, yoldan sapanlara *(Ortodoksluğu benimseyenlere)* uymayın dediler. Bunun üzerine kral ve görevlileri şöyle yanıt verdiler:"İmparator Jüstinyen'e değerli armağanları için çok teşekkür ederiz; biz ona iki katını sunarız. Ancak biz zalimlere tabi olamayız. Bu nedenle, kutsal vaftizi bu erdemli Yuliyan babadan kabul ettik. Başkasını istemiyoruz." Böylece, Habeş vatandaşları Ortodoks inancını kabul edip İskenderiye dini merkezine katılmış oldu. Papaz Yuliyan Habeşistan'da iki yıl kaldı; üzerinde kısa bir hırkayla suya girip sabahın üçünden gecenin onuna kadar insanları vaftiz ediyordu. Sonra İstanbul'a döndü. (13)

İnançlı Kraliçe Theodora'nın bu faaliyetlerinden anlaşılıyor ki, yaşamı boyunca Rab için yaşamış, inancı uğruna doğaüstü gayret göstermiş ve amansız mücadelesiyle, insani hizmetler alanında sayfalar tutan görkemli bir tarih meydana getirmiştir.

5) SÜRYANİ TARİHİNDEKİ YERİ:

Vefakar Kraliçe Theodora, Süryani Kilisesi'nin çok nazik bir döneminde ortaya çıkar. O dönemde kilisenin Tanrı'nın lütfuna ve ona arka çıkacak, aynı zamanda gaddar düşmanlarından koruyacak bir kurtarıcıya ihtiyacı vardı. İşte böyle bir ortamda, Tanrı'nın bir lütuf olarak seçtiği bu vefakar kızın gayretiyle ve Kutsal Ruhun belirlediği bazı kilise liderlerinin yardımıyla, kendi kilisesini mutlak bir ölümden kurtardı. Bunun için Süryani tarihi Kraliçe Theodora'yı yüceltip ona inançlı kraliçe, Mesih'in sevgilisi ve büyük kraliçe ünvanlarını vermiştir.

6. yüzyılda Süryani kültürü Theodora'nın saygınlık ve yüceliğini en yüksek noktaya çıkardı. Yazarlarımız Theodoranın hizmetlerini takdir ederek , onu tarihe geçmiş bir çok kişiden daha üstün bir yere koydular.

(13) Ebul farac'a ait Patriklerin Tarihi, Patrik Büyük Severiyos Tercümesi, 10 cilt

Kutsal görevini tamamlayıp 548 yılında (14) , gençliğinin baharında ve en verimli çağında bu dünyadan göç etmesi, bütün Süryaniler'i kedere boğdu. Onların tarihinde bıraktığı boşluğu ondan başka hiç kimse dolduramazdı. (15). Onun ardından tüm kilise ve manastırlarda , Ruhu için dua ve ayinlar, genel ve özel toplantılar düzenledi, büyük yas ilan edildi. Ve ona, Tanrı adamları arasında *(hayat kitabında)* din ve erdem uğrunda çalışmış salih ve ünlü krallar sırasında yer vermişlerdir. (16) Rafina'da, Aziz Fital Kilisesi'nde gömülmüş ve onun naşı nefis bir mermer lahit içinde bugüne dek korunmuştur. Theodora'nın heykelini gören bilim adamları, onun yüceliğini yansıtan çekici iç güzelliği hakkında bir fikir sahibi olabilirler. (17)

6) NİTELİKLERİ VE ÖZEL YAŞAMI

Süryani yazarlara göre Theodora'nın harika bir güzelliği vardı. Endamı zarif, görünümü tatlıydı. Temiz ve masum kişiliğiyle karşısındakini etkilerdi. Tanrı onu saygınlık ve erdemle süslemişti. Bu üstün özellikleri dillere destandı. Bunun yanısıra, günlük yaşamında doğu geleneklerinden gelen sıcakkanlı ve cömert davranışları vardı. Batılı yazarlara göre heybetli ve çekici idi. Yüzü parlak, vücudu narin, tavırları kibar ve nazikti. Sağlığına önem verir, kendine iyi bakardı. İstanbul Boğazı'nın Asya yakasındaki yazlık köşkünde kalmaktan çok hoşlanırdı. (19)

7) YAZAR BRUKOBİYOS VE KRALİÇE THEODORA

Yazar Brukobiyos'un Kraliçe Theodora'ya karşı düşmanlığının nasıl ve ne zaman başladığını bilemiyoruz; ancak, " Anecdota" adlı tarihi dergiden anladığımız kadarıyla, Brukobiyos derginin ilk sayılarında İmparator Jüstinyen ve Kraliçe Theodra'yı son derece övmüş, yücelik ve şöhretin doruğuna çıkarmıştır. Buna güvenilir yazarlar da tanıklık etmektedir. Fakat öyle görülüyor ki , Brukobiyos mezhep ayrılığı yüzünden kraliçeye ters düşmüş ve

(14) Ebul farac, Patrikler Tarihi, Patrik Sercisis Tercumesi

(15) Efesli, Büyük Mikayel, Ebül farac ve Urfalı Suryani Yazar'ın kaynakları.

(16) Kartminli Süryani Rahip Tarihi, sayfa 200, Lozan Baskısı 1953.

(17) Londra Kütüphanesi, 1:, 647 No. altında 688 yılında yazılan broşür

(18) Britanya Kütüphanesi 1:, 647 No. altında M.de yazılmış broşür.

onun hakkında kötü yazmaya başlamıştır. Çünkü inançlı kraliçe, küçük yaşta erdemli babası Ortodoks papazından almış olduğu dini öğretim ve eğitimın etkisiyle, kendi kilisesine ve toplumuna değerli hizmetler verdi. Bunu çekemeyen Brukobiyos gibi bir çok Bizanslı da kraliçeye karşı amansız bir mücadeleye giriştiler. Tehdit ettikleri kilisenin liderlerine yardım ettiği için onu yoketmek istiyorlardı. Dolayısıyla, kraliçenin itibar ve onurunu yıkmak üzere birleşen egoist Bizanslılar'ın yanında Brukobiyos'unda yer alması doğal karşılanmalı. Ama Theodora, muhaliflere karşı büyük bir cesaretle, atalarının kutsal emaneti olan ve uğruna yaşadığı kiliseyi çeşitli saldırılara karşı koruyabilmiştir. Özellikle tüm Bizans İmparatorluğu'na iyilikleri dokunmuş bu yüce kraliçeye karşı Brukobiyos'un iftiraları havada kalır. Nitekim güvenilir yazarlar söz konusu iftiraları açık bir şekilde yalanlamış ve Anecdota'nın yaygaradan ibaret bir dergi olduğunu ilan etmişlerdir.

Brukobiyos'un, ideolojik tarihi dergisinde iddia ettiğine göre, Kraliçe Theodora, Konstantiniye'de, hipotromda ayı oynatan Akıkiyos'un kızıdır. Babasının arzusuna uyarak Bizans halkı arasında dansöz ve şarkıcı olarak tanınmak istemiştir. Brukobiyos buna benzer onur kırıcı ifadelerle Theodora'yı küçük düşürmeye çalışır. Fakat biz bu suçlamaları, adlarını gurur ve iftiharla andığımız din ve erdem mücahitleri arasında yer verdiğimiz bu saygın kraliçeye yakıştırmaktan çekiniyoruz. Bu konuda, tarafsız yazarlar Brukobiyos'un yalanlarını yeterince açığa çıkarıyorlar. Britanya Kültür Dairesi'nde Theodora'nın hayatını yazan kişi şöyle diyor: "Anecdota" Theodora'nın gençlik yaşamı hakkında kötü şeyler yazdı, fakat bunlar Brukobiyos 'un kraliçeye karşı yazdığı eleştirilerden ibarettir. "Anecdota" bunları yazmadan on sene önce kreliçe Theodora ölmüştü. Dahası, bu dergide bir çok yanlış olmasından ötürü, onun tanıklığının gerçeği yansıtmadığını görüyoruz. Brukobiyos, Anecdota'nın ilk kurucusu yazar Nikola Alimanni'nin kraliyet ailesi hakkında verdiği bilgileri bize yanlış aktarmıştır. Alimanni'nin verdiği bilgiler, Jüstinyen'in annesi Fijilatinya ile ilgiliyken, Brukobiyos bunları kraliçe Theodora'ya mal etmiştir. Bu nedenle yazdıkları şüpheyle karşılanmaktadır. Nitekim İngiliz yazarı Mr. Brayes, Roma'da özel bir kütüphanede bulduğu Jüstinyen ve Theodora'nın yaşamıyla ilgili belgelerde, Brukobiyos'un kraliçeyle karşı iftiralarını doğrulayacak bir şey bulmadığını söyler ve Anecdota'nın yayınsal bir değeri olmadığını açık saçık belirtir. (19)

Süryani yazarlara başvurduğumuzda özellikle Theodora'nın ailesini yakından tanıyan, ona çağdaş olan, iyilik ve erdemini gözleriyle gören Efesli Yuhanna'nın Theodora hakkındaki notları hepsinden geçerlidir. Çünkü Yuhanna,

(19) Britaniya Ansiklopedisi Theodora ismi altında M.26 sayfa 765, 11 Baskı

Theodora'nın yardımıyla putperestlere İncil'i müjdeleyen, kilise ve manastırlar kuran adamdır. Bundan böyle Süryani yazarlar, en çok Yuhanna'nın notlarına dayanarak bu erdemli kraliçenin Menbiç Süryani Ortodoks papazının kızı olup, dindar ve erdemli kucaklarda büyüdüğünü, ruhani babasından almış olduğu eğitim ve öğretimle yetiştiğini hep, birlikte vurgulanmaktadır. Nitekim bu dini eğitimin etkileri, Onun kraliçelik yaşamında çok açık görülmüştür. Kuşkusuz ki, sözü geçen yazarların kanaatı, gerçeğin ta kendisidir. Çünkü Theodora Süryaniler'in öz kızı ve kendilerine ait değerli bir ruhaninin ürünüdür. Herhalde malın sahibi malını daha iyi bilir. Brukobiyos'a ise iftira ve yalanlar kalır. Onu da bu yola iten, mezhep farkı ve koyu ffanatikliğidir. Buna rağmen , maalesef bazı Batılı yazarlar da, Brukobiyos'un zalim eliyle bu yüce kraliçe hakkında çizdiği kötü tablodan etkilenerek, Batı dünyasında onun adını lekelemişlerdir. Oysa, Britanya Kültür Dairesi açık bir şekilde Brukobiyos'u eleştirerek şöyle diyor: "Biz Brukobiyos'un düşüncesini kabul etmek zorunda değiliz, çünkü sağlam değildir. Ayrıca, Jüstinyen'in hükümdarlığı sırasında, " Anecdota " Jüstinyen ve Theodora'nın şan ve şöhretini övgüyle dile getiriyor. Bundan böyle, sözkonusu derginin bu yüce kraliçeye attığı iftiraları ve çizdiği çirkin tabloyu reddediyoruz. Ancak gerçek olan şu ki, Theodora'nın güzellikleri ve erdemleri tüm yazarlar tarafından kabul edilmiş ve takdirle anılmıştır. O dönemin yüce kişiliği Theodora, yaşamının her devresinde parlamak için gözlerini dünyaya açmıştı." (20)

Britanya Kültür Dairesi'nin kayıtlarına göre: Theodora'nın kişiliği, yeni yazarların bile ilgisini çekmiştir. Özellikle M. Antonin Dibitor'un 1885 yılında Paris'te bastırdığı " Kraliçe Theodora'nın Yaşamından Notlar" adı altında Fransızca kitabı. (21)

" L'Imperatricc Theodora etude cnitique " Theodora'yı Brukobiyos'un tüm iftiralarından arındırır ve Onun hakkında apayrı öyküler yazar. Bu konuda yazılanların en önemlileri M. Hanrı Büntecres " Blue and Green " ve London Hanstand'ın yazdığı kitaplardır. M. Sundon 1879'da yazdığı " M. Rhanqobe Tragedy Blaeket " 1884 yılında Leipzig'de basıldı. Dr. F. Dohen ise 1865'de " Brukobiyos ve Kraliçe " adında bir kitap yayımladı.

Ayrıca, Theodora'nın üstünlüklerle dolu yaşamını inceleyecek olursak, hiç kuşkusuz., Süryani yazarların dediği gibi, çok iyi bir terbiyeyle yetiştiğini ve erdemli bir babadan dünyaya geldiğini öğreneceğiz.

(20) Britanya Kültür Dairesı, cilt 26, sayfa 764 - 765, Theodora adı altında

(21) Adı geçen aynı kaynaktan

THEODORA

ALTINCI YÜZYILIN İLK YARISINDA SÜRYANİ KİLİSE OLAYLARINI İÇEREN TARİHİ OYUN (PİYES)

1. PERDE

MENBİÇ'TE PAPAZ EVİ

(Sade döşenmiş odanın bir köşesinde, bir kaç kitap ve sohbet eden üç kız görülür.)

THEODORA: Menbiç papazının kızı.

ELİZABET: Komşusu ve arkadaşı

MERYEM: İkinci arkadaşı

THEODORA: Hoş geldiniz dostlarım, sizleri candan selamlarım. Tam zamanında geldiniz. Yardımınıza ihtiyacım var.

ELİZABET : Önemli bir şey mi var Theodora?

THEODORA: Evet, sürgünden önemli bir haber var.

MERYEM: Sürgünden haber? Hangi sürgünden? Babalarımız, kardeşlerimiz çeşitli yerlere sürgün edildi ve hala gurbet ellerde acı çekiyorlar.

THEODORA: Bu önemli haber, Arapların eski bir kenti olan Batra'dan *(Şam yakınlarında eski bir kent)*, oraya sürgün edilmiş çok değerli iki azizimiz var: Diyarbakır Metropoliti Mara ve Kınnasrın Piskoposu İsodoros. Bu sabah, efendimiz Mara'nın kız kardeşi eski dostumuz Marta'dan sevirdirici bilgilerle dolu bir mektup aldım.

ELİZABET: Harika! Ne güzel! Gerçekten güzel bir müjde! Çünkü, yedi yıldan beri ne kendisinden, ne kız kardeşi İşmuni'den, ne ağabeyi Aziz Metropolit'ten, ne de Onun arkadaşı Kınnasrın Piskoposun'dan hiçbir haber yoktu. Evet, gerçekten çok sevirdirici bir haber bu... Lütfen okuyun.

THEODORA: İşte, mektubu olduğu gibi size okuyorum:

Sevgili Theodora, seni Rab'de sevgiyle selamlar değerli anne ve babana saygılarımı sunarım.

Ben ve kız kardeşim İşmuni, büyük ağabeyimiz Mara ve arkadaşı Kınnasrın Piskoposu İsodoros'la birlikte sürgün edildiğimiz bu kente vardık. Ağabeyimin dört şemması, Şemmas İstefan El fesih, Rahip Toma, Şemmas Zuto ve Şemmas Serkis de bizimle beraber. Bu gurbet diyarında biz onlara hizmet ediyoruz. Bize göre, cehennemden farksız olan Batra adeta cennete dönmüş ve iş-

kence yeri olan hapishane ruhsal bir sevinç ortamına çevrilmiş.

Bu kente iki piskoposun elleri bağlı bir durumda geldik. Buradaki sorumlu komutan, kentin çevresindeki kayalıkta oyulmuş yedi odalı bir yere bizi yerleştirdi. İki piskoposa birer oda, taştan oyulmuş birer yatak ve birer dolap verdiler. Bizleri de birer odaya yerleştirdiler. Kaldığımız yerde daha üç boş oda var. Herhalde bunlar da diktatör Jüstinus'un buraya sürgün edeceği Süryani Ortodoks piskoposlarını bekliyor.

Buraya geldiğimiz de, kentin nüfusu az ve halkı yabaniydi. Rab hakkında hiç bilgileri yoktu. Ancak, kısa sürede, inanlılardan daha fazla takva ve fazilet sahibi oldular. Buranın halkı erkek, kadın, çoluk çocuk herkes, iki piskoposun etrafında toplanarak dini bilgiler alıyor ve hristiyanlığı benimsiyor. Böylece, iki aziz piskoposun etkisiyle, Tanrı'nın sözleri bu insanları değiştirerek Tanrı yoluna çevirdi. Bir görseniz! Kentin cezaevi Mesih'in Kilisesi oldu sanki! Sürgünlerden sorumlu komutan ve gardiyanlar bile birer yırtıcı kurt iken, uysal kuzulara dönüştü. Gerçekten " Tanrı'nın sözü kilitlenemez. "

Piskoposlar günlerini dua ve öğretimle geçiriyorlar. Yeni inançlılar için bir çok papaz ve diyakos kutsayıp atadılar. Böylece Tanrı'nın sözü bu yabani ülkede de yayılmış oldu. Ben ve İşmuni, piskoposların günlük dualarına katılıyor ve rahatlarını sağlamak için bize düşen görevi yerine getirmeye çalışıyoruz.

Bildiğin gibi, ağabeyim kitap okumaya çok meraklı bu yüzden bir çok Yunanca ve Aramice *(Süryanice)* dergiler topladı ve bu gurbet diyarında kendini düşünceye ve yazmaya verdi. Arkadaşı İsodoros da aynı tempoyla çalışıyor. Şükürler olsun, bu ıssız yerde Tanrı'nın ezeli sözüne hizmet etmekle kederimiz dağılıyor ve büyük huzur buluyoruz.

Asıl suçlular gerçekleri inkar etmiş ve güneşin ışınlarını kiletlemek istemişlerdir. Ama büyük bir yanılgıya düştüler. İşte, bu geri kalmış ülkede bile, gerçekler, sabah güneşinin dünyayı aydınlattığı gibi, yürekleri aydınlatıyor ve Tanrı'nın sözü hızla yayılıyor.

Epikosların rahatı yerinde, sadece kendi sürüleri için üzülüyorlar. Çünkü onlardan haber alamıyorlar. Bu nedenle ilgi ve himayalerinden yoksun kalmış o uysal kuzuları için sürekli dua ediyorlar. Onların tek tesellisi , iyi çoban yüce Mesih'in kendi sürülerine verdiği garantidir.

Başka ülkelere sürgün edilen topluluklar hakkında bir bilgimiz yok. Fakat birkaç gün önce gelen bir konuktan öğrendiğimize göre, bir çokları şehit edilmiş.Örneğin, bilgin Metropolitimiz Aziz Mar Filiksinos Kapadokya'da *(Ürgüp'te)* duman içinde boğularak şehit edilmiş. Efendimiz Patrik Mar Severiyos, mezhep mücadelesini Mısır diyarında vermektedir. Birkaç gün önce ağabeyim metropolite ve arkadaşı piskoposa yüreklendirici bir mektup gönderdi . Mektubuma son verirken, değerli baba ve annene ve dostlarımız Elizabet ve Meryem'e selam ve saygılarımı sunar, en iyi dileklerimle ya-

naklarından öperim, sevgili Theodora. Mesih'in birliğinde kızkardeşin Marta.

ELİZABET: *(Ağlamaklı bir ses tonuyla)* Kardeşimiz Marta sana gerçekten önemli bir mektup yazmış. Herhalde okulda geçirdiğimiz tatlı günleri gurbet diyarında sık sık hatırlıyor.

MERYEM: Ben yüce Mesih'in Kilisesi'ni terk etmeyeceğine inanıyorum. Kilise çok sıkıntı çekti ama, bu sıkıntılar çocuklarının imanını artırdı; nerede olursa olsun, hakkını aramaya ve savunmaya yetenekli ruhani bir ordunun oluşmasını sağladı. Nitekim sürgün olayı, erdemli piskoposları müjdecilik çalışmalarına itti. Marta'nın mektubunda dediği gibi, gerçekten Tanrı'nın sözü kilitlenemez.

THEODORA: Bu olumlu gelişmeler için Tanrı'ya şükürler olsun; ben de Rab İsa Mesih'in Kilisesi'ni sonuna dek koruyacağına inanıyorum.

ELİZABET: Marta hep aklımdadır. Bir çok geceyi onun için dua ederek geçirdim. Bizi çok severdi. Okul sıralarında iken, ablamız ve öğretmenimiz olarak bize büyük iyilikleri olmuştur. O günleri hatırlıyor musun Theodora?...

THEODORA: Nasıl hatırlamam! O sevgili ablamız, kalbimdeki en kutsal anılar arasında saklıdır. Bir abla olarak bizleri çok etkiledi. Uysallığı, alçakgönüllülüğü, erdemi ondan öğrendim. Küçük yaşta bize Tanrı ve kilise sevgisini aşıladı.

MERYEM: Marta ablanın zekası ve hafızası harikaydı. " Homeros'un İlyada"sını Yunanca olarak baştan sona ezbere okuyabiliyordu. Okulun bütün kızları buna hayran kalırdı. Aynı şekilde, Mar Efram'a, Antakyalı Mar İshak'a ve Sürüci'ye ait yüzlerce şiiri de aklında tutup kağıda bakmadan okurdu. Gerçekten bir zeka meşalesiydi.

THEODORA: Onun kilise tarihiyle ilgili geniş bilgisinden esinlenerek, bu güzel konuya yöneldik. Mütalaalarda, kilisenin doğuşunun onur ve üstünlüklerini ve kısa zamanda varılan yüksek düzeyi dile getirdik. Hele efendimiz Mar Severiyos'un Antakya Patriklik tahtına çıkışı nedeniyle yapılan büyük törende, okulumuz adına Marta'nın yaptığı o harika konuşmayı hiç unutamam.

ELİZABET: Marta bu mektubuyla bize geçmiş yılları hatırlattı. Kilise'nin bu günkü durumunu geçmiştekiyle karşılaştıracak olursak, bugün tehdit altında olmasına rağmen, her zamankinden daha güçlü olduğunu göreceğiz.

THEODORA: Kilise'nin Rab'bi ve iyi çobanı İsa Mesih'tir. Onun kiliseyi desteklediğine ve sıkıntılardan kurtaracağına inanıyoruz. Ne var ki, insan yüreği zayıf olduğu için olaylara dayanamıyor. Bize bu acıları çektiren zalim Jüstinus'a Tanrı cezasını verecektir.

(Elizabet ve Meryem ayağa kalkıp gitmek için Theodora'dan izin isterler.)

ELİZABET: İzninle Theodora, bu acı olaylara daldık, kendimizi unuttuk.

MERYEM: Karanlık da bastı.

THEODORA: Selametle gidin, sevgili dostlarım. Bana büyük teselli ve

moral verdiniz. Tanrı sizinle olsun.

(Onlar çıkar - yaşlı bir papaz ile yaşlı karısı girer. Bunlar Theodora'nın babası ve annesidir. Kızlarıyla sohbet etmeye başlarlar.)

PAPAZ YUHANNA: Theodora, yavrum, ben artık epeyi yaşlandım. Senden başka çocuğum yok;onun için dileğim istediğim gibi bir insan olmandır. Umarım sana verdiğim öğretim ve eğitim yaşamında sana ışık tutmaya yeterli olur.

THEODORA: Babacığım, bana verdiğin ruhsal besin itibarını ve yüksek onurunu korumaya yeterlidir bence. *(Annesine dönerek)* öyle değil mi anneciğim?

ANNESİ: Evet yavrum, sana sonsuz güvenimiz var. Tanrı bereketini üzerinden eksik etmesin.Belki bir süre sonra bu dünyadan göçmüş olacağız. Ama arkamızda bir erkek evlat bırakmadık diye hiç kaygılanmıyoruz. Sen bizim herşeyimizsin. Sağlam bir karakterin, dürüst bir kişiliğin var. İyi terbiye gördün. Seninle gurur duyuyoruz.

THEODORA: Bütün bunlar sayenizde oldu anneciğim, beni bu yüksek düzeye getiren sizlersiniz. Küçük yaştan beri kalbime Rab sevgisi, doğruluk, içtenlik ve erdem tohumlarını siz ektiniz. Onur ve erdeminiz sürekli olsun. Çünkü siz bütün ana babalara iyi bir örneksiniz.

PAPAZ YUHANNA: *(Elindeki kitabı incelerken gözlerini eşine ve kızına çevirir ve şöyle der:)* Sevgili Theodora'm, öğüdümü tekrar ediyorum. Tanrı'nın doğru yolundan şaşma, Kutsal Kitap'ı elinden bırakma. İnanıyorum ki, Tanrı seni yüceltecektir.

THEODORA: *(Gülümseyerek)* Madem ki siz benden hoşnutsunuz, her zaman buna layık olmaya çalışacağım. Çünkü sizin rızanız Tanrı'nın rızası demektir.

ANNESİ: Theodora, Theodora... Farz et ki, şu anda biz bu dünyadan göç etmek üzere seninle vedalaşıyoruz. Aldığın bütün öğütleri ve dersleri aklında tazele ve canlı tut. Babanın takvasından ve yaşlı ananın eğitiminden aldığın medeni ve manevi cesareti koru ve hayat mücadelesine kendini hazırla.

THEODORA: Tanrı size uzun ömürler versin ki, yaşlılığınızda size hizmet edeyim ve elimden geldiğince size olan borcumu ödeyebileyim. Böylece değerli anneme ve babama gerçekten vefakar bir evlat olayım. Siz de kızınız Theodora için yaşayın ki, ben gölgenizde ve himayenizde olup yaşam boyu sizinle güven içinde mutlu olayım.

(Hafifçe kapı açılır.)

PAPAZ YUHANNA: Kapı da kim var? Theodora, kızım aç bakalım, çalan kim.

(Theodora kapıyı açar, yaşlı bir papaz içeri girer, Papaz Yuhanna onu saygıyla karşılar. Theodora eğilerek elini öper, annesi de onun bereketlerini diler.)

PAPAZ YUHANNA: Hoş geldin Peder Yakup! Bu akşam bize gelmen ne

üzel. Seni çok özlemiştik.

PAPAZ YAKUP: *(Biraz yutkunur, sonra devam eder)* Yarım saat önce duyuğum önemli bir haberi size iletmek istiyorum; ama kesin olup olmadığı enüz belli değil. Eğer kesinse, kilisenin iyiliğine mi, yoksa kötülüğüne mi, ani tehditlerin çoğalmasına mı neden olacak, onu bilemiyorum.

PAPAZ YUHANNA :Kilise'yi ilgilendirdiğine göre çok önemli olmalı. Anlat akalım, umarım iyi olur.

(Theodora irkilir ve bakışlarını Peder Yakup'a çevirir.)

PAPAZ YAKUP: Evet, muhterem peder, çok önemli bir haber, bu akşam ize gelen haberlere göre Kral Jüstinus ölmüş.

THEODORA: Kral ölmüş ha, acaba doğru mu? Daha gücünün douğundaydı. Tahta çıkalı sadece dokuz yıl olmuştu.

PAPAZ YUHANNA: Kaygılanma kızım, yaşam Tanrı'nın elinde, Kral Jüsnus, Tanrı'nın Kilisesi'ni yok etmek istiyordu. Kim bilir, acaba onun yerine eçecek kişi ondan daha iyi mi olacak?

PAPAZ YAKUP: Onu Tanrı bilir. *(Kralların kalbi de Tanrı'nın elinde.)*

THEODORA: Eeee... Yeter artık... Kral Jüstinus'un yol açtığı facialar saymakla bitmez. Şehitlerin dağlarda akıttığı kanları ovaları boyadı. Ey Mesih'in üryani Kilisesi, Tanrı sana acısın! Ey öğretmenleri, bilginleri, rahipleri yeştiren, tüm güzelliklerin kaynağı, senin için üzülmemek elde mi?

(Bu arada susar; elleriyle yüzünü örterek ağlamaya başlar.)

PAPAZ YUHANNA:Ağlama yavrum, Tanrı'nın Süryani Kilisesi, yeşil ağaç ibidir. Ondan bir yaprak düştü mü, onun yerine birçok başka yaprak yeşerir. in rahat olsun. Mesih küçük sürüsünü yırtıcı kurtlara yem etmez.

THEODORA: Evet, babacığım, Kral Jüstinus yırtıcı bir kurt idi. Tahta geçnesiyle Mesih'in suçsuz kuzularını parçalamaya başladı. Çünkü dini inançarından vazgeçemiyorlardı.

PAPAZ YAKUP: Rab'bin bereketi üstüne olsun, takdire şayan kızımız, Mesih'in sürüsüne karşı kalbin sevgi ile dolup taşıyor. Mesih sana iyilik ve olluk versin.

THEODORA: Sağolun, muhterem peder! Bildiğiniz gibi babam bana kisenin tüm özelliklerini öğretti ve kilisenin çocuklarına karşı kalbimi sevgiyle doldurdu. Bu yüzden, beni en çok üzen, bu barbar kralın kiliseyi baskı altında utması ve gaddarca davranmasıdır. Sözde kendisi ve ona bağlı olanlar Hrisiyanmış! Mesih onların zulmünden kendini tenzih eder.

PAPAZ YAKUP: Biz hepimiz bunu biliyoruz ama, ne yapalım yavrum?

THEODORA: Ne yapalım ne demek! Yapacağımız belli: Sapıklığa karşı oymak ve inancımıza bağlı kalmak. *(Karanlık güçler onu yenmeyecek.)*

PAPAZ YUHANNA: Tatlı canını sıkma yavrum, bakarsın Tanrı durumu değiştiriverir. Bunca karanlıktan sonra bir güneş parlayabilir.

PAPAZ YAKUP: Evet, kendini yiyip bitirme Theodora. Bu kadar duygusal

olma; soğukkanlı olmaya çalış.

THEODORA: Ben gerçekten duygusalım, muhterem peder. İçimdeki keder beni kemiriyor. Çünkü zalimlerin kilise babalarına yaptıkları işkenceleri gözlerimle gördüm.

PAPAZ YUHANNA:Bunları hepimiz gördük. Kurtuluş gününü bekliyoruz.

THEODORA: Jüstinus tahta çıktığında ben ergenlik yaşındaydım. 18'in üzerindeydim ve herşeyi anlıyordum. Hiç unutamam kralın katı yürekli askerleri Metropolithaneye saldırdıkları gün, saygıdeğer ruhani çoban Mar Filuksinos'u odasından çıkarıp acımasızca kamçılamışlardı. Evet, evet o korkunç görüntü hala gözlerimin önünde. Bir mahkummuş gibi üzerine çullandıklarını, bir hırsızmış gibi ellerine kelepçe takarak sürüdüklerini gördüm. Ah, seni ne kadar özlüyorum, erdemli efendimiz Mar Filuksinos; senin kalemin muhaliflerin gözlerine diken, kalplerine ok gibi batıyordu. Üstün hikmetin ve geniş bilginin denizinde onları boğuyordun. Senden öç almak için Bizans uşakları sana karşı bu kadar katı davrandı. Ancak, büyüklüğüne ve ölümsüzlüğüne erişemediler; bu alemin tüm karanlıkları, senin en küçük bir mumunu bile söndüremez.

PAPAZ YUHANNA: Theodora kızım, yeter artık, yeter! Aziz Peder Mar Filuksinos ve diğer kilise babaları, kanlarıyla kilisenin tarihini oluşturdular ve ölümsüzlerin sırasında yerlerini aldılar.

PAPAZ YAKUP: Theodora, dediğin doğrudur. Mücahitlerin tehdit ve baskılara göğüs germekle övünmeleri yerindedir.

THEODORA: Bizi en çok üzen, Aziz Filuksinos'un yaşlılığına ve bedensel güçsüzlüğüne rağmen, acımasızca yabancı bir ülkeye sürgün edilmesi; Tanrı'dan başka ona yardım edecek ve destek olacak kimsesi olmayışı; ve sonunda ufacık bir odaya tıkılıp, üç yıl önce, etrafına yakılan ateşin dumanıyla boğulmasıdır.

PAPAZ YUHANNA: Olabilir yavrucuğum; eskilerin dediği gibi, şehitlerin kanı inancın tohumudur. Güçlü olmalıyız ve kutsal inancımız uğruna tüm tehdit ve baskılara göğüs germeliyiz.

THEODORA: Ya Patrik efendimiz büyük Severiyos için ne demeli? O parlak yıldız ki, muhalifleri Onu Mısır'a sürgün ettirerek Suriye ve Mezopotamya'daki uysal sürülerinden uzaklaştırmak suretiyle, sürüleri soyguncu ve gaspedicilere terk ettiler. Daha acısı, tutuklu bulunduğu zindanda çektiği keder ve ıstırap... Ama kiliselerde okunan değerli mesajları, inanlılara sonsuza dek cesaret ve sabır vermeye yeterlidir.

PAPAZ YAKUP: Müsterih ol, değerli kızımız. Antakya Patriği Mar Severiyos, bedensel olarak manevi kuzularından uzak olsa bile, ruhsal kişiliğiyle aralarında daima mevcuttur. Dün kendi eliyle bize yazdığı şahane bir mesajını aldık, pazar günü kilisede okunacaktır.

THEODORA: Bundan yedi yıl önce, yurdundan ve toprağından sürgün

dilen büyük mücahit Viranşehir Metropoliti Mar Yuhanna'nın dramını işitmişsinizdir. Dağlık bölgede, kış ortasında, zalimler Onu keten bezden bir enari ile kar buz altında saatlerce tutarak, soğuktan diken diken olmuş saçlarını çekerek Ona nasıl işkence ettiklerini duymuşsunuzdur. Ama Aziz Yuhanna, inancı uğruna tüm işkencelere büyük metanetle dayandı ve benimsediği doğru yoldan şaşmadı.

(Theodora bu arada elleriyle gözlerini örter, ağlamaklı bir sesle devam eder.)

THEODORA: Hasretim size, kilise babaları, gerçek ruhani çobanlar! Ne büyük mücadeleler verdiniz, ne acılar çektiniz. En büyük öğretmeniniz Yüce İsa Mesih size ve bağlı olduğunuz zavallı kiliseye yardım etsin! *(Sonra başını kaldırır. Devam eder:)* Ancak hiç şüphesiz, verdiğiniz büyük mücadele yüzyıllar boyunca, daima takdir ve gururla anılarak dillere destan olacaktır. Ne mutlu size ki, Mesih uğrunda size tehdit ettiler ve hakkınızda kötü şeyler söylediler.

PAPAZ YUHANNA: Umarım yavrucuğum, zalim Jüstinus'un ölümüyle her şey düzelecek ve kilise onuruna ve canlılığına yeniden kavuşacaktır.

PAPAZ YAKUP: Bence fazla üzüntüye gerek yok, sevgili Theodora. Dağlar, tepeler vefakar Ortodoks çocuklarıyla doludur. Bizimkiler köy ve kentlerin büyük bir kısmında hala egemendir. Bu barbar kişi *(Jüstinus)* çobanları vurmuşsa da, sürüleri yerindedir. Bu sürüleri koruyan Mesih'tir ve çelikten bir iradesi olan Aziz Patriğimiz Mar Severiyos'un dinsel gayretidir.

THEODORA: Rab Tanrı kuzularını Jüstinus gibi zalimlerin kötülüklerinden korusun.

PAPAZ YUHANNA: Şimdilik her şey bitmiştir. Artık yeni olaylara bakalım, karamsar olmayalım. Bu karanlıklar ardında parlak bir güneş olabilir.

PAPAZ YAKUP: Bakalım Jüstinus'un yerine kim geçecek. Büyük ihtimalle Justinyen olacaktır bu. Bazı kimselerin Onun iyiliğinden, yumuşaklılığından ve cesaretinden söz ettiklerini duydum. Kral o olursa, belki ülke rahat eder ve huzur bulur.

THEODORA: Kral kim olursa olsun, yeter ki baskı altında olan sürüye biraz huzur getirsin. Acaba sürgündeki piskoposların kendi merkezlerine döneceklerini umabilir miyiz?Bu Tanrı'nın elindedir.

PAPAZ YAKUP: *(Vedalaşır:)* Allahaısmarladık Peder Yuhanna, sen de sevgili Theodora, huzur içinde uyu; gün doğmadan neler doğar!...

PAPAZ YUHANNA: *(Konuğu uğurlar)* Güle güle muhterem peder, görüşmemiz hem etkili, hem üzücüydü. Umarım sevgili Theodora rahat uyuyabilir.

THEODORA: Selametle sayın peder; *(eğilir ve elini öper)* konuştuğumuz üzücü olaylardan etkilendik, ama bu küçük sürünün garantisi yüce Tanrı'dır. Onun Kutsal Ruhuna sonsuz şükürler olsun! *(Ayrılır.)*

2. PERDE

MENBİÇ'TE PAPAZIN EVİ
(KILISE'NIN UMUDU)

(Papaz odasında, kızı Theodora ve yaşlı karısıyla görülür.)

PAPAZ YUHANNA: *(Güler yüzle)* Sevgili kızım, bu sabah çok sevinçliyim. Çok güzel bir rüya gördüm; dilerim Tanrı gerçekleştirir.

THEODORA: Rüya mı gördün baba?Yusuf'un rüyaları gibi hayırlı ve bereketli olsun.

ANNESİ: Rüyalar, gündüz kişinin düşünceleri etrafında dolanan duyguların bir sonucudur. İnsan ağır uykuya dalınca, gündüz ki duyguları yeniden canlanır.

THEODORA: Senin dediğin doğal etkenlerin sonucu anne; ancak, Kutsal Kitap bir çok rüyanın harfiyen gerçekleştiğini söylüyor. Orneğin, Yusuf'un, Firavun'un, Nebukadnesar'ın ve Daniel'in rüyalarına doğal etkenlerin sonucudur diyebilir miyiz?

ANNESİ: O halde, bu gibi rüyalar bir tür ilahi vahiydir. *(esindir).*

THEODORA: Şüphesiz anneciğim, *(Babasına dönerek)* Babacığım, anlatsana rüyanı, hayırdır inşallah.

BABASI: Çok acayip bir rüya, Theodora. Seninle ilgili, dilerim gördüklerim gerçek olsun. Bu gerçekleşecek, ama nasıl... onu bilemiyorum.

THEODORA: Benimle mi ilgili? Dilerim Peygamber Daniel ve salih Yusuf'un rüyaları gibi gerçek olur.

PAPAZ YUHANNA: Evet, seninle ilgili sevgili Theodora. İnanıyorum ki, canın Yusuf'un rüyalarını ve Daniel'in nurunu taşımaktadır.

THEODORA: Öyleyse çabuk anlat babacığım, beni çok heyecanlandırdın. Bakalım nefsim Yusuf'un rüyalarından ne taşıyacak ve Daniel'in nurundan ne pay alacak?

PAPAZ YUHANNA: Rüyamda gördüm ki, benim sevgili Theodora'm beyaz bir güvercin olmuş. Benden kaçacak diye korktum. Onu tutmaya çalıştım ama, birden havaya uçarak beyaz kanatlarını gerdi ve güneşin yüzünü örttü. Sonra yeryüzüne hoş renkli bir gölge yansıttı. Havada böylece uçuşurken, korkunç bir atmaca ile karşılaştı. İkisi beraber uçmaya başladılar. Bir

çok ulus onların gölgesindeydi. Sonra her ikisinin başında değerli taşlar dolu iki altın taç gördüm. *(Papaz burada konuşmaya ara verir, elini alnına koyarak rüyanın ana kısmını hatırlamaya çalışır. Ve şöyle devam eder:)* Sonra Süryani Kilisesi'nin Theodora'nın gölgesi altında toplandığını, bu kilisede bir çok dini ider, piskopos, ruhani peder ve inanlıdan oluşan büyük bir kalabalığın bulunduğunu gördüm. Bu arada kulağıma gelen bir ses şöyle diyordu: Bu inanlar Baal denilen puta diz çökmediler.

THEODORA: Ne diyorsun baba bu rüya gerçekten çok güzel ve ilginç!Ama kızın Theodora için böyle bir rüyanın gerçekleşmesi çok zayıf ihtimal. Menbiç papazının kızı ne olacak acaba?

PAPAZ YUHANNA: Rüyanın gerçekleşmesi gerek, sevgili yavrum. Ester de sadece Mordekay'ın kızıydı, ama Pers ülkesinin tacı Onun başına kondu. Göreceksin, dediğim gibi büyük ün kazanacaksın. Bu bakımdan sana güveniyorum.

ANNESİ: Rüyan pek güzel, ama bunun gerçekleşmesi Tanrı' nın elinde. Neden olmasın, Yusuf' un rüyalarını gerçekleştiren *(Tanrı)* bu güzel rüyayı da gerçekleştirip Theodora' yı Ester gibi, hatta ondan daha yüce bir makama bile getirebilir.

THEODORA: Babacığım, beni çok duygulandırdın. Bu acaip rüyayı nasıl yorumlayacağımı bilemiyorum.

PAPAZ YUHANNA: Sen nasıl istiyorsan, öyle yorumla. Benim gördüğüm her şey çıkacak ve Theodora' nın gölgesi altında, yorgunlar dinlenecektir. *(Kapı çalınır...Yaşlı kadın açar. Bizanslı bir asker papazın önünde durarak)*

ASKER: Burası Papaz Yuhanna' nın evi mi ?

PAPAZ YUHANNA: Evet oğlum burası.

ASKER: Siz Papaz Yuhanna mısınız?

PAPAZ YUHANNA: Evet, oğlum, benim. Ne istiyorsun?

ASKER: Önemli bir konu için imparatorun iki kuvvet Komutanı sizi ziyaret etmek istiyorlar.

PAPAZ YUHANNA: İmparatorun iki komutanı mı? Benden ne istiyorlar?

ASKER: Bilemiyorum. İşte kapıda duruyorlar.

PAPAZ YUHANNA: Kızım Theodora, sen annenle beraber küçük kapıdan bak. Bu iki komutan ne isteyebilir? *(Sonra önünde duran askere)* oğlum söyle buyursunlar. Ben onları karşılamaya hazırım. *(Kapı açılır, iki komutan asker giysileriyle içeriye girer.)*

KOMUTANLAR: Günaydın muhterem peder.

PAPAZ YUHANNA: Günaydın evladım, hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. *(Sırasıyla eğilerek papazın elini öperler)*

1. **KOMUTAN:** *(Kendini takdim eder)* Oğlunuz Mikayel, İmparator Jüstinyen' in kara kuvvetleri komutanı.

2. **KOMUTAN:** *(Kendini takdim eder)* Oğlunuz Yuhanna, İmparatorun sü-

vari birlikleri komutanı.

PAPAZ YUHANNA: Sizlerle tanıştığıma sevindim. Ziyaretiniz hayırdır inşallah.

KOMUTAN MİKAYEL: Hayırdır, muhterem peder.

KOMUTAN YUHANNA: Bu kutsal kişiliğinizden bereket almaya ve imparator hazretlerinin önemli bir önerisini iletmeye geldik efendim.

PAPAZ YUHANNA: İmparator hazretlerinin önemli bir önerisini mi?

MİKAYEL: Evet muhterem peder.

YUHANNA: Bize güvenmeniz ve bizimle rahat konuşabilmeniz için, size ayrıntılı bir açıklama yapmak istiyoruz: Ben oğlunuz *(Kendini işaret eder)* Theodoros oğlu Yuhanna, babam uzun bir süre önce, Urfa' dan Kostantiniye' ye *(İstanbul'a)* gelip sarayın himayesinde yaşadı. İmparator Jüstinus onu *(Eliçisel)* inanca bağlı kilise babalarıyla beraber sürgün etti ve babam sürgünde öldü. Annem beni iyi yetiştirdi; harp okulunda eğitim gördüm; Bizans silahlı kuvvetlerine birçok hizmet verdim. Sonra İmparator Jüstinyen tahta geçince, babamın ölüm sonrasında esas itibarı değer kazandı ve imparator beni atlı birliklere bağlı genel komutan atadı.

MİKAYEL: *(Kendine işaret ederek)* Ben oğlunuz Yakup oğlu Mikayel; Amcam Kustanıt, Diyarbakır'da hakimdi. Şimdiki Diyarbakır Mitran'ı Mara Kustanıt'ın oğludur.

PAPAZ YUHANNA: Öyleyse evlatlarım, ikiniz de Ortodoks çocuklarısınız.

YUHANNA: Evet, muhterem peder. Bununla gurur duyuyoruz.

PAPAZ YUHANNA: Peki ama, İmparator Jüstinyen sizi bu önemli mevkiye nasıl getirdi? Seleflerinin Ortodokslara karşı kininden hiç mi etkilenmedi?

MİKAYEL: İmparator Jüstinyen için önemli olan ülkedir; bu nedenle, Silahlı Kuvvetler'de kendisine bağlı olanları dini inançları ayrı olsa bile, hakettikleri mevkiye getirir. Nitekim, tahta geçtiği gün, herkesin inancında ve ibadetinde özgür olduğunu açık bir dille duyurdu. Ancak, herkesin imparatora ve ülkeye bağlı kalması koşuluyla, dedi. Ve daha sonra bizi bu önemli mevkiye getirdi. Biz de dürüstlük ve sadakatle ülkeye ve yüce kralımıza hizmet etmeyi amaç edindik. Bize verilen her görevde başarılı olacağımıza inanıyoruz.

YUHANNA: Hatta şu anda bize verdiği görevde de.

PAPAZ YUHANNA: Artık size verilen görevi öğrenmek istiyoruz, sayın komutanlar.

MİKAYEL: Görev, doğrudan imparatorun gönlüyle ilgilidir. Sayenizde başaracağımızı umuyoruz, muhterem peder.

YUHANNA: Bu sayede kiliseye de birtakım yararlar sağlanacaktır.

PAPAZ YUHANNA: Çocuklarım, açık konuşun.

MİKAYEL: Efendim, değerli kızımız Theodora hakkında imparatorun kulağına güzel haberler geldi. Güzelliği, onuru ve kültürü dillere destan oldu.

Onun bu nitelikleri İmparatorun hükümdarlığına ve tahtına renk katacaktır. Bu nedenle yüce kralımız bizi size gönderdi. Değerli kızınız Theodora ile nişanlanmak istiyor. Ancak, kraliyet ailesine karşı olan duarlığından ötürü olumsuz cevap almaktan korkuyoruz.

PAPAZ YUHANNA: Sizi hayal kırıklığına uğratmak istemiyorum ama, izans İmparotorlarının toplumumuza ve kiliseye yaptıklarını benden daha vi biliyorsunuz. Demin siz de itiraf ettiniz ki, birinizin babası sürgün edilmiş ve orada ölmüş; öbürünüzün ise, amcaoğlu aziz piskopos hala sürgünde. Bu durumda nasıl uyum sağlarız, bilemiyorum.

YUHANNA: Biz Jüstinyen' i dedelerinin ve seleflerinin duygularından enzih edemeyiz, muhterem peder, ancak kaybettiğimiz hakları böyle bir liyalokla almak için iyi bir fırsat olduğunu hatırlatabiliriz size.

PAPAZ YUHANNA: Doğal hakkı olarak dini inançlarına bağlılıktan aşka herhangi bir suçu olmayan zavallı bir topluma karşı kin besleyen Jüsinus' un yerine geçen Jüstinyen'e, Ortodoks Kilisesi'nin yetiştirdiği ve enim gibi yaşlı bir ruhaninin İncil' in temiz eğitimiyle beslediği bir kızı ermek kolay mı? Siz bunu hazmedebilir misiniz?

MİKAYEL: Anladığım kadarıyla, imparator bu arzusundan kolay kolay azgeçmeyecek. Kızınız Theodora için ileri süreceğiniz tüm koşulları kabul decektir. Lütfen isteğini geri çevirmeyin. Bu hayırlı teklife olumlu yaklaşacağınıza inanıyoruz.

PAPAZ YUHANNA: Ruhani reislerimize, babalarımıza bunca işkence den Bizans' a nasıl güvenebiliriz?
Cezaevleri hâlâ masum insanlarımızla dolu. Bunu bilmeyen var mı?

YUHANNA: Muhterem peder, inanın ki, imparator Jüstinyen Bizans tahının temsilcisi ve Jüstinus' un halefi olmasına rağmen, çok iyi niyetlidir. Dini inançları gözetmeden, ülkenin tüm evlatlarına karşı derin bir sevgi ve efkatle yaklaşıyor. Örneğin, bizi getirdiği bu önemli mevki. Daha da önemlisi güçlü bir imparator ve koskoca bir ülke ona itaat etmekte ve saygı göstermektedir.

PAPAZ YUHANNA: Ne olursa olsun, papazın kızı gençliğini ve güzelliğini feda ederek imparatorluğun göz kamaştırıcı tahtı ve nüfuzu uğruna dini inancını değiştiremez. Bunlar geçici şeylerdir. Bizim için dini inanç daha önemli ve daha onurludur.

YUHANNA: Efendim, size açık söyleyeyim. Yüce imparator bu aramuluculuk yetkisini bize verdi. Artık ne pahasına olursa olsun bu görevi başarmak zorundayız. Yüce kralımız adına isteklerinizi yerine getirmeye ve koyacağınız tüm koşulları kabule hazırız. İşte Onun mührü. *(Papaza gösterir.)* İstediğiniz tüm koşulları imzalama yetkisini bana verdiler.

(Mührü papazın eline verir.)

PAPAZ YUHANNA: İmparatorun böyle bir konuda tam yetki vermesi

garip! Sevgili Theodora' nın elini imparatorun eline verebilmek için tek bir koşulum var.

MİKAYEL: Koşulunuz ne olursa olsun, şimdiden kabul. İmparator biraz sonra size bizzat gelip sözünün geçerliliğini onaylayacaktır.

PAPAZ YUHANNA: *(Elini alnına koyarak biraz düşünür, sonra ağlamaklı bir sesle şöyle yanıt verir:)* Evlatlarım, şu anda iki seçenekle karşı karşıyayım, birini seçmek zorundayım. Madem ki yüce imparator şahsen şeref verecek, o halde doğrudan kendisini dinleyelim.

(Tam techizatlı dört er içeriye girer, iki komutanın önünde hazır ol durumuna geçer.)

ERLERDEN BİRİ: Efendimiz imparator kapıda.

(İki komutan, papazla beraber karşılamaya koşar, imparator askeri kıyafetle içeri girer. Hafif başını eğerek papazla selamlaştıktan sonra odadaki sandalyeye oturur. İki komutan hazır ol durumundadır.)

JÜSTİNYEN : Saygıdeğer kişiliğinizi selamlamaktan kıvanç duyarım, muhterem peder.

PAPAZ YUHANNA: Taht, taç ve saltanat sahibi büyük imparator, fakir odamı şereflendirmeleriyle beni sevindirdiler.

JÜSTİNYEN : Menbiç topraklarına ayağımı bastığım günden beri erdemlerinizi duymaktayım. Bu kutsal kehnüt *(ruhban)* ile taçlanan saygın yaşlılığınızı görmek istedim. Muhterem kişiliğiniz bende bir baba duygusu yarattığından onur duyarım.

PAPAZ YUHANNA: Büyüklüğünüz sonsuza dek yaşasın yüce kral, Ulu Tanrı size bolluk versin ve düşmanlarınız üzerinde galip kılsın; tacınızı ve tahtınızı daimi kılsın ve her kötülükten korusun.

JÜSTİNYEN : Sanırım değerli komutanlarım arzumu iletmişlerdir. Onurlu arzuma olumsuz cevap almayacağımı umarım.

PAPAZ YUHANNA: Şevkatlim, izin verin, huzurunuzda açık ve doğru konuşayım, çünkü kralların huzuruna doğruluk yakışır.

JÜSTİNYEN: Saygıdeğer kişiliğinizden beklediğim de bu. Doğruluk ve açıklık gençlerin süsü, yaşlıların saygınlığıdır.

PAPAZ YUHANNA: Kral hazretleri, kızımı kendinize eş olarak istiyorsunuz. Bu benim için büyük bir onurdur. Ve kızım için yücelik ve gurur vesilesidir. Ama yüce kralım, seleflerinizin kilisemize ve toplumumuza yaptıkları haksızlıkları biliyor musunuz?

JÜSTİNYEN: Her şeyi biliyorum peder, ama açık olarak size söyleyeyim ki, o karanlık dönem kapandı. Bu bakımdan bana güvenebilirsiniz. Size söz veriyorum. Her şey hak, hukuk ve adalet kuralları gereğince düzenlenecektir.

PAPAZ YUHANNA: Ben fanatik değilim efendimiz. Hepimiz aynı Mesih'e taptığımıza göre hiç bir zaman hristiyanlar arasında ayrılık gözetmedim. Ancak kilisemizin ruhani önderlerinin haksız yere, selefleriniz tarafından sür-

üne yollandığını, cezaevlerine atıldığını düşündükçe içim kan ağlıyor. Bunlar lkeye karşı herhangi bir suç işlemiş değillerdi, tam tersine imparatorluğa ve lkeye en bağlı kişilerdi. Aziz elçilerden aldıkları dini inançlarına bağlı kalmaktan başka hiç bir suçları yoktu.

JÜSTİNYEN: Bütün bunları biliyorum peder. Eskiden yapılmış zulümlere alef olmak ve eski kinleri haksız yere miras almak benim için de üzücüdür.

PAPAZ YUHANNA: Bütün olanlardan sonra, şimdiye kadar baskı altında utulan bu toplumun inancına bağlı bir kızla evlenmeyi uygun buluyor musunuz? Ama, madem ki evime onur verme nezaketinde bulundunuz, tek bir oşul ileri süreceğim. Eğer bu koşulu şimdi ve ilerde uygulamayı kabul bururursanız, arzunuzu emir sayacağım.

JÜSTİNYEN: Muhterem peder, sizi şimdiden amcam ve babam gibi görüğüme inanabilirsiniz.

PAPAZ YUHANNA: Koşulum şu ki, kızım Theodora kendi inancına bağlı alsın, ileride krallık nüfusunuzla inancını değiştirmeye zorlanmasın ve kendi ilisesine ve toplumuna gereken hizmetleri vermesine izin verilsin. Tabii imaratorluğa ve ülkeye bağlı kalmak koşuluyla.

JÜSTİNYEN: Askeri onurum ve krallığımın saygınlığıyla sizi temin ederim i, koyduğunuz koşulu aynen kabul ediyorum ve uygulamaya çalışacağım. şte mührüm, *(Elindeki mührü papaza vererek onun elini öper. Sonra devam eder:)* Amcacığım, anlaştık. Lütfen elini başıma koy ve tacımı kutsa. Artık sen babam ayılırsın ve sonuna dek bana güvenmeni istiyorum.

PAPAZ YUHANNA: Yüce Tanrı'nın bereketi üzerinde olsun ve hükümdarlığını sonsuza dek sürdürsün.

JÜSTİNYEN: *(Parmağından çıkardığı çok değerli yüzüğü papaza göstererek)* Bu nişan yüzüğünü Theodora'ya şimdi verebilir miyim?

KOMUTAN YUHANNA: Papaz efendimiz, değerli Theodora'nın huzura gelmesini buyursun.

KOMUTAN MİKAYEL: Birazdan büyük Bizans'ın kraliçesi olacak.

PAPAZ YUHANNA: Bana biraz izin verin. *(Papaz arka odaya girer.)*

JÜSTİNYEN: Değerli komutanlarım, bu hayırlı sonuçtan çok memnunum. Tanık olun, Tanrı'nın huzurunda söz veriyorum bu nişan kilisenizle kraliyet ilesi arasında barışın başlangıcı olacak. Theodora, Bizans Kraliçesi olarak, kraliçeliğin tüm haklarına sahip olacaktır.

KOMUTAN YUHANNA: *(İmparatorun önünde eğilerek)* bu mutlu anda, en yi dileklerimle zatı devletinizi kutlar, ülke için hayırlı ve uğurlu olmasını derim.

KOMUTAN MİKAYEL: *(İmparatorun önünde eğilerek)* En içten duygularla izi kutlarım, büyük efendimiz. Rab Tanrı hükümdarlığınızı yüceltsin, yaşam boyu sizi sevindirsin ve ülkenizi korusun.

JÜSTİNYEN : *(Bir ara eliyle gözlerini kapatır, sonra şöyle devam eder.)* Şu anda

kendimi çok mutlu hissediyorum. Bir savaş kazanmış kadar mutluyum.

KOMUTAN YUHANNA: Yüce kralımız, bu olay insan yaşamında en büyük savaştır. Madem ki Tanrı sizi bu işte başarılı kıldı, tüm savaşlarda da başarı sizin olacak. *(Kapı açılır, papaz girer.)*

PAPAZ YUHANNA: Değerli komutanlar lütfen içeri buyursunlar, Theodora'yı alıp nişan yüzüğünü takmak üzere huzura getirsinler. *(İki komutan içeri girer.)*

JÜSTİNYEN : *(Papaza hitaben)* Sevgili Theodora ile beni evlatlığa kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

PAPAZ YUHANNA: Bu güzel sonuçtan dolayı RAB Tanrı'ya şükürler olsun evladım. Doğruluğuna, büyük kişiliğine sonsuz güvenim var. İnanıyorum ki, kızım Theodora ile evlenmeniz Süryani Kilisesi'yle Bizans Sarayı arasında iyi ilişkilerin başlangıcı olacaktır.

JÜSTİNYEN : Benim amacım da budur babacığım. Bu bakımdan rahat ol; barış için uğraşacağız. Herkesin hakkını vermeye çalışacağız. Umarım piskoposlar da kendi merkezlerine en kısa zamanda dönerler.

PAPAZ YUHANNA: Theodora' yı övmeme gerek yok. Şu gördüğün yaşlı adamın biricik kızıdır O. Onun yüreğine erdem, ahlak ve çeşitli meziyetlerden oluşan bir define yerleştirdim. Ve Tanrı' nın yardımıyla, bir iyilik pınarı oldu.

JÜSTİNYEN : Babacığım, bütün bunları biliyorum. Benim de beklediğim buydu. Şimdiye dek bir kızımız vardı, bundan böyle iki evladımız var. Hem de kral ve kraliçe. Ama daha önemlisi, sizi çok seven ve bu yaşlı adama sadık ve vefakar iki evlat.

(Kapı sonuna kadar açılır. İki komutan önce girer, arkalarında güzel ve şık giysiler giyinmiş Theodora, Onun arkasında iki dostu Elizabet ve Meryem, arkalarında Theodora'nın yaşlı annesi, Elizabet ve Meryem'in babaları vardır. İmparator hemen yerinden kalkar, odanın ortasında durur.)

PAPAZ YUHANNA: *(Theodara'ya yaklaşır, elini tutar, imparatorun nişan yüzüğünü parmağına geçirir ve şöyle der:)* Bu, yüce imparatorun sana sunduğu nişan yüzüğüdür. Böylece hakkındaki rüyam gerçekleşmiş oldu.
(Sonra imparatora döner) Çok değerli evladım Jüstinyen, sevgili Theodora ile nişanınızı en iyi dileklerimle kutlarım. Yaşam boyu mutlu ve bahtiyar olun.

JÜSTİNYEN : Bu iyi sonuçtan dolayı Tanrı'ya şükürler olsun ! Hepinizin önünde açıkça söylemek isterim: Bu nişan benim için hayatımın en mutlu olayıdır. Bu vesileyle hepinize mutluluklar dilerken, erdemli pederimize teşekkür eder, büyük Bizans Kraliçesi Theodora'yı sevgi ve saygıyla selamlar, yanaklarından öperim. *(Bu arada Theodora ile öpüşür, birbirlerini kutlarlar.)*

KOMUTAN YUHANNA: Umarım her şey tamamdır. Beklemek için bir neden göremiyorum. Kralımızın evi döşenmiş ve hazırdır. Yüce efendimize sade bir düğün yapalım. Sayın ruhani pederimizin nikahlarını kutsamasını

ica edeceğiz.

KOMUTAN MİKAYEL: Sevgili Yuhanna'nın teklifi çok uygundur. Kostantiniye'ye *(İstanbul'a)* .vardığımızda yüce kralımıza görkemli bir düğün yaparız. Bütün ülkeler buna katılırlar. Bu arada sevgili Kraliçe Theodora' nın taç giyme töreni yapılır. Böylece, büyük Bizans Kraliçesi olarak imparatorumuzun yanında yerini alır.

JÜSTİNYEN : Tabii eğer sayın Ruhani peder ve sevgili Theodora buna izin verirse.

PAPAZ YUHANNA: Ben iznimi önceden vermiştim; şimdi de veriyorum. Evliliğiniz mutlu olsun sevgili evlatlarım.

(Perde iner. Bir fasıl müzikten sonra perde açılır. Kral ve kraliçe sahnede görülür. Herkes ayağa kalkar. Papaz ve yaşlı karısı dışında, herkes onların önünde eğilir.)

MERYEM: *(Theodora'ya yaklaşır)* Seni kutlarım, sevgili Theodora ve en içten duygularımı sunarım büyük imparatoriçe.

ELİZABET: *(Heyecandan ağlayarak)* Küçük kardeşin Elizabet'in tebriklerini de kabul et lütfen, Rab Tanrı sana her iyilik ve bereketi ihsan etsin yüce eşini korusun.

THEODORA: *(Babasının ve annesinin ellerini öper ve şöyle devam eder.)* Sevgili annem ve babam, bu mutlu anı size gösteren yüce Tanrı'ya şükürler olsun. Ben huzurunuzda söz veriyorum ki, yaşam boyu size ve efendim büyük imparatora bağlı kalacağım.

JÜSTİNYEN: Sevgili Theodora, sana vefakar bir koca olacağımdan dolayı kendimi mutlu sayıyorum. Aynı zamanda, arzumun gerçekleşmesine aracı olan değerli komutanlarım Yuhanna ve Mikayel'e de özellikle teşekkür ederim.

THEODORA: Bu kutsal evliliğe büyük yardımları dokunan değerli komutanların ve sadık dostlarım Elizabet ile Meryem'in ödüllendirilmesini dilerdi gönlüm. Bu iki sevgili arkadaşımdan ayrılmanın beni çok üzeceğini söyleyebilir miyim imparatora?

JÜSTİNYEN: Bunu, Kraliçe Theodora'nın verdiği ilk buyruk olarak kabul ediyorum. Bu durumda, dostu Meryem'i sevgili komutan Yuhanna'yla, dostu Elizabet'i de sevgili komutan Mikayel ile nişanlayalım.

(Bu arada imparator yerinden kalkar, Meryem ve Yuhanna'yı tokalaştırır; Elizabet ve Mikayel'i de öpüştürür. Sonra, dördü birden imparatorun önünde eğilerek duydukları memnuniyeti gösterirler.)

PAPAZ YUHANNA: Sevgili iki komutanı Theodora'nın yakın arkadaşlarıyla evlendirmek sevincimize sevinç katacak ve hepimizi daha da mutlu edecektir.

JÜSTİNYEN: Öyle ise, muhterem peder buyursun, nikahlarını kutsasın. Böylece sevincimiz tam olsun.

3. PERDE

VEFAKÂR KRALİÇE (527 - 535)

(Güzel döşenmiş temiz bir oda görülür. Bu oda kraliçenin özel odasıdır. Kral yanına oturur, sohbet ederler.)

JÜSTİNYEN: Tanrı dış savaşlardan ve iç kışkırtmalardan fırsat verirse, ülkenin iç sorunlarına ve yeni bir düzen getirmeye çalışacağız.

THEODORA: Tanrı tüm iyi niyetlerini yerine getirecektir. Bu bakımdan hiç şüphem yoktur. Sevgili Jüstinyen, yüce Tanrı'nın bütün meydanlarda sana zafer vermesini dilerim.

JÜSTİNYEN: Salahın ve faziletin sayesinde Tanrı dünyasal sarayımı göksel cennete çevirdiği gibi, kuşkusuz bana zafer de verecektir.

THEODORA: Sevgili Jüstinyen, Tanrı'nın yardımıyla bu sorunu çözdükten sonra, ülkede hak ve adaletin yayılmasına öncelik tanımanı istiyorum. Çünkü adalet mülkün temelidir. Biliyorsun, zulmeden devletler yok olmuş ve tarihten silinmiştir. Ülkemizin ilerlemesini istiyorsak, adalet yolunda yürümemiz gerek.

JÜSTİNYEN: Benim de bütün amacım bu, Theodora. Tanrı'nın izniyle, bunu gerçekleştiririm inşallah.

THEODORA: Öncelikle geçmişte zalimler tarafından sürgün edilmiş patrikler, piskoposlar ve yandaşlarıyla ilgili olayları düzeltmeye çalışmalısın. Çünkü bunların çoğu masum insanlardı; haksız yere yaşamlarını cezaevlerinde yitirdiler ve hâlâ birçoğu bu işkencelerden ölmek üzere.

JÜSTİNYEN: Theodora, tahta geçtiğim gün, Konsil'in koyduğu yasaları savunacağıma dair imzaladığım belgeyi herhalde okumuşsundur.

THEODORA: Efendim, o zalim Konsil'in hangi nedenlerle toplandığını biliyorsunuz. Amacı sadece siyasi değil miydi? Bütün dava, Markiya'nın zayıf tarafını güçlendirmek, bunun içinde Batılı kralların onayını almaktı. Adağını bozarak ülke tarihini altüst eden o dahi rahibenin öyküsünü herhalde okumuşsundur.

JÜSTİNYEN: Evet, evet, bütün bunları biliyorum Theodora, ama...

THEODORA: Ama ne? Sen seleflerinin çevirdiği dolapları ve karanlık işleri onaylamak zorunda mısın?

JÜSTİNYEN: Erdemli babanın önünde söz verdiğim gibi, sana da söz veriyorum Theodora. Seni rahatlatacak, huzurunu sağlayacak her konuda ve toplumun hakkında beslenen tüm düşmanlıklarda sana yardımcı olmaya çalışacağım. Bu bakımdan için ferah olsun.

THEODORA: Lütfediyorsun efendim, çok teşekkür ederim. Yüce Tanrı tüm iyi niyetlerini gerçekleştirsin. Amaç ezilmişlerin yüreğinden intikamı kaldırmak ve vatandaşlar arasında eşit hakları sağlamaktır.

JÜSTİNYEN: Tanrı'nın izniyle her şey istediğin gibi olacak. Sen rahatına bak. Ülke yönetimiyle ilgili geniş kapsamlı düşüncelerini, çocukların yetiştirilmesini ve ülkeye refah getirecek sosyal faaliyetleri içeren notlarını bu akşam gözden geçirmek istiyorum.

THEODORA: *(Ona bir dosya verir.)* Efendim, şimdilik şu notları aldım. Bunlar, batının ve doğunun eski filozoflarından alıntılardır. Ayrıca, günlük işlerinizde size ışık tutacak notlar da toplamaya çalışacağım.

JÜSTİNYEN: Rab Tanrı zihnini aydınlatsın sevgilim. Salah ve hikmetinle süslediğin imparatorluğu korusun.

THEODORA: Efendim, bu nazik sözlerinizden dolayı çok teşekkür ederim. Her zaman güvenine layık olmak en büyük dileğimdir. Beni tedirgin eden bir konuya değinebilir miyim?

JÜSTİNYEN: İstediğin konuya değinebilirsin. Seni can kulağıyla dinliyorum.

THEODORA: Efendim, bugün Theodora'nın Bizans Sarayı'nda temsil ettiği kilise hakkında her şeyi biliyorsunuz. Birçok piskopos, birçok kilise lideri yabancı ülkelere sürgün edilmiş, bir kısmı gurbette ve cezaevlerinde yaşamını yitirmiştir. Bunların büyük bir kısmı hâlâ gurbet ellerinde çile doldurmaktadır. Nitekim bunlardan Diyarbakır Metropoliti Mara ve Kınnasrın Metropoliti Aziz İsidoros şu anda Batra'dadır. Acaba efendim bu iki metropolitin serbest bırakılmasını buyurabilir mi?

JÜSTİNYEN: Hemen şu anda emir veriyoruz. *(Hizmetçi kızlardan birini çağırır)* Yavrum, bana sekreter İshak'ı çağır. *(Kız çağırmaya gider.)*

THEODORA: Tanrı, efendim imparatorun ömrünü uzatsın. Metropolit Mara'nın yanında Marta ve İşmuni adında iki kızkardeşi var. Bunlar eski arkadaşlarımdır. Birkaç gün önce Marta'dan bir mektup aldım, size uzun ömürler, ülkeye de mutluluklar diliyor. Ağabeyinin, arkadaşının ve dört yazıcının durumunun yeniden gözden geçirilmesi dileğinde bulunuyor.

(Kapı açılır ve sekreter İshak kral huzurunda hazır ol durumuna geçer.)

JÜSTİNYEN: Batra kentinin muhafız komutanına, Piskopos Mara ve Piskopos İsidoros, dört yazıcı ve Mara'nın iki kızkardeşini serbest bırakılması emrini verdiğimi hemen yazıp gönder. İki piskopos da kendi merkezlerine dönebilir veya istedikleri yerde yaşayabilir.

İSHAK: İmparatorun önünde eğilir) Emredersiniz yüce efendim! *(Çıkar)*

JÜSTİNYEN: Başka diyeceğin var mı, Theodora?

THEODORA: *(Nazikçe gülümseyerek)* Daha pek çok istediğim olacak. Umarın efendim, genelde iyilik sağlayacak her konuda bana izin verir..

JÜSTİNYEN: Seve seve. Bu güzel giysilerin kraliçelik tacıyla tamamlandığı andan itibaren, her iyi ve yararlı işin uygulanmasında mutlak emrin olacaktır. Özellikle de içinde doğduğun kiliseyi ilgilendiren işlerde. *(Biraz durur, sonra devam eder.)* O kilise ki, büyük yüreğine tüm fazilet ve üstün meziyetleri doldurdu. Bu yüzden ona saygı duyuyorum. Çünkü bu iyi meyve o ağacın ürünüdür.

THEODORA: Büyük lütfundan dolayı nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Kuşkusuz kilisenin çocukları senin çocukların ve tahtının en sadık kullarıdır. Bizimkiler mensup oldukları her devlete ve yaşadıkları her ülkeye sadık insanlardır. Onları kendindenuzaklaştırma, çünkü küçümsenecek bir güç değiller. Mutlu günlerin, tüm ülke çocukları için de barış ve iyilik günleri olsun.

JÜSTİNYEN: Benim de istediğim bu, Teodora. Bu nedenle, tüm illere birer genelge gönderip herkesi birlik ve beraberliğe davet edeceğim; Mezhep çekişmelerinin sona erdirilmesini sağlamaya çalışacağım.

THEODORA: Peki, bu olaylara adil bir çözüm bulunana kadar, kiliseme mensup beş yüz kadar kişi ve aralarındaki patrik, piskopos, papaz ve kilise vekilleri için bir kolaylık düşünülemez mi?

JÜSTİNYEN: Tanrı bilir, hepsine elimi uzatacağım. Fakat o kin dolu gurubun gücünü biliyorsun. İmparatorluğa karşı, gizlilik içinde, nasıl sinsice çalıştıkları malüm. Bu bakımdan, olaylara adil bir çözüm getirmeden önce dediğin kişileri salıverecek olursak, karşı taraf sert bir fırtına gibi üzerimize esecektir. Buna rağmen, sen o kişilere her zaman yardım edebilirsin.

THEODORA: Ben onlara acımak ve elimle hizmet etmek zorundayım. Umarım düşünülen çözümde hakları gözetilir, aksi taktirde işler daha kötüye gider; Çünkü onlar hak ve hürriyetlerini satacak insanlar değildir. Dolayısıyla, ne pahasına olursa olsun, inançlarını savunmak zorunda kalacaklar. O zaman efendim, korkarım ki, hesapta olmayan şeyler ortaya çıkabilir...

JÜSTİNYEN: Tüm gayretimle onların itibar ve haklarını korumaya çalışacağım. Şimdi elimizde önemli askeri konular var. Onları görüşmek gerek. Yarım saat sonra savunma kurmayları toplanacak; İzin ver, biraz onlarla ilgileneyim. Bu toplantı birkaç saat sürebilir. *(İmparator şapkasını alıp çıkar.)*

THEODORA: *(Odasında kendi kendine:)* Bu önemli fırsatı kiliseye veren Tanrı' ya şükürler olsun. Mesih' in gerçek kilisesine sadakatle hizmet vermem gerek. Ey kilisenin mazlum babaları, kızınız Theodora dini inançlarınıza bağlı kalacak ve size her türlü yardım ve hizmeti verecek. Durumunuzu tüm dünya öğrenecek ve size yapılan zulümler sona erecektir.

(Kapı açılır, nedimelerden biri arkasından iki bayanla girer.)

THEODORA: Hoş geldiniz sevgili Elizabet ve Meryem.

ELİZABET VE MERYEM: Mutlu günler, saygıdeğer kraliçemiz.

THEODORA: Sizi bekliyordum, sizinle tutuklu babaların durumunu görüşmek istiyorum. İmparator olaylara adil bir çözüm yasası çıkarmadan önce tutukluları serbest bırakamaz. Bu konuda, siyasi muhaliflerin devlete sorun çıkarmasından çekiniyor.

ELİZABET : Efendimiz imparatorun ruhani liderlere olan ilgisini biliyorum; Temkinli davranmakta haklıdır.

MERYEM: Ancak hakkımızı kaybedebilecek bir çözüm istemiyoruz. Bu karanlık günlerde kilise babalarımızın çektikleri eziyet yeter; haklarını almalıdırlar.

THEODORA: Gerçek de budur, sevgili kardeşim. Bu konuda imparatorla görüştüm ; ruhani liderlerin özgürlük ve saygınlıklarını ve gerçek inançlarını yitirecek bir yaşam istemeyeceklerini kesin olarak belirttim. Şu anda biz her bakımdan onların rahatını temin etmeye çalışmalıyız. Böylece hem dini görevimizi yerine getirmiş, hem de onlara moral vermiş oluruz.

MERYEM: Peki bu zor günlerde onlara ne gibi hizmetler vermeyi düşünüyor sunuz?

THEODORA: Şimdi onları saraya bitişik bir salonda topladım. Birkaç gündür sabahları onlara uğruyorum, dua ve ayinden sonra kahvaltılarını gözden geçiriyorum. Çoğu akşama kadar yemek yemiyor. Yaşlı ve zayıf olanlara elimle su veriyorum; bakıcılara onlara iyi bakmaları, odalarını, çamaşırlarını temizlemelerini ve her türlü ihtiyaçlarını sağlamaları için gereken direktifi veriyorum. Çok yaşlıların ayaklarını yıkayıp peşkirle kuruluyorum. Bütün bunları üstlendiğim görevi yerine getirmek ve onlara moral vermek için yapıyorum.

ELİZABET : Tanrı bereketini üstünüzden eksik etmesin, büyük kraliçem. Vefakâr kızlar sizin gibi olmalı.

MERYEM: Rab Tanrı yüceliğinizi arttırsın. İlahi inayetiyle sizi küçük sürüsü için korusun.

THEODORA: Bu işlerde sizin de katkınız olsun isterim. Ben görevi tek başıma yürütebilirim; ama masum bir kilisenin haksız yere düşmanları tarafından tehdit edilmesi durumunda üzerinize düşen görevi yerine getirmeniz için size fırsat vermek isterim.

ELİZABET: Baş göz üstüne, saygıdeğer kraliçemiz. Bu ince duygularınızdan dolayı size ne kadar teşekkür etsek azdır. Bu görevi sizinle paylaşmak ve sizi biraz olsun rahatlatmak bizler için büyük bir kıvançtır. Meryem sabahları onları ziyaret etsin, ben de akşamları. Hatırlarını sorar, gereken hizmetlerini görürüz.

THEODORA: Peki sevgili kardeşlerim o halde Theodora'ya ne bırakacaksınız?

MERYEM: Büyük kraliçemize, hizmetimizi denetleme ve aziz babaların rahatının nasıl daha iyi sağlanacağını düşünme görevini bırakacağız.

ELİZABET : Aslında değerli kraliçemizin herkesin bu sıkıntıdan kurtulması için dua etmesi yeter.

THEODORA: *(Bir an ellerini alnına koyar, sonra kaldırır)* şu anda sevgililerim, siz kraliçenin önünde değil, kızkardeşinizin yanındasınız. Biz üçümüz de bu onurlu ve örnek babalara vefakâr birer evlat olmalıyız.

MERYEM: Bize güvenebilirsiniz, sevgili kraliçemiz. Yönetiminiz altında hizmet vermekten onur ve mutluluk duyuyoruz.

(Nedimelerden biri içeri girer.)

NEDİME: Kapıda yabancı iki rahip var, sizi ziyaret etmek istiyorlar yüce kraliçemiz.

THEODORA: Girsinler bakalım.

(İki genç rahip içeri girer. Yüzlerinde yolculuk yorgunluğu okunur. Bunlar Eftunya oğlu Yuhanna ve Diyarbakırlı yazar Yuhanna'dır. (Efesli)

THEODORA: Muhterem pederler, hoş geldiniz. Dualarınızın bereketini almaktan kıvanç duyarım.

EFTUNYA OĞLU: Huzurunuzda bulunmaktan mutluyuz, büyük kraliçe. Zatı devletiniz bu sıkıntılı günlerde kilisenin kalesi, surları ve garantisidir.

THEODORA: Sizi gördüğüme sevindim. Anlatın bakalım, ne gibi haberleriniz var ?

EFESLİ: Yüce makamınıza anlatacak çok haberimiz var, ama sizden başkasının duymasını istemiyoruz.

THEODORA: Buyrun, anlatın, can kulağıyla sizi dinliyorum. Bu iki sevgili kardeşim de bizim küçük sürümüzdendir.

EFTUNYA OĞLU: Bize öyle geliyor ki, baskı ve tehditler arttıkça, dini inançlarımıza bağlılık da o ölçüde artıyor. Bu baskılar, kilisenin direnişini ve mücadele gücünü pekiştiriyor. Yüce kraliçemize kesin olarak diyebiliriz ki, kilise babalarının ve evlatlarının şu andaki durumu, Bizans cezaevlerinde ve çevre dağlarda tutuklu olmalarına rağmen, eskisinden daha iyidir.

EFESLİ: Gerçekten öyle, yüce kraliçemiz. Biz rahipler, baskıcıların tehdidine karşı her zamankinden daha güçlü, daha azimli görüyoruz kendimizi. Bir manastırda toplanacağımıza, bu dağılma sonucu, bir çok yerde küçük manastırlar kurduk, bir çok kentte yeni yeni fidanlar ektik. Hepsi de gelişme halindeler.

THEODORA: Tanrı çalışmalarınızı ödüllendirsin. Bu büyük cesaretinize sonsuz umudumuz ve güvenimiz vardır.

ELİZABET : Muhterem pederlerin nereden geldiklerini öğrenebilir miyiz?

EFTUNYA OĞLU: Muhterem hanım, ben duacı *(kendini işaret eder)* Eftunya oğlu Rahip Yuhanna, Kınnasrın Manastırı' nın hizmetkârıyım. Oradaki kardeşler bana öğretmen ve manastır başkanı derler.

MERYEM: *(Elini alnına koyar, hatırlamaya çalışır)* Evet...Evet...Kraliçemiz, peder Yuhanna'yı şimdi çıkardım; çocukken onu gördüğümü hatırlıyorum. Ama, sonra izini yitirdim ve onunla ilgili hiç bir haber almadım.

THEODORA: Onu gördüm diyorsun, ama nerede? *(Meryem rahibe doğru yürür, elini öper ve dikkatle ona bakar.)*

MERYEM: Evet...Evet...Onu tanıyorum. Sevgili hâlâm Eftunya' nın oğlu Yuhanna bu.

THEODORA: Hâlânın oğlu, ha? Çok garip bir rastlantı! Bu mutlu anını kutlarım sevgili Meryem.

MERYEM: Evet efendim, gerçekten halam Eftunya'nın oğlu. Bizimkilerin anlattığına göre, hâlâm, Urfa komutanıyla evlenmiş ve güzel çocuklar dünyaya getirdikten sonra kocası vefat etmişti. Çocuklarının en küçüğü de Yuhanna' dır. Biz Menbiç kasabasındayken, hâlâm oğlu Yuhanna' nın adağını ödemek üzere Selukya' daki Mar Toma Manastırı' na giderken bize uğramış ve birkaç gün kalmıştı. Yuhanna o zaman çok küçüktü. Bizden ayrıldıkları günün akşamı ben ve kardeşlerim hüngür hüngür ağlamıştık.

THEODORA: Ne büyük sürpriz! Devam et Meryem.

MERYEM: Sonradan öğrendim ki, Yuhanna yaşının küçük olması nedeniyle, bir çok uğraşıya rağmen manastıra kabul edilmemişti. Hâlâmın vefatından sonra, onlardan haber alamadık. Sonra Yuhanna'nın rahip olduğunu, bilim ve Yunan kültüründe çok başarılı olduğunu ve çok genç olmasına rağmen, Selukya'daki Mar Toma Manastırı' na müdür atandığını duyduk. Bundan on altı yıl önce, efendimiz imparatorun dayısı Jüstinus' un zamanında, onun manastırı da baskı altında kaldığından, manastırdaki rahipleriyle beraber orayı terkedip Elcezire' de, Fırat Nehri kıyısındaki Kınnasrın yöresine yerleşti. Orada büyük bir manastır kurdu. Orada felsefe, Süryanice, Yunan kültürü, fen ve ilahiyat öğrenimi yapılıyor ve o manastırın başkanı olduğunu duymuştuk en son.

THEODORA: Çok güzel, kıvanç verici haberler! Ben küçükken, Menbiç' te, Eftunya hakkında güzel şeyler anlatılıyordu. Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz peder, Yuhanna. Seni filizlendiren ağaç Tanrı' nın bereketine mazhar olsun ve sonsuza dek anılsın.

EFTUNYA OĞLU: Şu anda yüce, kraliçenin huzurunda, dayımın kızı Meryem ile buluşmamdan dolayı çok sevinçliyim. Bu benim için bulunmaz bir fırsattır. Özellikle saygıdeğer kraliçenin kilisemin hakkını savunacağına dair sarsılmaz güvenim vardır. Ziyaretimin amacıda budur.

THEODORA: Bilmelisiniz ki muhterem peder, durumu düzeltmek ve suyu esas kanalına çevirmek için vargücümle uğraşıyorum. Bu amaçla imparatorun tüm bölgelere birer genelge göndererek barış için çağrıda bulunduğunu biliyorum. Umarım Patrik Efendimiz Mar Severiyos yakında burada olur.

EFTUNYA OĞLU: Efendimiz Mar Severiyos, fazilet ve bilgi sahibidir. O

başkente gelirse, kilise için çok iyi olacaktır. Ancak, üç kutsal konsil' in kararlarından taviz vereceğini zannetmem.

THEODORA: Bizim de öyle kutsal birinden beklediğimiz bu. Kuşkusuz ki, kilisenin kalesi ve güvencesidir.

ELİZABET: *(Efesli Yuhanna' ya işaret ederek)* Muhterem peder, sizin hakkınızda da bilgi edinmek istiyoruz.

EFESLİ: *(Kendini işaret ederek)* Ben fakir, Diyarbakır'ın kuzeyine düşen Gevte'nin Mar Yuhanna Manastırı rahiplerindenim. Ruhbanlık bilgimi orada aldım. Gelgelelim, birkaç yıl önce baskıcılar bizi oradan uzaklaştırdılar. Ben de o zamandan beri manastırları dolaşarak önemli olayları yazmaya çalışıyorum. Bu vesileyle, yüce kraliçeyi ziyaret edip, zalimlerin dini merkezlerinden uzaklaştırdığı ruhani pederlerimize gösterdiği olağanüstü ilgiyi ve yardım çabasını kutlamak istedim. Yazmak istediğim tarihte yüce kraliçeden övgüyle söz edilecek ve Onun çalışmaları, kiliseye sadık olanlara sonsuza dek iyi bir örnek kalacaktır.

THEODORA: Muhterem peder, bu nazik sözleriniz için size çok teşekkür ederim. Kızınız Theodora, değersiz hizmetlerinin Kilise Tarihi'ne geçmesine kendini layık görmüyor. Çünkü kendisini kiliseye çok borçlu görüyor. Bu kutsal amaç uğrunda harikalar yaratsa bile kendisine düşen borcu ödeyemez.

EFESLİ: Mutlu kraliçemiz, huzurunuzda abartmadan gerçeği söylüyorum: Tanrı'dan sonra siz olmasaydınız, babalarımız oraya buraya dağılacak ve zalimlerin elinde öleceklerdi. Ancak sevgi ve şefkat dolu temiz kalbiniz, kiliseye olan sadakatiniz ve bu masum insanlara acımanız onları katillerin elinden kurtardı. Tarih bu iyiliklerinizi takdir ve şükranla anımsıyacaktır.

THEODORA: Muhterem pederler, bazı görüşmeler için bizde kalmanızı istiyorum. İnanıyorum ki, imparator burada olduğunuzu duyarsa mutlaka kalmanızı isteyecektir.

EFTUNYA OĞLU: Bu lütfunuz için size çok teşekkür ederiz şahane kraliçemiz. Ama izninizle gitmem lazım. Çünkü manastırda değersiz hizmetime ihtiyaç var. Küçük rahiplerim beni bekliyor; onlara dönmezsem, şuraya buraya dağılırlar. Onları toplamak ve yüce Mesih'e birer er olarak yetiştirmek kolay olmadı. Bu bakımdan çok emek harcadım.

EFESLİ: Yüce kraliçemiz, ben de rahip kardeşlerimin emek ve ıstıraplarını paylaşmak istiyorum. Morale ihtiyacı olana moral vermek, zayıfları ve hastaları da omuzumda taşımak isterim. Ayrıca, bu rahiplerin yaşamını yansıtan, manastır hücrelerindeki durumları işleyen kitabımı da bitirmek isterim. Umarım bu hizmetim kiliseye bir yarar sağlayacaktır. Saygıdeğer kraliçenin kiliseye yararlı işlere önem verdiğini ve bundan zevk aldığını biliyorum.

THEODORA: Gerçekten öyledir, peder. İşte bu yüzden bizde kalmanızı istiyordum. Bununla beraber serbestsiniz. İlerde sağ kalırsak, fırsat bulduğunuzda sizi aramızda görmekten memnun olacağız.

EFTUNYA OĞLU: Rab Tanrı' dan size uzun ömürler dilerim, saygıdeğer raliçemiz. Bizler ister burada, ister başka yerde, elele aynı amaç için, aynı topakta çalışıyoruz. Tüm dünya Rab' bin tarlasıdır, Rab' bin bize verdiği bu tarda akşama kadar çalışmalıyız.

THEODORA: Gitmekte serbestsiniz. Dua edin, yüce Mesih bu kutsal hizmette bize yardım etsin. Akşama kadar sarayda kalın. Karanlık basınca güvendiğim iki erle sizi şehrin dışına göndereyim ki kimse size bir kötülük yapmasın.

İki rahip kraliçeyle vedalaşır. Eftunyaoğlu Rahibin önünde eğilerek)

MERYEM: Hâlâmın oğlu, şimdi gidiyorsun. Acaba seni bir daha görecek miyim? Dilerim evimi, kocamı ve çocuklarımı dualarında unutmazsın. Rab seninle beraber olsun.

RAHİP YUHANNA: Rab Tanrı'nın bereketi üstünde olsun, sevgili dayı kızı. Lütfen beni fazla tutmayın, bu şehirde fazla oyalandım. Bir an önce görevime dönmeliyim.

MERYEM: Tanrı seninle beraber olsun, Eftunya'nın sevgili oğlu!

THEODORA: Bizim için dua edin muhterem pederler, Rab sizinle olsun ve çalışmalarınıza ışık tutsun.

EFESLİ: Tanrı'nın bereketi üzerinize olsun, saygıdeğer kraliçemiz ve komanız büyük imparatoru haklıyı onaylaması ve haksızı ezmesi için korusun.

(Rahipler hazırlanıp giderler.)

THEODORA, ELİZABET ve **MERYEM:** Mesih sizinle olsun, selametle gidin.

(Hepsi de çok kıymetli bir şey kaybetmiş gibi üzülürler, Meryem ağlamaya başlar.)

MERYEM: Bu rastlantıdan ne kadar etkilendiğimi Tanrı bilir. Hâlâm Eftunya'nın oğlunu görmek bana tatlı bir rüya gibi geldi. Uzun zamandır ondan ve kardeşlerinden haber alamamıştım. Onu böyle bir günde göreceğimi ve avcının elinden uçan bir güvercin gibi elimden uçacağı hiç aklıma gelmemişti.

THEODORA: Gönlünü ferah tut sevgili Meryem. Ne mutlu sana ki, hâlân böyle değerli bir adam dünyaya getirdi. Rab Tanrı'ya ve kilisesine hizmette bulunsun. İnan, ben de onu gördüğüme çok sevindim. Sanki babamı görmüş gibi oldum. Kendisi de, arkadaşı da insan üzerinde büyük bir ruhani etki bırakıyor. Gerçekten ikiside harika. Umarım kilise tarihinde büyük ün sahibi olurlar.

ELİZABET: Mutlaka; çünkü onlardaki ilahi lütuf ve nurani görünüş buna işaret ediyor. Şunu bil ki Meryem, hâlâoğlunun adı anıldıkça, saygıdeğer annesi Eftunya'nın da adı dillerden düşmeyecek. Bu hepimiz için bir gurur vesilesidir.

THEODORA: Şimdilik iki rahibin konusunu bırakalım. Tanrı onlarla beraber olsun. İlk konumuza dönelim. Bu akşam üçümüz beraber ruhani önderleri ziyaret edelim . Onlara biraz hizmet, biraz moral verelim ve yarın

sabah herbirimiz günlük görevine baksın.

MERYEM: Sevgili kraliçemizin izniyle, biz şimdi gidip ruhani pederlerin ihtiyaçlarına bir bakalım, ve durumları hakkında size bilgi verelim.

THEODORA: Gidebilirsiniz. Tanrı sizinle olsun.

(İkisi çıkarlar, kraliçe yalnız kalır.)

(Kapı çalınır, nedimelerden biri kraliçeye kapalı bir zarf verir.)

(Theodora zarfa dikkatle bakar ve hemen açar.)

THEODORA: İlahi Efendimiz Patrik Mar Severiyos'tan mektup! Herhalde imparatorun mektubunu almışlardır. Bakalım ne istiyor.

(Mektubu okur):

Rab'bin sevgili kulu kızımız Kraliçe Theodora,

Baba Tanrı'nın ve Oğlu İsa Mesih'in lütuf ve inayeti üzerine olsun. Şu anda sana yazarken, kalbim Tanrı'nın lütfuyla çarpıyor. Sana Kutsal Ruhun gücünü veren Rab'bimize yalvarırım *(O Ruh başlangıçtan beri seninledir)*, sana tam güç versin ki, kiliseye Mesih'in nuruyla yanan alevli bir meşale olasın. Okilise ki, zalimler onun nurunu söndürmek istiyor. Ancak bunu bilsinler, örnek yaşam semasında gerçekler güneş gibi parladıkça, kilisenin gerçek nuru da böylece sonsuza dek parlayacaktır. Yüce imparatorun gönderdiği değerli mektubu aldım. Beni birliğe davet ediyor; ama sinsilik tortusuyla dolu kalplerden çıkan bu çağrıya ben ne cevap vereyim? Bu sözcükler yüce kralın mührüyle onaylanmış olsa bile, Tanrı'nın Kilise'sine kötülük düşünenlerden çıkmadır. Onlar, yağa zehir karıştırmak, nuru karanlıkla örtmek isterler. Ama uyanık Severiyos bunları bilir ve ikiyüzlülüğe kulak asmaz.

Onlar, birliği Kutsal Kitap'ın gerçeklerine dayanan bir temel üzerinde değil, siyasi güç üzerinde kurmak isterler. Bunun için, Tanrı'nın gücü onların ikiyüzlülüğünü yüzlerine vuracak ve yalanlarını toplumlara açıklayacaktır. Özellikle "birlik" adı altında boş şeylere itaat etmemizi istiyorlar. İnan ki Theodora, ne kandırmacayla, ne de zorlamayla birlik olamaz. Başkente gelmeye çalışacağım, ve " birlik " dediklerinin gerçekleşmesi için her çabayı harcıyacağım. Ama hâlâ boş şeyler için ısrar ettiklerini görürsem, odama dönerim. Hiç olmazsa Mesih'in Kilisesi gerçeğe bağlı kalsın. Bu yüzden baskı ve şiddet görse bile. Ancak tarih, Bizans için bu kara lekeleri en kuytu sayfalarına geçirecektir. Böylece, gelecek kuşaklar gerçekleri öğrendikten sonra, bu kötülükleri yargılayacaktır.

Kızım Theodora, bir bilsen, baban Severiyos yirmi yıldan beri ne büyük üzüntüler, ne sıkıntılar çekti. Zavallı sürünün çektiği eziyet de ondan eksik değil. Nerede piskoposlarım, nerede rahiplerim, nerede evlatlarım? Bizansız'ın acımasız yönetimi onlara etmediği kalmadı. Bütün bunlara rağmen, baban Severiyos, doğru olmayana boyun eğmedi ve doğruyu savunmaktan çekinmedi.

Tanrı'ya şükürler olsun, bu dünya bahçesinde bize bir ağaç sağladı ki, ha-adaki kuşlar onun gölgesine sığınabiliyor. Bu büyük ağaç işte sensin değerli ızım. Rab Tanrı şan ve şerefini çoğaltsın. Şunu bil ki kızım, senin pak ka-ında Bizans'ın tek bir damlası yok. Sen yalnızca bizdensin ve bizimsin, sen utsal papazın kızı ve Tanrı tapınağının terbiyesisin. Bunun için, Rab'bimiz İsa Mesih adına senden diliyorum ki, annenin çocukları üzerine kanatlarını ger. O evgili çocuklar ki, annen onlara temiz süt emzirdi ve baban onları onur ve fa-iletle dolu bu büyük, nurlu evde büyüttü. Antlaşmaya sadık kal, sevgili The-dora. Sen ki, kilisenin sevgisini, kralın zevklerinden üstün tuttun; bu ba-ımdan Tanrı'ya olan sevgin ve bağlılığınla Daniel ve Hananya çocuklarını ile geçtin.

Pek yakında *(Kostantiniye'ye)* gelip seni görür, mutlu olurum inşallah. Bir aba öz kızını görmekten nasıl sevinç duyarsa, ben de seni görmekle öyle se-ineceğim. Bu arada, dostum ve arkadaşım Entimus ile birlikte, nasıl dav-anmak gerektiğini görüşeceğiz. Tanrı'dan dilerim, onun kalbinde gerçeğin uru parlasın, benim gibi sıkıntılara katlanarak, çekinmeden, korkmadan *(ğıla)* baba evine gelsin.

Sayın kocan büyük imparatora dua ve selamlar. İkinize başarı ve mut-uluklar dilerken, şevketli imparatora ve yüce devletine şan ve şeref dolu stün başarılar dilerim.

Baskı altında yaşayan Severiyos.

THEODORA: *(Mektubu inanç ve alçak gönüllülükle öper)* Tanrı'nın incisi fendimiz Mar Severiyos, ne çetin mücadele verdin, ne büyük sıkıntılar çek-n. Ama inan ki, Rab İsa Mesih seni elçisi Pavlus gibi ödüllendirecek ve taç-andıracaktır. *(Bir ara susar, eliyle alnını ovuşturarak durur, sonra devam eder.)* Mektup bir taraftan sevindirici, diğer taraftan üzücü. Sevindirici tarafı, Efen-imiz Severiyos' un ziyaretiyle başkenti bereketlemesi ve onu şahsen görme utluluğuna erişmemdir. Böylece ruhsal bir şevk ve özlemle beklediğim bir rzum yerine gelecektir. Üzücü tarafıysa, bu kutsal adamın birçok yorucu iş e beklenmedik üzüntülerle karşılaşması ihtimalidir. Ama, üzüntü ve yor-unlukların üstesinden gelebilmesi için Yüce Mesih ona güç verecektir.

(Kapı açılır, Elizabet ve Meryem içeriye girerler.)

THEODORA: Hoş geldiniz, canlarım. Umarım yaşlılara hizmet vermekten nemnun kaldınız.

ELİZABET : İçeri girip hizmete başladığımızda bilseniz ne kadar sevindiler. Hatta, babalardan biri bize: Bu hizmetleriniz, harika Theodora'nınki gibi, iyilik e bereketle anılsın" dedi.

THEODORA: Canlarım, bunda övünecek fazla bir şey yok; sadece baskı al-ndaki Tanrısal Kilise'nin direği olan babaların bize geçen hakkının ancak bi-azını ödüyoruz.

MERYEM: Çok sevinçliyiz, saygıdeğer kraliçemiz. Bu kutsal faaliyetlere iştirak etme fırsatını bize verdiğiniz için çok mutluyuz.

THEODORA: Ruhani önderler merkezlerine, rahipler manastırlarına ve tüm sıkıntılar bitip, ben size müjdeyi verinceye dek, bu hizmete devam edeceğiz.

ELİZABET : Nurlu çehrenizde binlerce müjde okunsun. Büyük kişiliğinizle siz iyilik ve barışın simgesisiniz.

THEODORA: Şu anda size başka bir müjdem var. Kısa bir süre sonra, Efendimiz büyük Mar Severiyos başkente varacak. Onu görmek ve kutsal bereketlerini almak mutluluğuna erişeceğiz.

MERYEM: Efendimiz Mar Severiyos başkente mi geliyor? Bunu nasıl öğrendiniz efendim? Gerçekten büyük mutluluk.

THEODORA: Dün sizler çıktıktan sonra, kutsal efendimizden uzun bir mektup aldım. Alın, sizde okuyun, ben de bir daha dinleyeyim.

(Meryem mektubu okur ve Elizabet' e verir.)

ELİZABET : Şanın sonsuz olsun, yüce kraliçemiz. O mutlu günü sabırsızlıkla bekliyoruz. *(Der ve perde kapanır.)*

4 . PERDE

PATRİK MAR SEVERİYOS BAŞKENTTE YIL (535)

(İmparatorun makam odasında, imparator ile patrik Severiyos görüşme halinde)

JÜSTİNYEN : Aziz peder, hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Bizimle kacağınız günlerde size mutluluklar dileriz. Bu mübarek ziyaretinizden kiseye genel anlamda iyilik bekliyoruz.

SEVERİYOS: Yüce imparator, bu nazik davranışınıza çok teşekkür ederim. Mesih'in Kilisesi'ne karşı onurlu düşünceleriniz malum. Yüksek makamınız arafından gönderilen değerli genelgenin büyük etkisi olmuştur. Sayın imparator, izninizle size açık söyleyeyim, haksızlığa karşı olan tavrımızı hiç imse zor kullanarak bastıramaz.

JÜSTİNYEN: Sayın patrik efendi, hak neredeyse kuvvet oradadır. Umarım eniş bilginizle, üstün faziletlerinizle haktan kıl payı ayrılmayacaksınız.

SEVERİYOS: Çok yaşa büyük imparator. Ben İncil'in Kutsal Borunduruğu'nu taşımaya başladığım günden beri onun hakkını savunuyorum Belki hatırlarsınız, bundan tam yirmi yedi yıl önce, iki yüz rahiple beraber Kostantiniye' ye gelip inancımızı savunmak üzere bir dizi konferans vermiştim. O zaman gençliğimin baharındaydım, Kutsal Kitab'ın kaynağından ışkıran o konferanslar, özellikle saray adamlarını çok etkilemişti.

JÜSTİNYEN: Evet, çok iyi hatırlıyorum, aziz patrik. Ben hayranlarınızdan biriydim. Üstün belagatınızı hâlâ hatırlarım. Kutsal Kilise'nin övünç kaynağı olan o duru mantığınız, eminim bugün daha da olgunlaşmıştır. Yarın Kostantiniye piskoposlarıyla yapacağımız toplantıda, geçmişteki olumsuz olayara son vermek üzere, büyük gayretle uyum sağlamanızı rica edeceğim.

SEVERİYOS: Ben, izninizle, kilisemin evlatlarının, piskoposlarının ve bunların başında bulunan benim sürgünde ve daracık hücrelerde çektiğimiz acılara son vermek üzere, mutlaka her çabayı göstereceğim. Ama, geçici bir rahatlık uğruna, kutsal inancımızdan kıl payı taviz veremeyiz. Aziz atalarımızın Tanrı'nın Kutsal Kitabı'ndan aldıkları doğru inançları inkâr etmektense, ölmeyi tercih ederiz, büyük imparator.

JÜSTİNYEN: Büyük cesaretinizi, inancınıza olan sıkı bağlılığınızı çok iyi bi-

liyorum; bu uğurda çektiğiniz sıkıntıları da biliyorum. Eşsiz cesaretinize hayranım. Bu nedenle, özellikle bu zor günlerde, Bizans Sarayı' nın sizleri korumasını isterim.

SEVERİYOS: Sayın imparator, biz kendi inancımızdan çok, Aziz Ataların üç Konsil'de açıkça koyduğu inançları savunduk ve savunacağız. Bu inançlar, yanlız bizim değil, tüm Hristiyan aleminin kabul ettiği inançlardır.

JÜSTİNYEN: Sayın Patrik, ben ilahiyatçı değilim; küçük yaştan beri askeri eğitimle yetişmiş bir adamım. Bunun için, Hristiyanlığın temel inançları konusuna girmek istemem. Benim sizden tek ricam, kilisenin huzuru için Kostantiniye piskoposları ile bir uyum sağlamaya çalışmanızdır. Amaç olayların yatışması ve ülkede istikrarın sağlanmasıdır. Bu bakımdan büyük hikmetinize ve içinizdeki Tanrı'nın ruhuna sonsuz güvenim vardır.

SEVERİYOS: Yüce imparator, itimat buyurunuz ki, Tanrı'nın bana verdiği hikmetten şaşmayacağım, Kostantiniye' nin katı yürekli piskopaslarının, özellikle yaşlılarının teveccühünü kazanayım diye gerçekleri saptıramam. Onlar ki, dayınız ve selefiniz Jüstinus'u kışkırtarak Süryani piskoposlara büyük zarar verdiler...

Böyle konuşmakla intikam istiyorum demiyorum, çünkü benim için intikamın anlamı yoktur. Ancak söz konusu olayları, haklı olarak inançlarını savunan o cesur babaların imanıyla ölçmek zorunda kalıyorum. Onlar ki, inançları uğrunda pak kanlarını döktüler ve inanç ateşiyle değerli yüreklerini erittiler.

JÜSTİNYEN : Söylediklerinizde haklısınız efendim; ancak, geriye değil ileriye bakmamız lazım.

SEVERİYOS: Her zaman ileriye bakarım. Ama zatı devletiniz takdir edersiniz ki, bir patrik olarak aziz atalardan teslim aldığım salt ve doğru inançları savunmak ve korumak zorundayım. Bunları inkâr edebilirmiyim?

JÜSTİNYEN : Sayın patrik, inkâr etmenizi istemiyorum; ama bu kötü ortamda sorumluluk kabul edip kurtarıcı İsa Mesih'in ve aziz havarilerinin dediği gibi, " kötülüğü iyilikle yeniniz " kuralına sadık kalmamızı öneriyorum.

SEVERİYOS: Bütün bunları düşünmüşümdür, sayın imparator. Eğer ben savaş ilan dersem, kötülüğe karşı ilan ederim. Şu anda içinde huzur olmayan bir ortamla savaşmaktayım, ama karşımdakiler ne söylerse söylesin, sonunda başarı benim olacak.

JÜSTİNYEN: Benim de kutsal kişiliğinizden beklediğim budur. Aslında, siyasi düşmanlardan çekinmeseydim, başka türlü davranırdım. Herhalde siz de nazik durumumu takdir edersiniz efendim.

SEVERİYOS: Kuşkusuz, sayın imparator, durumunuz naziktir. Ama olayları, iman, hak ve adalet terazisiyle tartarsanız ve İsa Mesih'in öğretisini ölçü alırsanız, boş şeyler uğruna dünyayı karıştıran o bencil ve kibirli kişilerin terazinin kötülük kefesinde ağır bastığını göreceksiniz.

JÜSTİNYEN: Bütün bunlar doğru, aziz efendim. Ancak, o zaman cereyan

eden kritik olaylar, imparatorluğu etkiliyordu. Dayım ve selefim Justinus, ancak size karşı olan katı tutumuyla ayakta kalabilmişti. Oysa size yöneltilen suçlamaların hiçbiri doğru değil.

SEVERİYOS: Evet... sayın imparator; dayınız tahtını ve büyüklüğünü mazum piskoposlarımızın kelleleri üzerinde kurmuştu. Yoksa, suçlu olan Batı ona karşı susmayacaktı. Çünkü, Batı, Mesih'in doğu ve batıdaki tüm kiliseler üzerinde egemenlik kurmak istiyordu. Bu amaçla yaptıkları haksızlıkların, çevirdikleri dolapların hiçbiri Mesih'in gözünden kaçmaz. *(Patrik biraz susar, sonra devam eder.)* Sanki daha dündü... Mesih'in Sunak'ı üzerinde dayınızın yaptığı zulümleri hatırlarsınız herhalde. Piskoposlar hakaret gördü, ruhani önderler dövüldü, bir hristiyan eliyle başpiskoposluğa hakaret edildi ve hristiyanım diyenler tarafından, İncil'e büyük hizmetler veren sevgili arkadaşım Menbiç Metropoliti Filuksinos gibi, Viranşehir Metropoliti erdemli Yuhanna gibi ve bunlara benzer nice alim ve aziz kişilere türlü haksızlıklar yapıldı... Bizans'ın hristiyanlığı bu muydu? Bu muydu Batının doğuya verdiği dersler?.. Öyleyse, Neron'a, Diyoklatyan'a, II. Şabur gibi diktatörlere rahmet okumak gerek. Çünkü onlar egemenlikleri altında yaşayan hristiyanlara, hristiyanım diyerek hristiyanlığa ihanet eden Sezarlardan daha merhametli davrandılar.

JÜSTİNYEN: Üzülmeyin Patrik efendi. Tarih, mücadele öykünüzü altın kalemlerle yazacaktır. Bütün bunları bildiğim için, bu kötülüklere son vermek üzere bir genelge yayınladım. Ama... ama... Batının tilkileri hâlâ bağları bozmaya çalışıyor. Ancak Mesih'in öz bağı daima gelişme halinde, yemyeşil ve verimli kalacak.

(Perde kapanır ve hemen yeni görünümle açılır.)

2 -GÖRÜNÜM

DOSTU ENTİMUS'LA KARŞILAŞMASI

(Perde açılır, bir odada Patrik Severiyos ve dostu İstanbul Patriği Entimus bir arada görülür.)

ENTİMUS : Saygıdeğer kardeşim, uzun bir ayrılıktan sonra sizi görmek benim için büyük bir mutluluk.

SEVERİYOS: O mutluluk bana ait. Bu fırsatı bize veren yüce Tanrı'ya şükürler olsun.

ENTİMUS: Bu nurani ve kutsal kişiliğinizle İstanbul'a ayak basmanızdan itibaren, kalbim sevinçle doldu. Umutlarım canlandı. O zaman anladım ki, sizde Tanrı'nın Ruhu var. Size karşı koparılan yaygaraya rağmen, bu Kutsal Ruh hiçbir zaman sizi terketmedi ve terketmeyecek.

SEVERİYOS: Kardeşim Entimus, başkente gelişimin nedeni, özellikle sizi ziyaret etmek ve sizinle fikir alışverişinde bulunmak içindir. Gerçeğe karşı düşüncelerinizi değiştiren nedir? Zalimler sizi nasıl etkileyebildiler? Yoksa intikam ve işkencelerden mi korktunuz? Hayır, hayır, fedakarlık ve inkâr kisvesini giyen, ne intikamdan ne de işkenceden korkar. Yoksa geçici bir maddi yarar mı söz konusuydu? Hayır, hayır, siz her türlü maddi yararın üstündesiniz. Öyleyse, elçisel inancınızı değiştirip, gerçeğe karşı koyanlara arka çıkmanızın sebebi ne?

ENTİMUS: Sevgili dostum ve muhterem kardeşim, beni çok ağır bir dille eleştirdiniz. Oysa, siz küçüklüğümden beri içimdekileri bilirsiniz.
" Gerçeğe karşı " dediklerinize nasıl katıldığımı anlatarak size içimi dökmek isterim.

SEVERİYOS: Lütfen, sizi bildiğim gibi, açık konuşun. Üç Kutsal Konsil'i temsil eden aziz ataların inancında herhangi bir yanlış, bir kusur görüyor musunuz? Yoksa Mesih'teki birlik sözcüğünün gereği olarak bize Evtahi' nin sayıklamasını, veya Mesih'in ilahi ve insani gücünü birleştiren inancı inkâr edenlerin sapıklığını mı yakıştırıyorsunuz? Düşüncelerimizde bunların hiçbirinin yeri yoktur sevgili kardeşim. Bizde sadece Petrus' un dediği "Sen diri Tanrı'nın Oğlu Mesih'sin" sözcüğü ve havari Toma'nın imanla haykırarak ifade ettiği: " Rab'bim ve Tanrım " İnancı var. Yüce Mesih'e olan inancımız

bundan ibarettir, bunda bir kusur var mı kardeşim?

ENTİMUS: Bunda hiçbir kusur yok, muhterem dostum. Yetkili olanlar da herhangi bir yenilik getirmiş değillerdir. Onlar, Nastur ile Evtahe arasında, yeni bir ortak teori ortaya atmak istediler. Sonuçta hem iki inancı kaybettiler, hem de yeni ve doğru inancı öğrenemediler. Benim amacım, sizlerle onlar arasında arabuluculuk yapmaktı. İki taraf arasında bir uzlaşma sağlamak için çaba gösterdim. Ama, Kutsallığınız önünde itiraf ederim ki, umduğumu bulamadım.

SEVERİYOS: Sevgili Entimus, Rab'bin dediğini, " Benimle olmayan bana karşıdır " sözünü unuttunuz mu? Bir insan doğruyu ve yanlışı bir arada yürütebilir mi? Asla ve asla. Ya doğruyu benimseyip bunu açıkça ilan edecek, onun uğruna kendini her türlü sıkıntı, işkence, hatta ölüme bile hazırlayacak; ya da yanlış tarafı tutup sapıkların yolunda gidecek. Ama, bu hususta sizi ayrı tutarım, Tanrı'ya şükür. Siz çok üstün meziyetlere sahip birisiniz. Genç yaşta tüm gerçekleri kavramış büyük bir ilahiyatçısınız. Verin şu mubarek elinizi sevgili dostum; benimle daha açık konuşun.

ENTİMUS: Sevgili Severiyos, bu işin sonuna geldik. İzninizle her şeyi anlatmaya çalışacağım.

SEVERİYOS: İzin sizin. Bunca yolu gelmem suskun bir adamla oturmak için mi ? Oysa ben sizi düşüncesinde ve sözünde açık biri olarak biliyorum.

ENTİMUS: Muhterem kardeşim, madem ki benden açık olmamı istiyorsunuz, dinleyin.

SEVERİYOS: Sizi can kulağıyla dinliyorum aziz dostum.

ENTİMUS: Kirillos'a olan sevgimi ve Onun doğru öğretisine olan saygımı herhalde bilirsiniz. Söz konusu öğretinin, muhalifler tarafından değiştirilip içinde yabancı öğretiler karıştırılarak saptırıldığından haberim yoktu. Bir rastlantı olarak, saptırılmış olan inançlar elime geçmişti İşte beni aldatan bu değişik teorilerdir. Eğer bunların aslı elime geçseydi ve üzerinde düşünme fırsatını bulabilseydim, herhalde bu çıkmaza girmezdim. Sonradan, Filolites adındaki nefis kitabınızı okuduktan sonra anladım ki, o değerli adamın kurallarına kötü el değmiş ve onları aziz yazarının amacından uzaklaştırmıştır.

SEVERİYOS: Sevgili Entimus, Efendimiz Kirillus'un öğretisini ne kadar bozmaya çalıştılarsa da beceremediler. Dikkatimi çeken husus bu oldu. Değişmiş suretleri okuduğum an, içindeki tahrifi anladım. Çünkü, Mısır'dayken bende Kirillus'un asıl yazıları vardı; bunlar, ellerindeki değişmiş belgelerin yalanlarını apaçık bir şekilde ortaya koymaktadır.

ENTİMUS: Efendimiz, bunu ancak siz yaparsınız; çünkü bir taraftan Yunan Edebiyatına ve Kirillus'un esas kaynakları olan Havari Babaların Kitapları'na vakıf olmanız, öbür taraftan Kitabı Mukaddes'ten aldığınız engin bilginiz var. Bu durumda, gerçekleri bize açıklayacak büyük Severiyos'tan başka kim olabilir?

SEVERİYOS: Beni bu araştırmalara iten, o tahrif edilmiş belgelerle karşılaşmam oldu. Gerçeğe ulaşmamı sağlayan da bu konudaki inceleme ve araştırmalarımdır. İlk andan itibaren, konuyla ilgili en eski belgeleri topladım ve onları Aziz Kirillus' un yazılarıyla karşılaştırdım. Bu yazıları değiştirilmiş belgelerle karşılaştırınca, her şeyi anladım. Bu anlatılarla aldatılanları da uyarmak istedim.

ENTİMUS: Büyük yüreğinize ve Tanrı'nın size bağışladığı lütufa ne mutlu! Ben gerçeğin ne olduğunu değerli eserinizi okuduktan sonra öğrendim. Karşı tezleri çürütmek ve gerçeği ortaya çıkarmak için ne kadar yetenekli olduğunuzu o zaman anladım. Eğer Kirillus ebedi uykusundan bir an gözünü açabilseydi, o kutsal alnınızdan büyük aşkla öperdi.

SEVERİYOS: Öyleyse nereye vardık, sevgili Entimus? Bundan sonra kilise konusunda herhangi bir kuşkun kaldı mı?

ENTİMUS: Üstün düşüncelerinizi öğrendikten sonra bende en ufak bir kuşku kalmadı. Aziz Kirillus'un öğretişini benimsemekle, çevremdeki karanlıklar dağılmaya başladı. Beni kendinize kardeş ve candan bir dost kabul edin. Bundan sonra elele verip, sıkıntı ve acılara birlikte göğüs gererek, gerçek uğruna güçlü bir mücadeleye girelim.

SEVERİYOS: Ver elini sevgili dostum. *(Tokalaşıp öpüşürler)* Yarın imparatorun toplantısında buluşup kibirin körleştirdiği kişilerle tartışmamız olabilir. Açık konuşmanızı beklerim Mesih'in yeni kahramanı.

ENTİMUS: Merak etme, aziz kardeşim; güneş doğunca yıldızlar gözükmez olur. Bu tarihi toplantıda ben önce Efendimiz Severiyos'un belagatını duymak isterim, çünkü bu belagat gelecek çağlara ışık tutacaktır. Benim için içiniz rahat olsun; ortaya koyacağınız hak tarafını tutacağım kesindir. Geçici yaşamımı kaybetsem bile, hiç değilse ebedi yaşamı kazanmış olurum.

3. GÖRÜNÜM

İMPARATORUN BAŞKANLIĞINDA TOPLANTI

(Perde açılır. Ortada imparator, sağında Severiyos, solunda Entimus ve onun solunda iki batılı piskopos oturmaktadır.)

JÜSTİNYEN: Saygıdeğer ruhani önderler, Rab'bimiz İsa Mesih adına size hitâb ederken, geçmişi bir tarafa bırakıp kötülük ve ayrılıklara karşı bir birlik sergilemesi açmanızı rica edeceğim. Aksi takdirde, imparatorluğumuzun yetkisi dahilinde, bu kötülüklere son verecek uygulamaları buyurmak zorunda kalacağız.

BATILI PİSKOPOS: Büyük imparator, tüm Hristiyan alemini ilgilendiren olayları tartışmaya yetkili değiliz; özellikle birkaç kişiden oluşan böyle bir toplantıda. Ama kilisenin yüksek düzey görevlilerinin verdikleri bir emir var, onu açıklayabiliriz. Öyle ki, biz bildiriyi okuyacağız ve karşı taraf buna kesin olarak itaat edecek.

JÜSTİNYEN : *(Sert bir tavırla)* Bu ne garip bir emir! Karşınızdakiler okul çocukları mı ki, size sorgusuz sualsiz itaat etsinler?

DİĞER BATILI PİSKOPOS: Bundan başka bir yetkimiz yoktur büyük imparator.

JÜSTİNYEN: Mesih'in gerçeğini ve ilahi buyruklarını bilmeyen kişilerle yapılan bir toplantıda kaybedilecek zamana üzülüyorum.

SEVERİYOS: Büyük imparator, Mesih kuvvete değil, gerçeğe itaat etmemizi ve dünyevi kibirden sakınmamızı emreder. Bunu yapmazsak, yüce Mesih'in Ruhundan uzak kalmış oluruz.

JÜSTİNYEN: Ben de konuşmamla bunu kastetmiştim muhterem pederler. Aksi takdirde doğruluğun ipini kaçırır, yolumuzu şaşırırız.

BATILI PİSKOPOS: Karşı taraf Konsil'in kutsallığına inanmalı, yoksa birleşme zemini bulunmaz. Söz konusu inanma, araştırmadan ve itiraz etmeden olmalı; sadece Levon'un *(Tums)* denilen mesajının içerdiği maddelerle yetinilmeli.

SEVERİYOS: Sayın imparator, biz ne baskıyla kurulan Konsil'e, ne de sözügeçen mesaja inanıyoruz. Tanrı'nın Kutsal Kitabı'ndan doğrudan doğruya alınan, ilk kilise babalarının öğretişine dönelim.

JÜSTİNYEN: Patrik efendi, batı boş inadında ısrar ederken, siz de hakkınızı böyle kesin savunurken konuşmakta bir yarar göremiyorum.

BATILI PİSKOPOS: İlk kilise babalarının öğretisine dönelim ve bunlardan özellikle İskenderiyeli Aziz Kirillus'unkine bakalım. O ki, Konsil'den ve adı geçen mesajdan önce olmasına rağmen, Konsil'in kararlarını ve sözkonusu mektubun kapsadığı anlamı açıklamaktadır.

SEVERİYOS: Sayın piskopos, Kirillus'un yazılarını göstersin. Bunlar doğru ise ve değiştirilmemişse, memnuniyetle kabul ederiz.

JÜSTİNYEN: Piskopos efendi, madem ki Kirillus'un yazılarını araştırmak ve bu konuda anlaşmak istiyorsunuz, getirin bunları, bir gözden geçirelim.

BATILI PİSKOPOS: Biz aslında bu konudaki araştırma ve anlaşmaya diğer tarafın kayıtsız şartsız itaat etmesinden başka bir şey istemiyoruz, ama yüce imparatorun makamına hürmeten, gerçeğin açıklanmasına temel olan Kirillus'un yazılarını takdim edelim. *(Masanın üzerine bir dosya koyar. Piskoposlar bunu incelemeye başlarlar.)*

SEVERİYOS: Yüce imparator, belgelerin tarihine dikkat buyurun; ona göre bunların hakiki olup olmadığını anlayacaksınız.

JÜSTİNYEN: En doğrusu bu muhterem pederler, beraber gözden geçirelim. (Piskoposlar imparatorla beraber dosyaları gözden geçirirler.)

SEVERİYOS: İmparator hazretleri lütfen sorsunlar, onların elinde ya da başkalarının yanında daha eski belgeler var mı?

JÜSTİNYEN: Daha eskisi var mı?

BATILILAR: Kirillus'a ait, bu konuyla ilgili daha eski bir belge ne bizde, ne başkalarında, ne de dünyanın hiçbir yerinde yoktur.

SEVERİYOS: *(Kendi çantasından birtakım yazılar çıkarır, imparatora uzatır.)* Efendimiz imparator bunlara bir baksın da daha eskileri var mıymış, yok muymuş anlayalım. Kirillus efendimiz doksan iki yıl önce kendi Rab'bine göç etmiş. Oysa, size takdim ettiğim yazıların doksan beş yıldan fazla geçmişi var. Yani, yazarının vefatından üç yıl önce yazılmışlar.

(Batılılar suskunluk içinde, ama sert bir tavırla yazılara bakarlar.)

JÜSTİNYEN:Demek ki, doğru olan bunlar. Öteki yazılarla karşılaştırılıp tarihlerini öğrenelim.

SEVERİYOS: *(Dosyadan bir yazı çıkarır ve şöyle der:)* Büyük İmparator, Kirillus'un imzasını ve aynı imzayla onayladığı yazıyı görsünler. Bu durumda kendilerine takdim ettiğim belgelerin gerçekliliği konusunda en ufak bir kuşkuya yer kalıyor mu?Takdir zatı devletlerinindir.

JÜSTİNYEN: Ellerinize sağlık, siz Tanrı'nın seçtiği bir pırlantasınız. Orjinal yazılar gerçekten bunlar.

SEVERİYOS: İmparator efendimiz, üçüncü Konsil'de kilise babalarının onayladığı belgelerin, Kirillus'un onayladığı şu belgelerle karşılaştırılmasını buyursunlar. Acaba büyük efendimiz, elimdeki Kirillus'a ait şu yazıların kötü

niyetli kişilerce tahrif edildiğini de biliyorlar mı?

(İmparator bir görevliye eski Konsiller'in arşivlerini getirmesini buyurur.)

ENTİMUS: Şimdiye kadar sesimi çıkarmadım yüce imparator, Kirillus'un ahrif edilmiş yazılarını okuduğum gün benim için kötü bir sınav oldu. Ama sayın Patrik Severiyos'un kitabının elime geçtiği gün, gözlerimdeki karanlık dağıldı ve kendime geldim. Gerçeği yansıtan bu kitapları okuduktan sonra anadım ki, bütün bunlar efendim Severiyos'un inancını onaylıyor. Bu benim tanıklığım büyük imparator.

(Görevli arşivleri masanın üstüne koyar, imparator Kirillus'un imzasını bunlarla karşılaştırır.)

JÜSTİNYEN: Kirillus'un hakiki imzası gerçekten budur ve doğru inanç Patrik Severiyos'un söylediği gibidir.

BATILILAR: *(Nefretle yerlerinden kalkarlar)* Bundan sonra, bize salonu terketmek düşer.

4 -GÖRÜNÜM

(Kraliçe Theodora, yanında iki hanım, makam odasında Patrik Severiyos ile görünür.)

THEODORA: Aziz patrik efendimiz, sizi görmek onuruna eriştiğim için çok mutluyum. Bu anı sabırsızlıkla bekliyordum. Çünkü, gözlerimi açtığım günden beri güneşin ışıklarının Tanrı'nın kilisesi üzerinde parladığını gördüm. Doğrunun düşmanı olanlar, bu güneş ışıklarını ne kadar gölgelemek istedilerse de başaramadılar. Hatta ışıklar daha da fazla parladı. *(Hanımları işaret ederek)* Size iki dostumu, kızlarınız Elizabet ve Meryem'i takdim edeyim. *(Patriğin önünde eğilir, elini öperler.)*

PATRİK: Yüce Tanrı mutluluk ve bahtiyarlığını arttırsın, değerli kızım; çünkü baskı altındaki Tanrı'nın Kilisesi beyaz kanatlarının gölgesi altında dinleniyor. Sen Tanrı'nın bir lütfu ve bir vefa örneğisin.

THEODORA: Sayın efendimiz, beni mahçup etmeyin, ben işaretinize amade ve her zaman atalarıma ait kilisenin emrindeyim. Efendimizin takdir ve övgülerine kendimi asla layık görmüyorum. Çünkü, sürüsünün korunması için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan asıl kendileridir.

PATRİK: Theodora, kızım, Mısır'a gitmek zorunda kaldığım gün kilisenin piskoposlarından da, evlatlarından da böylesine bir direniş beklemiyordum. Bu ezilmiş sürünün tehdit ve işkencelere dayanabilmesi için nice geceler Tanrı'ya yalvararak sabahladım. Çok şükür, Tanrı duamı kabul etti; olaylara dayanabilmesi için herkese kahramanca bir güç verdi. İşte şimdi gemi, dalgalı denizde yolunu almış ve görkemli bir şekilde huzur iskelesine doğru ilerlemekte. Ve kuşkusuz, Mesih içinde olduğu için, hiçbir zaman sarsılmayacak.

THEODORA: Efendim imparator Batılı piskoposlarla yaptığınız toplantının nasıl sonuçlandığını öğrenebilir miyim?

PATRİK: Onların gurur ve inadıyla sonuçlandı. Ama, bu arada şevketli imparatorun bilgeliğini övgüyle belirtmeliyim. Batılı piskoposların bütün küstahlığına rağmen, kendileri ölçülü ve serinkanlı davrandılar.

ELİZABET : Patrik efendimiz bir kaç söz etmeme izin verirler mi?

PATRİK: Konuşabilirsin yavrum, biz şimdi sohbet halindeyiz.

ELİZABET : Ben ve kocam birkaç gün önce " Fillülütes " adındaki nefis kitabınızı okuduk. Kuşkusuz ki, Kutsal Ruh'un esiniyle akıcı kaleminizin meydana getirdiği bu eşsiz yapıt herkesin takdirini kazanacaktır. Diğer taraftan,

bu kitap gerçeğe karşı çıkanların gözüne bir diken gibi batacaktır. Özellikle de skenderiyeli Mar Kirillus'un yazılarını tahrif edenlere.

MERYEM: Kızınız Meryem de bu değerli yapıtınızı şevketli kraliçenin rehberliğinde değerlendirdi. Bence yalnız bu yapıt onların iftiralarını yüzlerine vurmaya yeterlidir. Acaba toplantıda bu konuya değindiniz mi efendim?

PATRİK: Toplantıda ağırlık hep bu konuya verildi. Çünkü gerçeğe karşı duranlar, ellerindeki tahrif edilmiş belgelerin Kirillus'a ait olduğunu iddia ederek davayı kazanacaklarını zannettiler. Fakat, gerçek güneş gibi parlayınca, yalanları ortaya çıktı ve salonu terketmek zorunda kaldılar. Kirillus'a ait asıl belgeler bende mevcuttur. Bu belgeler, daha Kirillus hayatta iken yazıldı ve kendi imzasıyla onaylandı. Şevketli imparator Kirillus'un bu imzasını, Nastur' u ve yandaşlarını yargılayan Konsil'in başkanı iken attığı imzayla karşılaştırınca, gerçek ortaya çıktı.

THEODORA: Bu nefis yapıtınızı okuyunca kendi kendime dedim ki, işte onları can evinden vuracak güçlü bir ok! İmparatora da gösterdim; edebiyat ve felsefe alanındaki yeteneklerinize duyduğum takdir ve hayranlığı o da paylaştı. Davamızda ne kadar haklı olduğumuza ve karşı koyanların ne kadar haksız olduklarına tam kanaat getirdi. Ellerinize sağlık, patrik efendimiz! Tanrı sizi Kiliseye destek, gerçeğe direk ve doğru yola götüren kişi olarak korusun ve bu üstün yazılarınızla ruhani sürünüzü mutlu kılsın.

PATRİK: Değerli kızlarım, bugün başkenti terkedip Mısır'a hareket edeceğim. Sonsuza dek mücadeleye devam edeceğim. Kilise adamlarımızın ve evlatlarımızın manevi gücüne olan güvenim tazelendi. Bundan sonra, vatanımızdan uzaklaştırılmamıza, hak uğrunda tutuklanmamıza, Tanrı'nın kelamı için sürgün edilmemize üzülmeyeceğim. Bütün bu olaylar bizim için gurur vesilesidir. Tarih, mücadelemizin haberleriyle övünecek ve gelecek kuşaklar toplumumuzun kahramanca verdiği ve vermekte olduğu ruhsal mücadelenin bilinciyle bereketlenecektir.

THEODORA: İnanıyorum ki, o ruhsal güç efendimiz Mar Severiyos'un ruhundan esinlenmektedir. Bu güç efendimizin değerli mektuplarında ve büyüleyici konuşmasında kendini açıkça göstermektedir.

PATRİK: Değil kızım, bence güç yüreklerdeki sağlam imandan gelmektedir. Dilerim Tanrı, Kutsal Ruh'unun lütfuyla bu gücü pekiştirsin.

THEODORA: Sayın efendimiz, aramızda daha uzun bir süre kalmanızı arzulardık. Fakat, kutsal görevinizi engellememek için gidişinize itiraz etmek haddimiz değil.

PATRİK: Halkının çoğu boşluğun uçurumuna doğru giden bir ülkede ne diye kalalım kızım? Doğru yolda olan nur çocukları gözaltında ve cezaevlerinde çile doldurmakta. Şimdilik onları salıverme umudu da yok gibi, çünkü şevketli imparatorun durumu çok nazik.

THEODORA: Uğraşıyor efendim, ama sorunlarını biliyorsunuz. Gerçeği

zaten anlamış durumda. Fakat sizin de bildiğiniz nedenlerden ötürü henüz elleri bağlı.

PATRİK: Bunun farkındayım kızım. Bence şevketli imparator bizlerin haklı, onların haksız olduğuna dair kesin kanaate varmıştır.

THEODORA: Birkaç kez benim önümde kilisemin haklı, onların haksız olduğunu açıkça söyledi.

PATRİK: Tanrı onu kutsasın ve tüm düşmanlarına karşı muzaffer kılsın.

THEODORA: Tutukluların serbest bırakılması konusunu imparatorla görüştünüz mü efendim?

PATRİK: Evet, bu konuyu kendisiyle görüştüm. Fakat anladığım kadarıyla, kral hazretleri siyasi bir ayaklanmadan çekindikleri için onların salıverilmesini buyuramıyor. Ama himayeniz altında çok rahat olduklarını bana hatırlattılar.

THEODORA: Evime girdikleri günden beri Tanrı bana iyilik ve bereketini çoğalttı. Baskı altındaki kilisemin ruhani önderlerine hizmet etmekle gurur duyarım. Onlara hizmet etmekten ve rahatlarını sağlamaktan asla usanmam.

PATRİK: Tanrı seni kutsasın vefakâr Theodora. Kiliseye olan bağlılığın ve vefakârlığın gelecek kuşaklara örnek olacak. Kilise Babalarının ve cesur çobanlarının verdikleri bu çetin mücadele hatırlandıkça, cesaretin ve iyiliklerin minnetle anılacak. Baban Papaz Yuhanna'nın adı Süryani Kilisesi tarihinin en parlak sayfalarında yer alacaktır. Şu anda seninle vedalaşırken, kilise babalarına karşı gösterdiğin lütuf ve verdiğin hizmetlerden dolayı, Rab Tanrı'dan sana uzun ömür, sağlık ve bereket vermesini dilerim. Sevgili kızım, baban Severiyos'un mücadelesini ve çektiklerini unutma.

THEODORA: *(Ellerini gözlerine koyarak ağlamaya başlar.)* Şu anda ne kadar kederliyim!Kızınız Theodora'dan nasıl ayrılacaksınız?Acaba hayattayken bir kere daha nurlu yüzünüzü görecek miyim? Yine de kutsal hatırınız, güzel hayaliniz yaşam boyu kalbimde ve gözümün önünde olacak. Tanrı sizi inançlılar için bir hazine gibi korusun, ey Rab'be inananların direği ve desteği.

PATRİK: Allahaısmarladık değerli kızlarım, sağlıcakla kalın. Rab sizleri, ailenizi ve çocuklarınızı sonsuza dek korusun. *(Kraliçe ve arkadaşları ağlayarak patriğin önünde eğilir ve elini öperler. Perde kapanır.)*

5 - GÖRÜNÜM

İMPARATORUN BARBARLARA KARŞI SAVAŞA GİRMESİ:

(Kral ve kraliçe başbaşa, kralın batıya gitme kararını görüşüyorlar.)

JÜSTİNYEN: Askeri Meclis, ordunun kuzeyindeki Barbarlara karşı hareket geçmesine karar verdi. Çünkü ülkeyi çok rahatsız ediyorlar. Bu hususta görüşün nedir?

THEODORA: Bu kaçınılmaz bir şey. Uzun süredir o bölgenin yerlilerini onlarından bezdirdiler. Halk çok tedirgin.

JÜSTİNYEN: Dağlardaki Barbar gruplarını durdurmak için düşündüğün bir yöntem var mı?

THEODORA: Yöntem, kolay efendim. Ama, her şeyden önce onların günü öğrenmemiz lazım. Ayrıca, onları pusuya da düşürebiliriz.

JÜSTİNYEN: Peki, düşündüğün planı açıkla da ondan yararlanalım.

THEODORA: Efendim, bence askerlerimiz büyük ve küçük iki kola aymalı. Küçük kol Barbarlara karşı saldırıya geçmeli; büyük kol ise, dağın arkasında gizlenerek tetikte beklemeli. Barbarlar, kendilerine saldıran küçük kolla savaşmak üzere kalelerinden çıkıp meydana inince, gizlenen büyük kol vadiye girip onları arkadan vurmalı. Bu durumda, şaşkınlık içinde ortada kalacak olan Barbarlar, önden ve arkadan vurularak yok edilmeli.

JÜSTİNYEN: Tanrı bilgeliğini arttırsın, Theodora. Sonra ne olacak?

THEODORA: Sonra, kısa sürede askerlerimiz Barbarların büyük bölümünü böylece yokedecek; bazıları esir düşecek bazılarıda kaçacaktır.

JÜSTİNYEN: Sen sarayında otururken savaşı kazandın bile Theodora!

THEODORA: Zaferi veren Tanrı'dır efendim. Yüce Tanrı, imparatorluğunuzun himayesindeki bu devlete zafer versin.

JÜSTİNYEN: *(Biraz düşünür ve devam eder.)* Theodora, o hiziplerin gücünü derhalde bilirsin. Tahtımıza karşı devamlı planlar kuruyorlar. Bu planlarda özellikle seni düşünüyorum.

THEODORA: Efendim, ben sizden gördüğüm bu lütuf ve sevgiden dolayı hiçbir şeyden korkmam.

JÜSTİNYEN : Ama ben yarın kuzeydeki o tehlikeli ortama gidersem, senin güvenliğini nasıl sağlayabilirim?

THEODORA: Onların kötülüklerinden korkmayın efendim; sayenizde Theodora uyanıktır.

JÜSTİNYEN : Öyle ise, seninle şimdiden vedalaşayım. Çünkü yarın sabah erkenden askeri birliklerimle Barbarlara karşı yürüyeceğim. Ülke yönetiminde tam yetki sahibisin. Bu bakımdan sana sonsuz güvenim var.

THEODORA: Tutuklular hakkında ne düşünüyorsunuz? Onlara biraz daha kolaylık gösteremez miyim?

JÜSTİNYEN : *(Ona bir belge verir.)* Bu sana yetki belgesi. Şu andan itibaren sen her şeyde mutlak amiresin. Jüstinyen şimdilik yalnız silahlı kuvvetlerin komutanıdır.

THEODORA: *(Ayağa kalkar.)* Tanrı sizinle beraber olsun, size güç ve zafer versin. Sağlık ve selametle tekrar buluşmak üzere. *(Öpüştükten sonra imparator çıkar. Kraliçe yalnız kalır.)*

THEODORA: Ülkeyi ve işleri akıl ve cesaretle yürütmem lazım. Efendim imparator her hizmete layıktır.

(Üç kapalı zarf çıkarır. Bu arada nedimelerden biri girer.)

NEDİME: Kraliçemiz buyursunlar.

THEODORA: *(Üç zarfı ona verir.)* Bunları sakla. Bu gece imparator gidecek. Yarın sabah bunları gereken yerlere gönder. Sonra bana üç bakanı çağır.

NEDİME: Emredersiniz efendim. Tanrı efendimiz imparatoru korusun.

THEODORA: *(Koltuğuna geçer ve oturur)* Yüce Rab' bim, kabul ettiğim bu büyük emaneti koruyabilmem için bana yardım et. Efendim imparatorun güvenine layık olayım.

(Kapı açılır, üç bakan girer.)

THEODORA: Hoşgeldiniz bilgeler.

1.BAKAN : Şevketli kraliçenin emrine amadeyiz.

THEODORA: Şu anda sizi davet ettim ki, imparator efendimizin yokluğunda ülkeyi elele yönetelim ve onun güvenine layık olalım.

2.BAKAN : Kraliçemiz buyursunlar. Biz buyrukları yerine getirmeye hazırız.

THEODORA: Kuzey sınırından bir endişemiz yok, çünkü şevketli imparator oradadır. Ancak doğu ve güney sınırlarını iyice korumamız gerek.

3.BAKAN : Koruma kraliçemizin emrine bağlıdır.

THEODORA: Yarın sabah üç atlı birlik ve iki piyade birliği doğu sınırına hareket etsin. Böylece İran Cephesini güvence altına almış oluruz.

1.BAKAN : Bu görevi ben üstleniyorum. Bu gece kuvvetlerimizi hazırlarım; yarın güneş doğmadan sınıra varmak üzere hareket ederler.

THEODORA: İki piyade birliği ile beş atlı birlik de güney sınırımıza gitsin.

2.BAKAN : Kraliçemiz izin verirse, ben de beraber gitmek isterim. Çünkü

assan Kralı' yla dostluğum var.

THEODORA: Olabilir,bu gece gereken hazırlığı yapın. *(3.Bakana dönüp)* .z değerli bakan, ülkenin iç huzurunu sağlamakla görevlisiniz.

3.BAKAN : Emredersiniz efendim. Efendimiz imparator selamet ve zaferle elene dek her şey huzur içinde olacaktır.

THEODORA: Tanrı sizi kutsasın, değerli bakanlar ve ilahi lütfuyla ülkeyi orusun.

(Bakanlar kraliçeyle vedalaşır ve çıkarlar.)

THEODORA: *(Koltuğunda yalnız kalır.)* Tanrı' ya şükürler olsun, her şey is-diğimiz gibi olacak.

(Kapı açılır, Elizabet ve Meryem girer.)

THEODORA: Hoşgeldiniz, canlarım. Hangi rüzgar sizi buraya attı? Yeni ir şey var mı?

ELİZABET : Duyduk ki yalnızsınız; yalnızlığınızı paylaşalım dedik.

THEODORA: Teşekkür ederim, canlarım. Çok iyi ettiniz.

MERYEM: Yüce Tanrı, efendimiz imparatoru korusun ve selamete ka-uştursun.

THEODORA: Size çok teşekkür ederim.

ELİZABET : Acaba imparator efendimiz amcasının kızına bazı idari yetkiler erdi mi?

THEODORA: Bizans yasaları buna izin vermez. Kralın yokluğunda sadece raliçe imparatorluk işlerinde söz sahibidir. Şu anda ablanız Theodora her akka sahiptir.

ELİZABET : Bunları az çok biliyoruz, efendim. Ama acaba o dolap çe-irenler onu etkilemedi mi?

THEODORA: Jüstinyen bilge bir adamdır. Dolap çevirenler onu et-ileyemez. Çünkü yasaları korumakta çok titizdir.

MERYEM: Tanrı kendilerine uzun ömürler versin; ülkeyi onun cesaret ve ikmetiyle mutlu etsin. Acaba kraliçemiz imparatorun yokluğunda güvenliği in herhangi bir önlem almış mıdır?

THEODORA: Evet, Meryem, her önlemi aldım. Doğu ve güney sı-ırlarımızın korunması için asker gönderdim. Bakanlardan birini de iç huzuru ağlamakla görevlendirdim. Bu nedenle, her bakımdan huzur içindeyim.

ELİZABET : Tanrı sizi kutsasın. Söz aramızda kalsın; anladığım kadarıyla raliçemize karşı bir örgütlenme hareketi var. Çok dikkat etmeniz lazım.

MERYEM: Ben de bunu efendimiz imparator gitmeden birkaç gün önce luymuştum.

THEODORA: Canlarım, ben örgütlerden korkmam. İnanıyorum ki, Tanrı eni koruyacak; çünkü kendimi O' nun ve tüm insanlığın hizmetine adadım.

ELİZABET: Acaba kraliçemiz korunmaları için ne gibi önlemler aldı?

THEODORA: Hiçbir önlem almadım. Çevrede tek başıma yürüyüşlere de

çıkıyorum. Tanrı beni koruyacak güçtedir.

MERYEM: Evet,kraliçemiz, sizi koruyan Tanrı'dır. Ama, yine de etrafınızda size bağlı sadık adamlar gereklidir.

THEODORA: İstediğiniz gibi yapınız.

ELİZABET : Şevketli imparatorun giderken Yuhanna ve Mikayel'i korumakla görevlendirilmesi iyi oldu. Böylece şevketli kraliçemize yönelik saldırıları bastıracak güvenilir adamlarımız var.

THEODORA: İmparator çok akıllıdır ve her şeyi bilir. O iki sevgili komutanı bunun için başkentte bıraktı.

MERYEM: Yakında, imparator efendimiz savaşı kazanarak döndüğünde, iki başarı biraraya gelecek. Bir taraftan imparatorun düşmanlarına karşı zaferi, diğer taraftan kraliçemizin bilgelikle yürüteceği işlerin zaferi.

THEODORA: Bundan gerçekten çok mutlu olurum. Muzaffer imparatorun bozguna uğramış düşmanlarının kanıyla kirlenmiş giysilerini kendi elimle yıkayacağım.

ELİZABET : Ne mutlu size sevgili Theodora. Yüce Tanrı sizi yaşam boyu mutlu etsin.

MERYEM: Böyle çetin bir savaşın zorluklarına göğüs geren imparatorumuzu karşılamak ne büyük bir zevk olacak!

ELİZABET : Kraliçemizden izin isteyelim. Birazdan Yuhanna ve Mikayel hizmetlerine gelecek.

THEODORA: Selametle gidin. Ben huzur içindeyim ve rahat uyuyacağım. Çünkü vicdanım rahattır, çünkü ülkeye iyi hizmetler verdim ve Tanrı isterse, daha çok vereceğim.

6. GÖRÜNÜM

BİR SUİKAST PLANI

(Geniş bir oda görünür. Sedirde iki bakan ve iki komutan oturmuş tartışmaktadırlar. Bunlar bakan Fransua, bakan Levon, komutan Jüstin ile komutan Cebraildir.)

FRANSUA: Saygıdeğer komutanlar, Menbiç papazın kızı Theodora'nın marifetlerine son vermek üzere burada toplanmış bulunuyoruz.

LEVON: Ondan kurtulmak için bu fırsatı kullanmalıyız.

JÜSTİN : Evet, önemli bir fırsat, kullanabilirsek tabii.

CEBRAİL: Neden kullanamayalım, imparator kuzeyde Barbarlarla savaşıyor. Papazın kızı şimdilik yalnız.

FRANSUA: Biliyor musunuz beyler, Theodora' nın imparator üzerinde öyle büyük bir etkisi var ki, imparator bizi " Bizim için haça gerilen " İlahisini söylemeye bile zorladı.

LEVON: Daha kötüsü, Konsil'e karşı çıkan piskoposları sarayda misafir etmesi; bu yetmiyormuş gibi, onlara yakınlık gösteriyor ve onlara şahsen hizmet ediyor.

JÜSTİN : Şimdi ne yapmamızı istiyorsunuz, sayın bakanlar?

FRANSUA: Onu yok edebilmek için aramızda söz birliği olmalı.

CEBRAİL: Peki, kraliçe bu derecede aciz mi ki, bize böyle bir fırsat versin?

FRANSUA: Ne olursa olsun, ondan kurtulmalıyız.

CEBRAİL: Nasıl efendim?

FRANSUA: İş düşündüğünüz kadar zor değil. Sizde kuzeyli Barbarlardan tutuklular var ya, onlardan üçünü salıverin, gidip kraliçeyi sarayında öldürsünler.

LEVON: Meseleyi iyi düşünmek lazım. Başaramazsak, vay halimize!

JÜSTİN : Şayet kral sağ salim dönerse, ona akla uygun nedenler göstermek zorunda kalacağız.

FRANSUA: Sağlam döneceğini sanmam. Dün aldığımız habere göre, askerlerimiz çember içine alınmış ve Barbarlar onların üzerine ateş yağ-

dırıyorlarmış.

JÜSTİN: Bu bir felaket efendim! Eğer ordu yenilgiye uğrar ve zafer Barbarların olursa Kostantiniye düşer. O zaman papazın kızını öldürmeye ne gerek var?

CEBRAİL: Savaşta Jüstinyen harika taktikler uygular. Eğer Barbarların üstünlüğüne göz yumduysa, mutlaka bir bildiği vardır. Bu durumda, yakında döneceğini düşünmek lazım.

FRANSUA: Toprağı bol olsun, Jüstinus bu kafirlere ne kadar sert davranırdı. Cezaevleri hâlâ onların liderleriyle, rahipleriyle dolu.

LEVON: Ama Jüstinyen, büyük dayının kurduğunu yıkmak istiyorsun buna hakkı yok.

JÜSTİN : İmparator Jüstinyen'e yapmak istediğinizi ben onaylamıyorum. O tüm seleflerinden daha bilge ve daha iyi bir devlet adamıdır.

LEVON: Jüstinyen'den bize ne! Kuş elimizdeyken, düşüncelerimize uygun yasaya uyalım.

FRANSUA: Evet, bizim için önemli olan, ne pahasına olursa olsun, Menbiç papazının kızından kurtulmalıyız. Bu düşüncemi paylaşıyor musunuz?

JÜSTİN VE CEBRAİL: Devam et.

FRANSUA: Bizde yaşlı bir rahibe var, tuzak kurmakta üstüne yoktur. Menbiç papazının kızını rahatlıkla yok edebilir.

JÜSTİN : Nasıl efendim?

FRANSUA: Onu saraya gitmeye ikna edelim. Severiyos' un yetiştirdiği erdemli bir kadın rolünü oynayarak papazın kızına yanaşır.

JÜSTİN : Efendim, papazın kızı bu kadar cahil mi ki, oyunbaz bir rahibe onu yok edebilsin?

CEBRAİL: Evet, kadın koskoca bir orduyu sıcak savaşa kışkırtabilir. Erkeklerden daha yürekli , daha yetenekli olabilir ama ben bu girişimi zayıf görüyorum.

FRANSUA: Peki, ona zavallı bir rahip görünümünde güçlü bir genç göndermeye ne dersiniz? Onunla başbaşa kalınca boğazını keser gider.

JÜSTİN : Bu planın da başarı ihtimali zayıf. Çünkü, yakından tanımadığı bir rahiple görüşmez. Ayrıca, onu korumakla görevlendirilen Yuhanna ve Mikayel'in emrinde tam bir birlik var. Bunu biliyor musunuz?

FRANSUA: Beyler, hemen pes etmeyelim. İmparatorun yokluğunda şu anda elimize fırsat geçmişken, ondan kurtulmak için mutlaka bir yol bulmalıyız.

LEVON: Bence kullanacağımız tek yol, üç ağır ceza mahkumu ile görüşüp onları salıverme vaadiyle kadının üzerine göndermektir.

JÜSTİN : Bu yolda başarı payı olabilir, çünkü bir ağır ceza mahkumu, özgürlüğü için ölümü bile göze alabilir.

FRANSUA: Dün cezaevinin müdürü (*Lukos*) ile görüştüm, orada ağır ce-

zaya çarptırılmış birçok tutuklu olduğunu öğrendim. Ona bir teklifte bulunursak, sanırım bize en belalı suçluları verebilir.

JÜSTİN: Bence bu yol hepsinden iyi; çünkü tutuklu komployu hazırlayanı anımaz.

CEBRAİL: İmparator döndüğü taktirde kışkırtanın kim olduğunu nereden bilecek.

FRANSUA: Ancak olaydan sonra, hemen katilleri öldürtmek şart.

LEVON: Evet, onların öldürülmesi zorunlu.

JÜSTİN: Demek ki, kötülük kadehini son tortusuna dek içmemizi düşünüyorsunuz.

CEBRAİL: Evet, tortuya kadar, kraliçeyi yok edeceğiz, üç katili öldüreceğiz, eee...bu durumda Mesih'in sözleri ne olacak? Fırtınada mı boğulacak?

FRANSUA: Evlat, Mesih bizden ne pahasına olursa olsun, Konsil'in inancını korumamızı ister. Bu uğurda tutukluk, sürgün, ölüm gibi ihtimalleri göze almalıyız.

JÜSTİN: Bu toplantıdan ayrılmama izin verin lütfen.

CEBRAİL: Benim de vicdanım bu cehennemlik günahı kaldıramaz.

FRANSUA: Çocuklar hata ediyorsunuz. Size açıkça söylüyorum, bu hususta aldığımız buyruğu ne pahasına olursa olsun uygulamak zorundayız.

JÜSTİN: Yarın Mesih'e ne diyeceğiz efendim?

FRANSUA: Sana verilen buyruğa uyduğunda günahların bağışlanacak.

JÜSTİN: *(Kalkar)* Bana müsaade, böyle acımasız buyr uklar için vicdanımı kirletmek istemem. *(Çıkar)*

CEBRAİL: Benim de çocuklarım var; böyle çirkin bir işe katılmaktan çekinirim. Bakarsın Tanrı bunun intikamını çocuklarımdan alır. Neron'un yapamadığı vahşeti ben yapamam. *(O da çıkar, iki bakan yalnız kalır)*

FRANSUA: Tüm Kostantiniye altüst olsa ve bu iki korkak komutan ölse bile, biz Theodora'nın yokedilmesine ilişkin planı uygulamak zorundayız.

LEVON: Üstün bilgeliğinizin ürünü olan bu planı uygulayacağız. Affınızı peşinen aldık.

FRANSUA: Artık kiralık katilleri bulmalı ve olaydan sonra onların hemen ortadan kaldırılmasını sağlamalıyız.

LEVON: Orası kolay; cezaevi müdürüyle çözebiliriz bu işi. Siz onu bana bırakın.

FRANSUA: Bravo sana kardeş!

LEVON: Planı harfiyen uygulayacağım.

(Perde kapanır, birazdan açılır. Kraliçe odasında iki dostu Meryem ve Elizabet ile görülür.)

ELİZABET: İnşallah efendimiz imparator selametle döner.

THEODORA: İmparator yarın sabah başkentte olacak. Barbarları yendiğinin müjdesi geldi.

MERYEM: Tanrı'ya şükürler olsun, efendimiz imparator zaferle dönüyor. Bu büyük bir mutluluk.

THEODORA: Ben de şükrediyorum ki. Onun yokluğunda ülkede üzücü bir olay olmadı.

ELİZABET: Efendimiz imparatorun rahatlığı için ülkeyi huzur içinde koruyan, sizin hikmet ve dirayetinizdir, saygıdeğer kraliçemiz. Tanrı sizi Bizans'ın başından eksik etmesin.

THEODORA: Hayır, hayır benim hikmetimle değil, sevgili dostum, Tanrı'nın yardımıyla oldu.

MERYEM: Tanrı'nın yardımı iyiliğinizin ve ülke uğrunda harcadığınız çabaların bir bütünüdür.

THEODORA: Sevgili kardeşim, Tanrı biliyor ki, imparatorun hayatına girdiğim günden beri, gece gündüz demeden ülkenin ve halkın yararı için elimden geleni yaptım, gecelerimi uykusuz geçirdim.

ELİZABET: Herkes aynı kanıdadır efendim. Ülkenin tüm insanları maddi ve manevi olarak verdiğiniz değerli hizmetleri biliyor ve minnetle takdir ediyor. Bizans tarihi sizi gururla anımsayacaktır. Ne mutlu size.

MERYEM: Halka iktisadi refah getirdiniz, nice harabeyi cennete çevirdiniz.

THEODORA: Lütfen konuyu değiştirin. Ülkeye karşı görevimin birazını yerine getirebildimse ne mutlu bana!

ELİZABET: Buna rağmen, başkentte sizi çekemeyenler ve size kötülük yapmak isteyenler olabilir efedim.

THEODORA: Ben hiçbir kötülükten korkmam, Tanrı bizimle olursa karşımızda kim durabilir?

ELİZABET: Bundan eminim, Tanrı'nın inayetiyle, sevgili kraliçemize kötülerin elleri erişemiyecek.

(Kapı açılır, komutan Yuhanna sakin ve dikkatli bir şekilde içeri girer.)

YUHANNA: Akşamınız hayırlı olsun efendim.

THEODORA: Her vaktin hayırlı olsun Yuhanna. Bu saatte hangi rüzgar sizi buraya attı?

YUHANNA: *(Gülümseyerek)* Sevgili kraliçemizi ve yanındaki küçük dostları Elizabet ve Meryem'i görmek şerefine olan özlemim beni buraya attı efendim.

THEODORA: Yanımdakiler küçük değil, benimle oturan iki kızkardeşimdir.

ELİZABET: Bu bizim için büyük bir şeref efendim.

MERYEM: Biz bu şerefe layık değiliz.

THEODORA: Theodora değişmez. O hâlâ evde, okulda, kilisede gördüğünüz aynı kardeşinizdir. Dünya gösterişi maneviyatla ölçülecek olursa, yaşamın kabuğundan ibaret kalır.

YUHANNA: Gerçek de budur, yüce kraliçemiz.

THEODORA: Kısa ifadeler kullanmak senin adetin değildir Yuhanna, yoksa ortada bir şey mi var?

YUHANNA: Hayır hayır... Sadece efendimiz imparator yarın sabah teşrif edecekleri için sizi kutlamaya geldim.

THEODORA: Bu yakın ilginizden dolayı size teşekkür ederim, başka ne var?

YUHANNA: Başka bir şey yok, ancak yüce kraliçemiz bir saldırıyla karşı karşıya kalırlarsa geri çekilirler mi?

THEODORA: Hayır, hayır, asla geri çekilmeyecek. Ne demek istiyorsun, yani bana saldıracak birileri mi var?

YUHANNA: Hayır efendim, hiçbir güç sizi korkutamaz. Bizans tahtında oturmakta olan büyük kraliçeyi hiçbir güç korkutamaz.

THEODORA: Herhalde ortalıkta birşeyler dönüyor, açık konuş Yuhanna.

YUHANNA: Önemli birşey yok yüce kraliçemiz, sadece Bizans tilkileri ilişkilerimizi bozmak istiyormuş.

ELİZABET : Köklerini kuruturuz.

MERYEM: Dişlerini kırarız.

YUHANNA: Bel kemiklerini parçalarız.

THEODORA: *(Şaşkınlıkla onlara bakar.)* İmparatorun üzerindeki hakkım için benimle açık konuş. Ne var?

YUHANNA: Zatı devletinizi çekemeyen kötü niyetli birtakım kişilerin size karşı bir plan hazırladığını öğrendim de!

THEODORA: Sağol Yuhanna, ben bunların çok daha büyüğünü bile göze aldım. Tanrı nice kötü komployu boşa çıkardı, karanlıkta örgütlenen nice olay sabah güneşiyle açığa çıktı.

YUHANNA: Bu komplo da mutlaka aydınlığa çıkacaktır, sevgili kraliçemiz.

THEODORA: Komplo hakkında kesin bir bilginiz var mı?

YUHANNA: Aldığım bilgiye göre, Tanrı korusun, yüce kraliçemizi yok etmek üzere, cezaevinden üç belalı katille anlaşan muhalifler, sonunda failleri serbest bırakmayı vaat etmişler.

THEODORA: Üç katil mi? Ne saçmalık! Menbiç papazının kızı ve Bizans Kraliçesi'ni bu çocuksu komplolar mı korkutacak? Asla...

YUHANNA: Gerçekten çocuksu bir plan. Zaten planı bozacak bazı önlemler aldık.

THEODORA: Ne gibi Yuhanna?

YUHANNA: Sevgili Kraliçemiz, ben ve Mikayel bu konuyu uzun uzadıya görüştük, sonuçta hemfikir olarak aldığımız önlemi uygulamak zorunda kalacağız. Bu bakımdan yüce Kraliçemizden cesaretini korumasını dileyeceğim.

THEODORA: Hele anlat bakalım. Benim cesaretim yerindedir.

YUHANNA: Şu anda yüce Kraliçemiz odadan çıksınlar, Elizabet ve Meryem Kraliçe yatağında uyuyormuş gibi yorganı kabartsınlar. Böylece, hepimiz

odadan çıkınca caniler odadaki yatağa saldırırlar.

THEODORA: Sonra ne olur?

YUHANNA: *(Gülümseyerek)* Sonra ben ve Mikayel onların üzerine şimşek gibi iner, kıskıvrak yakalarız. Ama onları öldürmeyeceğiz, amacımız olayı düzenleyenleri ortaya çıkarmak.

THEODORA: Sakın onlara kıymayın.

YUHANNA: Onları sadece bağlayacağız.

(Odadan hep birlikte çıkarlar. Kapı gürültüyle açılır, üç silahlı adam odaya dalar.)

CANİLERDEN BİRİ: Tamam yatakta uyuyor!

DİĞER CANİ: Bu son uykundur, Theodora.

ÜÇÜNCÜ CANİ: Önce başını vurun ki sesi çıkmasın.

(Adamlar ellerindeki kılıçları havaya kaldırırken kapı birden açılır. Yuhanna ve Mikayel ellerinde kılıçlar, şimşek gibi içeri girerler.)

YUHANNA VE MİKAYEL: Durun alçak herifler, kıpırdamayın öldürürüz.

(Canilerin elleri gevşer, ellerindeki kılıçlar düşer. Kaçmaya çalışırlar, ama Mikayel ve Yuhanna ellerinde parlayan kılıçlarla suçluları kıskıvrak yakalarlar ve sımsıkı bağlarlar. O esnada kapı açılır, Theodora ve iki arkadaşı ürkmüş bir havayla içeri girerler.)

THEODORA: İnşallah size bir zarar gelmedi, sevgili kahramanlarım.

MİKAYEL: Zarar bize değil, kötülük düşünenlere geldi, sevgili kraliçemiz. Onları kıskıvrak yakaladık. Hakettikleri cezayı görecekler. İçiniz rahat olsun. Hazırladıkları kötü plan bozulmuştur.

ELİZABET : Sevgili kraliçemiz kurtulduğu için Tanrı'ya şükürler olsun.

YUHANNA: *(Suçluları tehdit eder.)* Sizi hain adamlar, artık yaşamınız bitmiştir.

MİKAYEL: Sizi bu işe kışkırtanları bize söyleyin, yoksa...

YUHANNA: Bu olayı yaratanlar bilsinler ki, komutan Mikayel ve Yuhanna'nın kılıçları ve tüm ordunun kılıçları daima yüce kraliçemizin emrindedir.

MİKAYEL: Yuhanna bunları dışarı çıkarın da sevgili kraliçemiz rahat etsin ve olayın şokunu atlatsın. İfadelerini sonra alırız.

(Yuhanna onları dışarı çıkarır.)

THEODORA: Tanrı sizi kutsasın, kahraman komutanlarım. Elleriniz daima iyilik için işlesin.

YUHANNA: Yüce kraliçemiz çok yaşasın. Biz yalnız bize düşen görevin bir parçasını yerine getirmiş olduk.

MERYEM ve **ELİZABET** : *(Kraliçeye yaklaşırlar.)* Yüce kraliçemiz, selametiniz için Rab Tanrı'ya şükürler olsun!(Sonra Mikayel ve Yuhanna'ya dönerek) Tanrı sizi kutsasın, ey cesaret simgesi kahramanlar.

YUHANNA: Sanki bir orduyu yenmişiz!

MİKAYEL: İki aslan yavrusu üç tilki yakaladı. Bunda gururlanacak ne var?

THEODORA: Tanrı sizi sıkıntı ve dar günler için korusun, sevgili aslan yavruları!

YUHANNA: Yüce kralımızın himayesi altında...

MİKAYEL: Ve sevgili kraliçemizin gölgesi altında.

(Perde kapanır.)

7 -GÖRÜNÜM

İLK TUR - MAR SEVERİYOS'UN ÖLÜMÜ (538)

(Perde açılır. Kraliçe Theodora odasında ağlayarak dolaşır.)

THEODORA : Kederim tarifsiz. Büyük Severiyos öldü, Ortodoksluğun ışığı söndü, Süryanilerin tacı düştü, onurlar yere serildi... Tanrı sana acısın, Mesih'in ezilmiş Kilisesi... Hasretim sana küçük sürü... Yırtıcı kurtlar etrafında dolaşır, salih çoban ağlayan şafağın ardından gidiyor ve Süryani Ortodoks piskoposları sürgünde cezaevlerini boyluyor... *(Biraz durur, elleriyle gözlerini kapatır, gözyaşlarını siler ve devam eder.)* Bu acıdan sonra kraliçe Theodora imparatorluğun görkeminde zevk mi alacak? Saltanatta ahenk mi bulacak? Süryaniler'in kızı, kilisenin eğitimiyle yetişmiş, ruhban sınıfı soyundan gelmiş, Theodora imparatorluk tahtında nasıl rahat edecek? *(Hıçkırarak göz yaşlarını silmeye çalışır, sonra devam eder.)* Senden sonra herşey anlamsız, efendim Mar Severiyos, alçakgönüllü koyunların çobanı. Bir şehit gibi merkezinden, yakınlarından, toplumundan uzak bir ülkede öldün. *(Biraz durur, tekrar gözyaşlarını siler, devam eder, bu sefer övünür bir tavırla)* Ama mezarında mutlu uyu efendim. Mesih, sevgili sürüsünü çapulculara ganimet, hırsızlara oyuncak gibi bırakmayacaktır. *(Bir sandelyeye oturur, eliyle yüzünü kapatır, başını sağ omuzuna dayayarak üzüntülü bir ifadeyle devam eder.)* Neye yarar hükümdarlık ve saltanat? Neye yarar taht, taç ve yetki? Değil mi ki, Mesih'in Kilisesinin gölgesi ve nuru artık yok! Yüzyıllardır güneşin nuru ile ısınırken, şimdi ışığı gizlendi. Süryani Ortodoks piskoposları dağıldı. Dün çobanların başı, efendimiz Mar Severiyos edebiyete intikal etti. Birkaç gün önce de Dara piskoposu Mar Toma, Viranşehir' in faal piskoposu Yuhanna, Halep piskoposu Antonyos, Şam piskoposu Toma gibi değerli kilise babalarını kaybettik. Bazıları boşluk fırtınasında yitip gitti, bir kısmı başka fırtınalarda boğuldu. Hakiki çobanlardan ve Süryani Ortodoks öğretmenlerden çok azı kaldı .*(Bayılır gibi olur, yatağına uzanır. Kapı açılır, Elizabet ve Meryem girer. Onu bu vaziyette görünce şaşkınlık içinde koşarlar.)*

ELİZABET : Aman kraliçemiz, ne oldu size? Geçmiş olsun. Uyanın, uyanın...

MERYEM: Yalnız bırakalım onu, yorgundur. Baksana, gözleri kızarmış, çok ağlamış galiba.

ELİZABET : *(Meryem'i dinlemez)* Kraliçem...kraliçem...Theodora, uyan neyin var?...

THEODORA: *(Gözlerini aralar, sonra tekrar kendinden geçer.)*

MERYEM: Tanrı aşkına bırak Elizabet, durumunu görmüyor musun ?

ELİZABET : *(Sandalyanın yanına oturur, başını sandalyaya dayayıp ağlar)* Meryem, mutlaka önemli birşey oldu.

MERYEM: *(Elizabet gibi davranmaya başlar)* Evet, gerçekten önemli bir şey olmalı, yoksa cesur Theodora bu kadar fenalaşmazdı.

THEODORA: *(Gözlerini açar, iki dostunun yanında ağladıklarını görür.)* Eyvah... Kötü bir rüya! Şu anda onları buraya getiren ne?... Elizabet, Meryem, geçekten burada mısınız?

ELİZABET : Buradayız efendim, neyiniz var, ödümüz patladı.

THEODORA: Kendimizde miyiz, yoksa rüyada mı?

MERYEM: Kendimizdeyiz ama, üzücü bir durumda. Neyiniz var, sevgili kraliçem, söyler misiniz?...

THEODORA: Hayır, hayır, hiç kendimizde değiliz. Şu anda sizi buraya getiren nedir?

ELİZABET : Efendim, sevgili kraliçemize ziyaret görevimizi yerine getirelim dedik. Geldik ve sizi bu durumda gördük. Ne oldu?

THEODORA: Felaketlerin felaketi, faciaların faciası, olayların olayı oldu... *(Susar)*

ELİZABET : Yaşasın büyük imparator.

THEODORA: İmparator yaşıyor, ama daha kötüsü oldu.

MERYEM: Lütfen söyleyin, sevgili kraliçemiz... Yeter artık, ne oldu?

THEODORA: *(Kekeleyerek)* Mar. Severiyos, ö..l..d..ü. Dağlar yıkılsın, denizler kabarsın. Yüksek dağ yıkıldı, büyük deniz kükredi. *(Ağlar.)*

ELİZABET - MERYEM: Eyvah... Eyvah... Ne büyük felaket, ne büyük kayıp! Vah sana, inanlıların babası...Ey Ortodoks çobanlarının çobanı. *(Ağlarlar.)*

THEODORA: *(Ağlar.)* Evet... Evet... Ölümün bizim için ne yıkıcı bir olay, efendim Severiyos.! Sen ki, mücadele alanında kahramanları devirdin, tek başına koca bir ülkeye karşı geldin; sen ki, keskin kaleminle gerçeğe karşı duranları hüsrana uğrattın ve bu gerçekler uğrunda karşılaştığın tüm üzüntü ve işkenceleri hiçe saydın. Kanınla Rab'bini karşıla! Açık alnında fazilet, faaliyet, kahramanlık ve kutsallık parlıyor.

ELİZABET : *(Göz yaşlarını siler)* Yüce kraliçemiz, kendinizi harab etmeyin, ne olur. Size kötü birşey olmasından korkuyoruz, gönlünüzü biraz ferah tutun!

MERYEM: *(Ağlamaklı bir sesle)* Evet, kendimizi toparlayalım. Çünkü üzüntünün de ağlamanın da bir sınırı var.

THEODORA: Mutlu Severiyos'a ağlamamız gerekmez mi? Baskı altındaki

Tanrı'nın Kilisesi'ne ağıt yakmamız gerekmez mi? Vah... Vah... *(Halis altın nasıl değişmiş)* Nerede Yeremya ki, yıkılan Kudüs'e ağıt yaksın?...

ELİZABET : Efendimiz Severiyos ölmedi kraliçem. O ölmeyecek! Anılmasında diri, kutsallığında ölümsüz, elyazılarıyla ünlü kalacak!

MERYEM: Kiliseyi dirilten, çocuklarına yiğitliği, içtihadı öğreten, dünyanın her köşesinde hâlâ sesi çınlayan adam nasıl ölür? Ölümü hayat olan, ölümsüzlüğü ile ölüme meydan okuyan o büyük insan ölmeyecektir.

THEODORA: Ben de biliyorum, Sevriyos ölmedi. Mesih'in ölümsüz Süryani Kilisesi kaldıkça, onun da ölümsüz anısı kalacaktır. Ama bu dünyanın nuruna gözünü yumarken sevgili koyunlarını kime emanet etti?

ELİZABET : Onları iyi çoban İsa Mesih'e emanet etti. O ki, ne uyuklar, ne uyur; hiç ölmeyecek gerçek çoban O'dur; şu anda onları doğru inancın verimli çayırlarında otlatan ve telef olmamaları için Kutsal Ruh'un kaynağından sulayan O'dur. Bundan böyle sevgili kardeşim, onlar için korkmayalım, çünkü ilahi çobanları onları gece gündüz korumaktadır.

MERYEM: Sevgili kraliçemizin ve büyük imparatorun varlığı bizim için en büyük teselli kaynağıdır.

THEODORA: Herşeye yeniden başlayacağız, kiliseyi Bizans kurtlarından kurtarmaya çalışacağız.

ELİZABET: Sevgili kraliçemiz, kiliseyi yaşatmanın çarelerini bulmak üzere, sizin ve sayın imparatorun huzurunda, Mikayel ve Yuhanna'nın da katılacağı bir toplantıya ne dersiniz?

THEODORA: Böyle bir toplantıya gerek var mı, bilmem. Kilise daima diridir, ölmez. Tanrı Musa'yı kendi halkını Mısır'a kölelikten kurtarmak için nasıl gönderdiyse, kendi kilisesini yönetecek bir adam da bulabilir.

MERYEM: Doğrusu da budur, sevgili kraliçemiz. Ama Firavun'u tokatlayacak yeni Musa'yı kim bulacak?

THEODORA: Mesih'in Kilisesi kısır değil ya. İçinde binlerce erdemli, bilgin ve bugüne kadar Baal'a diz çökmemiş yüz binlerce değerli ruhani var. Süryani Kilisesi hiçbir zaman kısır kalmadı. Her dönemde Tanrı kendi koyunlarını güdecek, onların kanına susamış yırtıcı kurtlardan koruyacak kişiler atayabilir.

ELİZABET: Öyleyse, yüce kraliçemizin içi rahat olsun. Biz şu an düşünürüz ama, kiliseyi yöneten ve ona uygun çobanları sağlayan yüce Mesih'tir. Öyleyse sevgili kraliçemiz rahatına baksın.

THEODORA: Size birşey söyleyeyim mi, hayatımda bu günkü kadar üzüldüğümü hatırlamıyorum. Eğer sizinle beraber, efendimiz Mar Severiyos ile toplantılar yapsaydım, Onun üstün yeteneklerini, büyük cesaretini, geniş bilgisini, gerçek babalık vasıflarını yakından tanımasaydım, bu kadar üzülmezdim. Öyle ki, aramızda geçirdiği dakikalarla aklımızı çaldı. Ve bizde şu izlemi bıraktı:Bu dalgalı denizde kilise gemisini yönetebilecek en yetenekli kaptan ve en emin çobandı O. İşte beni ve sizi üzüntüye boğan da budur.

MERYEM: Madem ki, Rab İsa Mesih'in Kilisenin baş çobanı olduğuna inanıyoruz, o halde Mar Severiyos gibi değerli bir çobanı kaybettik diye neden korkuyoruz?... O, Pavlos'un sözleriyle, " iyice içtihad ettim, devrimi bitirdim, imanı korudum " diyerek iftihar edebilir.

ELİZABET: Evet, gurur duyacağımız şu ki, Onun değerli adı ölümsüz müahitlerin arasında yer alacaktır.

THEODORA: Canlarım, rahatınıza bakın artık. Çok yoruldunuz.

ELİZABET: Sevgli kraliçemiz, bize dinlenmek istediğinizi söylerseniz, evinize gideriz. Hemen gideriz, ama yüce kraliçemiz dinlenecekse gideriz.

MERYEM:Tek ricamız. dinlenmeniz ve rahatınıza bakmanızdır. Kabul mu fendim?

THEODORA: Peki, kabul. Selametle gidin. *(Cehennemin karanlık güçleri onu denmeyecek)*

2. TUR

BURUDANLI MAR YAKUP VE KİLİSENİN CANLANMASI:

(Theodora özel odasında kendi başına oturur, düşünür.)

THEODORA: İki sevgili kardeşime rahatıma bakacağım diye söz verdim, ama bir türlü yapamıyorum. Çünkü efendim Severiyos'un hayalini aklımdan silemiyorum. Hayır... yapamıyorum, seni unutamıyorum, ey Mesih'in kahramanı, alçakgönüllü kuzuların çobanı. " Eğer seni unutursam, sağ kolum beni unutsun'."

(Sandalyenin yanına oturur, başını ona yaslar ve derin düşünceye dalar.)

Gerçekten şimdi Mesih'in Kilisesi çobansız mı kaldı? Bu fırtınalı denizde, çeyrek yüzyıldan fazla, kilisenin gemisini ustaca yöneten O yetenekli kaptan gerçekten öldü mü? Bir türlü inanamıyorum. Herhalde Tanrı'nın iradesi onu sonsuz yaşam mutluluğuna almaktı. Çektiği bunca yorgunluktan sonra, oradaki rahattan payını alsın diye.

(Biraz durur, ellerini açar ve göğe doğru bakar.)

Yüce Rab'bim İsa Mesih, mânevi kuzuların çobanı, sen ki aziz canını kuzuların uğruna feda ettin, ölümünle yırtıcı kurtu öldürdün, Kutsal Kilise bireylerinin dağılmasına fırsat verme, ya Rab. Küçük kuzularını, yırtıcı kurtların ağzından kurtar. Değersiz dua mı kabul et ve gök kubbesi altında her vadiye dağılmış bu sürüyü bir an önce kurtar ve huzura kavuştur. Tanrı'm sen her şeye kadirsin. Amin.

(Hafifçe kapı çalınır, nedimelerden biri girer.)

NEDİME: Yüce kraliçemiz, kapıda bir Arap Emiri ve adamları var. Sizinle görüşmeyi rica ediyorlar.

THEODORA: Tuhaf! Kim olabilir bu Arap Emiri? Ne istiyor acaba? Her neyse, yakında anlaşılır. Gelsin bakalım kızım; ona ve beraberindekilere güzel bir sofra hazırlayın. Bunlar Gassaniler'in büyük kralıdır. Fenike ve Elcezire çöllerindeki Tanrı'nın Kilisesi'nin koruyucularıdır.

(Yüzünü ve gözlerini mendille siler ve kapıya yakın bir yerde durur. Kapı açılır, içeriye uzun boylu heybetli, yaşlı bir arap girer. Üzerinde kıymetli taşlarla süslenmiş görkemli bir aba, başında çok pahalı bir agel, sakalı hafif kırlaşmış biridir. Bu, Gas-

-amiler'in Kralı Ceble oğlu " Elharis"tir. Yanında kabilenin yaşlıları bulunur.)

THEODORA: Hoş geldiniz, Arap kardeşlerim. Bizans Sarayı, siz haşmetli konukları ağırlamaktan kıvanç duyar.

ELHARİS: Şu anda yüksek huzurunuzda bulunmaktan büyük onur duyuyoruz, Arapların ablası, atlıların kraliçesi, çöllerin terbiyesi. Sizinle akrabalık bağlarımız var.

(Kraliçenin önünde saygı ile eğilir, hatırını sorar; o da nezaketle ağelini öper.)

THEODORA: Arapların efendisi, bu nazik ziyaretinize çok sevindim. Atlarınızın kişnemesi sarayımda zafer ve üstünlük ezgileri gibi yankılanıyor. Ünlü şairlerinizin Elcezire'de, Finike'de ve Mezopotamya'da dile getirdikleri başarı ve kahramanlık manzumelerini duymuş gibi oluyorum.

ELHARİS : Saygıdeğer kraliçe, şu mutlu anda atlıların ya da şairlerin ne önemi var?Bizim için, en gururlu atlıların simgesi ve yetenekli şairlerin en güzel manzumesi, bu şahane lütfunuzdur. Gassan'ın bütün kılıçlarını yüce kraliçenin ayakları altına atar, en keskin mızrakları sarayın sahibesi büyük sultanın uğruna feda ederiz.

THEODORA: Bu yüksek onurunuzun gereğidir, Arap kardeşlerim, kutsal kilisenin koruyucaları. Kana susamış düşmanların boğazından kılıçlarınız eksik olmasın, mızraklarınız kırılmasın; çünkü bunlar, sıkıntı ve sınav günleri için önemli bir hazinedir ve yüksek kaleler gibi savaşlara karşı duran elleriniz dert görmesin.

ELHARİS: Evet, saygıdeğer kraliçe, güçlü atlılarınız yaşlılarımızı savaşta ezdiler, çöllerde kanlarını döktüler. Buna karşın, bizimkiler hiç bir savaştan çekinmedi ve sonunda, yiğit amcanızın çocukları Elcezire'yi baştan sona fethetti. Eğer siz Jüstinyen'in yanında olmasaydınız, Bizans şimdi at nallarının kara izlerinden ibaret olacaktı; Elcezire' nin bir hücumuyla kaleleri yerle bir olacaktı. Ama size karşı elimiz mahkumdur, sevgili kraliçe. Çünkü amcamızın kızıdır Kostantin'in ülkesine gölge salan.

THEODORA: Arapların efendisi, Gassan' ın sevimli konaklarından ve uzun direkli çadırlarından haber verin.

ELHARİS: Gassan' ın merkezleri huzur içindedir. Tek sizden bir işaret beklemektedirler ki, fırtına gibi bir anda her şeyi silip süpürsünler.

THEODORA: Arapların efendisi, herhalde yolunuz üzerindeki kilise ve manastırlara uğradınız. Acaba efendimiz Mar Severiyos' un vefatından sonra durumları nasıl?

ELHARİS: Merak etmeyiniz, efendim, iman dolu yürekler ölmez, kilisenin yiğit çocukları büyük cesaretle mücadele veriyor ve pek yakında zafer onların olacak. Ancak bugün, genel olarak kiliseyle ilgili bir konuda kraliçemize danışmak için geldim. Bölgelerin piskoposlara, kasaba ve köylerin de papazlara ihtiyacı var. Daha ne söyleyeyim; hasat bereketli, ama işçi az.

THEODORA: Aslında ben de bu konuyu sizinle görüşmek istiyordum, şev-

ketli Elharis. Acaba bu büyük sorumluluğu taşıyabilecek bir tanıdığınız var mı?

ELHARİS: Evet, yüce kraliçemiz. Tanrı vergisi armağanlara sahip birçok adamımız var, Kutsal Ruh bunları sıkıntı ve zorluklar karşısında koruyor ve güçlendiriyor. Ama ne yazık ki, bu ruhani pederler ve piskoposların çoğu sürgünde ve cezaevlerindedir.

THEODORA: Aziz babalar, patrik ve piskoposlar yakınımızda, şu anda kızınız Theodora'nın sarayındalar. Uzun süredir, bu ellerim onlara birçok hizmet vermiş ve rahatlarını sağlamaya çalışmıştır. Kutsal sunakta hizmet etmiş o azizlerin ayaklarını çoğu kez bu ellerimle yıkadım. Evet, şevketlim, onlar şimdi sarayımda yaşıyorlar ve kiliseyi canlandıracak herhangi bir hizmet için işaret bekliyorlar.

ELHARİS: Öyleyse, bilim, cesaret, gayret ve kutsallıklarıyla tanınmış iki erdemli rahip takdim edebiliriz size. Biri Fsilto Manastırı'na mensup Viranşehirli Papaz Theofil oğlu Rahip Yakup; diğeri ise, Gassanlı Rahip Theodor. Sanırım gereken sorumluluğu rahatlıkla taşıyabilirler.

THEODORA: Peki, anlaştık efendim. Nerede bu rahipler?

ELHARİS: Buraya gelmek üzereler. Sanırım şimdi başkentin kapılarına varmışlardır. Yüce Kraliçemiz emir buyururlarsa, onları huzura getirebiliriz.

THEODORA: Aman efendim, acele edelim, vakit çok kıymetli. *(Yaşlılardan biri rahipleri getirmeye çıkar.)* Elcezire çöllerinde Nusaybin çevresinde Dicle ve Fırat boylarındaki Arap kabilelerinden haberiniz var mı, şevketli Elharis?

ELHARIS: Onlar hakkında herşeyi biliyoruz, kraliçemiz; hepsi selamette. Ancak onlarında, diğerleri gibi, ruhani işlerini üstlenecek çobanlara ihtiyaçları var. Kilisenin evlatlarıyla dolu birçok şehirde, İran'ın doğusundan Hindistan'a, Kızıldeniz'den Hicaz, Mısır, Habeşistan' a kadar, ruhani işleri görecek kişiler aranmaktadır. Bildiğiniz gibi, Ortodoksların iki patriği de bu değerli kuzulardan uzak kalmıştır. Severiyos'un dostu Kostantiniye Patriği sayın Entimus ve İskenderiye Patriği sayın Theodosiyos diğer piskoposlarla beraber tutukludur; çobanların yüce efendisi Mar Severiyos büyük bir mücadeleden sonra, Rab'ini karşılamak üzere edebiyete göç etmiştir. Durum budur, saygı değer kraliçemiz.

THEODORA: Sayın Elharis, bu iki rahibin her şehre, her köye ve kalbimizde büyük yeri olan tüm Arapların her konağına iyi maya olacağına inanıvorum.

ELHARİS: Bunu bize zaman gösterecek, yüce Kraliçemiz. Siz rahatınıza bakın, her şey istediğiniz gibi olacak.

(Kapı açılır, yaşlı Arapla iki rahip girer - Rahip Yakup 44 yaşında, zayıf seyrek saçlı ve eski giysiler içindedir. Rahip Theodor da yaşlı ama heybetli ve gösterişlidir. Kraliçenin huzurunda dururlar.)

THEODORA: Demek söylediğiniz iki peder bunlardır, Arapların efendisi.

ELHARİS: Evet, sevgili kraliçemiz, bunlardır.Bu Peder Yakup, *(işaret eder)*, bu da Peder Theodor *(onu da işaret eder)*. Ben yetmiş yaşındayım; küçüklüğümden bugüne dek gördüğüm ve tanıdığım kişilerin en yeteneklisi bunlardır.

THEODORA: Hoş geldiniz muhterem pederler, şu anda kutsal varlığımızdan bereket diliyorum. Sayın Gassan Kralı'yla birlikte, sizi kilise faaliyetlerinde önemli görevlere aday göstermekle gurur duymaktayım. Piskoposluğa terfi edileceksiniz, çünkü Ortodoks piskoposlarımızın sayısı çok azalmış durumdadır.

RAHİP YAKUP: Saygıdeğer kraliçe, bu büyük görev için yetenek, güç ve cesaret gerek. Böyle büyük bir sorumluluk benim yırtık giysilerime mi kaldı? Lütfen beni mazur görün ve bu göreve başkasını arayın efendim.

RAHİP THEODOR: Ben de büyük kraliçem, Gassan çadırlarında Tanrı'ya yirmi yıldır verdiğim hizmet dışında, dünyadan haberim yok. Benim gibi tecrübesiz biri böyle bir göreve getirilebilir mi?

THEODORA: *(Biraz gülümser)* Kutsal Ruh sizi seçti, boşuna uğraşmayın. Sen Peder Yakup, Rab senden kutsal bir hizmet istiyor: Bu yırtık giysilerin ve çıplak ayaklarınla çölleri, köyleri, şehirleri ve bölgeleri dolaşıp kilisenin evlatlarına moral vermeni, ihtiyaca göre her kentte ve köyde başpiskopos, piskopos, papaz ve diakoslar tayin etmeni istiyor.

RAHİP YAKUP: *(Başını eğer ve kekeler)* Yüce kraliçe, bu büyük görev beni aşar; ben bu âna kadar manastırımdan dışarı çıkmadım; manastırım da kayaların içinde oyulmuş, mağaralardan ibarettir. Ben bu çıplak ayaklarımla koskoca çölleri nasıl aşarım? Bu kekemeliğimle kentlere nasıl girerim?

THEODORA: Pederciğim, boşuna uğraşıyorsun, şu anda ben yamalı giysilerinden bereket almakla iftihar ediyorum. Kraliçelik tacımı bu çıplak ayakların üstüne atmak benim için onurdur. Engel olma, Kutsal Ruh, Musa' yı davet ettiği gibi, seni de bu büyük göreve davet etmektedir.

ELHARİS: Peder Yakup, yüce kraliçeden gelen teklif Tanrı'dan sayılır. Tanrı'nın davet ettiğini de kimse reddedemez.

THEODORA: Bence, bu iki peder Kutsal Ruhun davetine uymalıdır.

RAHİP THEODOR: Saygıdeğer kraliçe, sayın Gassan Kralı, beni bu görevden mazur görün. Çünkü rahip arkadaşlarımın en değersiziyim. Rica ederim, başkasını arayın.

ELHARİS: Sevgili peder, Gassan konakları faaliyetlerinizi bekliyor. Sen ve arkadaşın Yakup, Kutsal Ruhun çağrısını kabul etmeden yüce kraliçenin ve Elharis'in huzurundan ayrılamazsınız.

THEODORA: İtiraza yer yok, muhterem pederler. Yarın sabah, ikiniz de Saray Kilisesi'nin kutsal sunağı önünde diz çökeceksiniz ve İskenderiye Patriği aziz Mar Theodosiyos sizi kutsayacak. Bizans İmparatoru tacı ve asasıyla, töreninizi onurlandıracak ve ben, kızınız Theodora, tapınağın öbür yanından,

Kutsal Ruhun üzerinize inişini izleyecek ve başınızın üzerinde uçuşan kanatlarının sesini duyacağım.

ELHARİS: Bizans İmparatoru büyük Sezar'ın yanında, Gassanlı Ceble oğlu Elharis de töreninizi izleyecek, öteki Arap babalar da ruhsal düğününüzde bulunacak. Onun için, Kutsal Ruhun çağrısına kulak verin.

RAHİP YAKUP: Değersiz canım Mesih'in kuzularının uğruna feda olsun! O'nun boyunduruğunu taşımak için değersiz ellerimi uzatıyorum. Benim değil. O'nun isteği olsun!

RAHİP THEODOR: Arkadaşım Rahip Yakup gibi, Mesih beni sadık kullarının arasına kabul etsin. O'nun adı yücelsin

THEODORA: Faaliyetlerinizle Rab'bin Kilisesi canlansın; O'nun adına övgüler sunulsun.

ELHARİS: Rab Tanrı itaatınızı ve hizmetinizi kabul etsin. Yüce Mesih'ten Gassanlı Elharis'e ve büyük Theodora'ya şefaat dileyin.

THEODORA: Muhterem pederler, sarayda sizin için ayrılmış dairede istirahat buyrun ve yarın sabah Kutsal Ruhu kabullenmeye hazırlanın. Bu arada, efendimiz Elharis de kraliyet sofrasında Arap babalarına verilecek öğle yemeğine buyursunlar.

8. GÖRÜNÜM

İMPARATORUN DÖNÜŞÜ

(Theodora özel odasında imparatorla başbaşa.)

THEODORA: Selametle döndüğünüze çok sevindim, efendim. Bu Tanrı'nın bir lütfudur. O'na şükürler olsun!

JÜSTİNYEN: Ben de Theodora. Tanrı'ya şükrediyorum ki, beni selametle sana kavuşturdu.

THEODORA: Umarım efendim bu yorucu seferde fazla yıpranmamışsınızdır.

JÜSTİNYEN: Hayır, hayır, Tanrı yolculuğumu başarıyla sonuçlandırdı. Düşmanlar kaçtı ve biz büyük bir zaferle döndük. Beni en çok üzen başkentteki haberler oldu. O hain bakandan böyle birşey beklemezdim.

THEODORA: Neden beklemezdiniz efendim? Size ve tahtınıza nasıl diş bilediklerini bilmiyor musunuz? Ama Tanrı'ya şükür, planları boşa çıktı.

JÜSTİNYEN: Boşa çıkacağından kuşkum yoktu; çünkü Tanrı'ya yakınlığını ve bilgeliğini biliyorum. Ayrıca, sevgili komutanlarım Mikayel ve Yuhanna'nın başkentte olması bana güvence verdi.

THEODORA: Efendim, mutlu dönüşünüz bana tüm o kötülükleri unutturdu. Onların üzerine bir çizgi çizelim.

JÜSTİNYEN: Üzerine çizgi mi çizelim?... O çirkin olayları unutabilir miyiz? Asla Theodora! Hainler cezalarını bulmalı, sadık olanlar da ödüllerini almalıdır.

THEODORA: Efendimden merhametli olmasını dilerim. Rab bize bağışlayıcı olmamızı buyurur.

JÜSTİNYEN: Rab bize bağışlayıcı olmamızı buyurur ama, ülkenin huzurunu ve rahatını kaçıranlar bağışlanır mı? Özellikle imparatorun kalbini kırmak isteyen ve Bizans tacının en kıymetli pırlantasını parçalamaya yeltenen hainler bağışlanır mı? Hayır... Hayır...

THEODORA: *(İrkilir)* Efendim imparatordan rica ediyorum, Onun tahtını ve tacını koruyan Tanrı'nın lütfunu bir düşünsün, O'nun lütfu olmasaydı sorunların üstesinden gelebilir miydik?

JÜSTİNYEN: Doğru, Tanrı'nın lütfu henüz bizimledir; çünkü O'na hizmet ettik ve ülkenin evlatlarına nice iyilik yaptık. Ama buna karşılık, hainler bize kötülükle karşılık veriyor. Hayır... Hayır... Onları bağışlamayacağım.

THEODORA: Yine de efendimin merhametli olmasını istirham edeceğim.

JÜSTİNYEN: *(Odada dolaşır. Yüzünde nefret ifadesi okunur, Theodora'ya dönerek)* Sen rahatına bak ve emir erini bana gönder.

THEODORA: Efendim, ben biraz dinlenmek istiyorum, sevgili imparatorumun da dinlenmesini diliyorum, çünkü Onu çok gergin görüyorum. Şunu unutmamak gerekir ki, merhamet her şeyin üstündedir.

JÜSTİNYEN: Bu hususta sana kesin söz veremem Theodora. Biliyorsun, sana saldıranlar benim sağ kolumu kesmek istediler; tahtımı ve tacımı yıkmaya çalıştılar. Sen git, dinlen, bana emir erini gönder.

(Theodora çıkar ama, hâlâ imparatordan lütuf bekler, imparator ise yapmacık bir gülümseyişle onu uğurlar.)

EMİR ERİ: *(İçeri girer, İmparatorun önünde eğilir)* Yüce efendim buyursunlar.

JÜSTİNYEN: Bana üç bakanı ve Komutan Mikayel ile Yuhanna'yı çağır.

EMİR ERİ: *(Eğilir)* Emredersiniz efendim.

JÜSTİNYEN: *(Odada dolaşır)* Teessüf ederim size hainler! Bilge Theodora ne suç işlemiş ki Onu öldürmek istediniz? İnsafsızlar! Bizans Sarayı cehennem gibiydi, Theodora onu cennete çevirdi. Ülke Kazan gibi kaynıyordu, Theodora'nın sayesinde süt liman oldu... Vay size hainler!

(Kapı vurulur, emir eri girer ve eğilir.)

EMİR ERİ: Üç bakan ile iki komutan geldiler, efendim.

JÜSTİNYEN: *(Dalgınmış gibi)* Girsinler bakalım.

(Üç bakan ile iki komutan girer, imparatorun önünde eğilirler, saygı duruşunda beklerler. İmparator makam koltuğuna oturmuş, uzun uzun onlara bakar. Onlar hâlâ ayaktadır.)

JÜSTİNYEN: Seferim çok başarılı geçti ama, o kötü adamların yaptığı pislik canımı sıktı. Sizi bunun için çağırdım. O çirkin komplo hakkında bilgi edinmek istiyorum, buyrun oturun.

(Yerlerine otururlar ama, imparatorun suratından korkarlar. Çıt çıkmaz.)

JÜSTİNYEN: Konuş Yuhanna, bu suikast hakkında ne biliyorsun?

YUHANNA: *(Hâlâ olayın etkisinde)* Her şeyi biliyorum efendim. Yüksek huzurunuzda konuya girmeden önce, selametle geldiğiniz için yüce Tanrı'ya şükretmek isterim.

JÜSTİNYEN: Herşey için Tanrı'ya şükrolsun, oğlum. Anlat bakalım, ne biliyorsun?

YUHANNA: Efendim, zatı devletiniz başkenti terkettikten sonra, o kötüleri gizliden izliyorduk; bir akşam birisi, hazırlanan komployu bana ayrıntılarıyla açıkladı. Bunun üzerine harekete geçtik, üç suçluyu yakalayıp zindana attık.

Şimdi gözetimimiz altındadırlar.

JÜSTİNYEN: Tanrı seni kutsasın. Peki buradaki kardeşlerinin komplonun ayrıntılarından haberleri var mı?

YUHANNA: İlk dakikasından beri her şeyi onlara ilettim efendim. El-birliğiyle olayı bastırdık, hamdolsun her şey istediğimiz gibi sonuçlandı.

JÜSTİNYEN : Olayın sonu hakkında sen bize bilgi ver, Mikayel.

MİKAYEL: Sonuç iyi oldu efendim. Yuhanna ve ben suçluları yakaladıktan sonra, sevgili kraliçemize moral verdik, sonra da buradaki üç değerli bakanla toplantı yapıp söz konusu olay hakkındaki tüm bilgileri kayda geçirdik.

JÜSTİNYEN : Nasıl oldu?

MİKAYEL: Efendim, olayın suçlularının bize anlattıklarına göre, boğazın karşı yakasında, iki hain bakan Fransua ve Levon başkanlığında bu konuyla ilgili bir toplantı yapılmış. Komutan Jüstin ve Cebrail de bu toplantıya katılmış. Bu iki bakan bir çok cehennemlik öneride bulunduktan sonra, Tanrı korusun, yüce kraliçenin öldürülmesi için gereken talimat verilmiş... Ama iki komutan, sicilleri lekelenmesin diye toplantıyı terketmiş.

JÜSTİNYEN : Tanrı seni kutsasın, Mikayel. Sonra ne olmuş?

MİKAYEL: İki bakan planladıkları kötülükte sonuna kadar ısrar etmişler. Cezaevi müdürü Lukos ile anlaşarak üç belalı tutuklu ayarlamışlar. Suikasti gerçekleştirdikten sonra, bu üç şuçlu ortadan kaldırılacakmış. Ama Tanrı kötülüklerini kendi başlarına getirdi.

JÜSTİNYEN : Bu olayla ilgili aldığınız notları getirin bakalım.

BAKANLARDAN BİRİ: *(Çantasından büyük bir dosya çıkarıp imparatora takdim eder.)* İşte efendim, tutanaklar burada.

JÜSTİNYEN: Sağolun, dirayetli ve sadık adamlar. Tanrı sizi Bizans Saray'ından eksik etmesin. Zor günde büyük bir dayanaksınız bizim için.
(Dosya sayfalarını çevirdikçe dehşet ve nefreti artar.)
Nerede o hain suçlular?

BAKAN : Onlar elimizde, tutuklu. Aslında hemen başlarını vuracaktık, ama şu ana kadar dokunmadık ki, ihanetlerinin cezasını efendimiz imparatorun huzurunda çeksinler.

JÜSTİNYEN: *(Üzgün bir tavırla)* Zavallı Theodora'm, demek bunlar seni böyle öldürmek istiyordu. Oysa sen Bizans tacının en parlak pırlantasısın. Hayır... Olamaz. Sen iyilik ve faziletin kızısın, Tanrı seninledir.

BAKAN: Efendimiz imparator şimdi ne emrediyorlar?

JÜSTİNYEN: Ne mi emrediyoruz? Değerli bakan bu soruya gerek var mı? Suçluları bağlı olarak burada istiyorum. Yuhanna, sen ve Mikayel onları buraya getirin.

(Yuhanna ve Mikayel çıkar, bakanlar kralın huzurunda kalır.)

JÜSTİNYEN: Çok üzgünüm, değerli bakanlar, Theodora'nın ayakları başkente bastığı günden beri, Tanrı bize pek çok başarı verdi. Diyebilirim ki, bu,

Theodora'nın hikmet ve iyilikleri, erkeklerde bile bulunmayan ender cesareti sayesinde oldu.

BAKAN: Bütün bunlar doğrudur efendim. Nitekim, iki yıl önce, sinsi Batılıların saraya karşı giriştikleri ayaklanma sırasında, kahramanları bile aşan bir cesaretle, Theodora'nın aşağı inip elindeki kılıcıyla onlara saldırdığını gözümle gördüm. Ve onları püskürterek sarayı büyük bir tehlikeden kurtardı. Yanında Yuhanna ve Mikayel'den başkası da yoktu.

JÜSTİNYEN: Bütün bunları biliyorum. Beni üzen de erdemli kraliçenin iyiliklerine kötülükle karşılık verilmesidir. (*Kapı çalınır.*)

JÜSTİNYEN: Girin.

EMİRERİ: (*Girer*) İki komutan suçluları getirdi efendim.

(Yuhanna ve Mikayel bağlı olarak getirdikleri iki hain bakanla içeri girerler, imparator kin ve nefret doludur.)

JÜSTİNYEN: Evet, bu iki hain hak ettikleri cezayı almalıdır. (Herkes korkudan titrer, suçlular soluk alamaz durumdadır.)

MİKAYEL:Bu iki hain hakkında son emri efendimiz imparator verecektir.

JÜSTİNYEN: Onlara ilişkin tutanaklar okunsun ve konu ile ilgili ifadeleri alınsın.

BAKAN: (*Dosyayı açar, kraldan başka herkes ayağa kalkar. Bakan sorar:)* Fransua, bu komployu siz mi hazırladınız?

FRANSUA: (*Başını eğer, konuşamaz.)*

YUHANNA: Çabuk söyle, yüce imparatorun vakti önemlidir.

FRANSUA: (*Titreyerek başını biraz kaldırır, Yuhanna'ya bakarak)*

Ben ne diyeyim Yuhanna, herşeyi biliyorsunuz.

MİKAYEL: Demek bu planı siz hazırladınız.

FRANSUA: Evet... Evet... Ama...

MİKAYEL: Ama ne? Şeytan ruhlu adam. Sizi bu ihanete sürükleyen nedir?

FRANSUA: Bizi bu işe sürükleyenleri biliyorsunuz.

MİKAYEL: Açık konuş, cani!

FRANSUA: Daha açık konuşamam, ölümden ötesi var mı?

LEVON : Yüce imparatorun önünde bu duruma düşmektense şevketli dönmeden başımızın kesilmesini istemiştik. Bunu kaç kere sizden rica ettim Yuhanna.

YUHANNA: Sus hain! Sen ve arkadaşın hakkettiğiniz cezayı çekmelisiniz.

FRANSUA: Dağlar üzerimize yıkılın, çöller bizi yutun! Ölüm bu korkunç durumdan daha kolaydır.

MİKAYEL: Açık söyleyin, sizi bu cehennemlik plana kim itti?

LEVON: Bizi bu işe iten Batıdır, efendim. Kraliçe Theodora'ya besledikleri kini biliyorsunuz.

JÜSTİNYEN : Kraliçe Theodora'ya besledikleri kin, ha... Bilsinler ki, Batı batacak, o kirli nehrin üzerine kurulmuş aç gözlü şehir yıkılacak, ama The-

odora bütün komplolarına rağmen, büyük bir kraliçe olarak yaşayacak.

MİKAYEL: İmparator efendimiz toplantıya son versinler ve bu hain caniler hakkındaki kararlarını versinler.

JÜSTİNYEN: Toplantı bitmiştir. Yarın sabah büyük meydanda kent halkı önünde başları kesilecek. Başkalarına ibret olsun.

YUHANNA: Efendimiz, bence göğüslerinde "İhanetin cezası budur" yazısıyla kentte dolaştırılsınlar önce.

(Kapı açılır, aniden Theodora girer, heyecanlı bir şekilde.)

THEODORA: Hayır... Hayır... Bu kararı kabul edemem. Onların affını istiyorum.

JÜSTİNYEN: Af mı istiyorsun Theodora? Nasıl olur? Onların ölmesi gerek.

THEODORA: *(İmparatora doğru koşar, dua ile ellerini havaya kaldırarak)* Büyük efendim bu zavallılara acısın; Theodora onları nasıl bağışlıyorsa, efendimde onları bağışlasın.

YUHANNA: Tanrı size uzun ömür versin, saygıdeğer Kraliçemiz.

THEODORA: Bırak Yuhanna bırak, onların bağışlanması gerek, imparatorun zaferlerine ben kurban olayım.

JÜSTİNYEN: *(Hayretle)* Theodora! Theodora! Bilgelik Pınarını yok etmek isteyenlerin hayatta kalmaya hakları var mı?

THEODORA: Onlara acımanızı ve Tanrı için bağışlanmanızı diliyorum; bilgelik Pınarı Tanrı' nın elindedir.

JÜSTİNYEN: Theodora, değerli şahsına karşı yapılan o çirkin saldırıyı duymaktansa, savaş meydanında kalmayı tercih ederim.

THEODORA: Tanrı uzun ömür versin imparator efendime, Tanrı sizi Theodora'ya iade ettiği gibi, bu iki zavallı bakanı da evlerinde onları bekleyenlere iade edin, ne olur! Mutlaka onları bekleyenler vardır.

JÜSTİNYEN: İstediğin reddedilemez, Theodora; ama bunların ki büyük bir suçtur ve cezasını çekmeleri gerek.

BAKANLARDAN BİRİ : İmparator efendimiz izin verirlerse, bu iki zavallı için, hem kendilerini hem de saygıdeğer Kraliçemizi rahatlatacak bir önerim var.

JÜSTİNYEN: Buyrun değerli bakanım, yalnız bunların ölmesi gerek.

BAKAN: Efendimiz başlarının kesilmesini, Kraliçemiz ise bağışlanmalarını istediler. Bendeniz bu ikisi arasında bir görüş arzedebilir miyim?

JÜSTİNYEN: Sana dedim, ölmeleri gerek.

MİKAYEL ve YUHANNA, DİĞER İKİ BAKANLA BERABER: Dileriz, imparator efendimiz saygıdeğer kraliçemizin merhamet arzusuna itibar eder ve ince duygularına saygı gösterir.

JÜSTİNYEN: Öyle ise buyur sayın bakan; bu iki suçlu için görüşünü açıkla.

BAKAN: Efendim bunlar için af veya ölüm değil, ömür boyu tutuklama kararı versinler.

THEODORA: Ben buna hayır dersem ne olur?

BAKAN: İmparator efendimize saygı bakımından, sevgili kraliçemizin onayını istirham ediyorum.

JÜSTİNYEN: Peki, kabul! Cezalarını çekmek üzere iki ayrı hücreye koyulsunlar.

THEODORA: Evet... Evet...

JÜSTİNYEN: Theodora, artık beni kararımdan döndürme. Emir verdim,herşey bitti.

YUHANNA VE MİKAYEL: (*Mahkümları dışarı çıkarırlar.*)

JÜSTİNYEN: İki komutan, Jüstin ve Cebrail çağrılsın.

(Bakanlardan biri çıkar, onları getirir, imparator makamında, kraliçe ve üç bakan yanındadır. İki Komutan girer, Kral ve Kraliçe önünde eğilip dururlar. Mikayel ve Yuhanna da girer.)

JÜSTİNYEN: Çocuklarım, iki hain bakanın düzenlediği suikast toplantısına itiraz edip terkettiğinizi duydum. Göreve sadık kaldığınız için, övgüyle sizi kutlarım.

JÜSTİN: Tanrı şahittir, büyük efendimiz, ben ve arkadaşım çağrıldığımız toplantının amacını bilmiyorduk. Ama durumu öğrendikten sonra, karşı çıkıp toplantıyı terkettik.

JÜSTİNYEN: Tanrı sizi kutsasın evlatlarım.

YUHANNA: İmparator efendimizden istirham ederim, o cehennemlik komploya karşı çıkan Komutan Jüstin, Komutan Cebrail ve üç sadık bakan ödüllendirilsinler.

JÜSTİNYEN: İmparatorluk tahtına bağlılığımızdan dolayı, hepinizi ödüllendirmeyi düşünüyorum. *(Bir sandığı açar, yedi madalya çıkarır, üç bakana ve dört komutana birer tane verir.)*

THEODORA: Vefakâr sizler, sadakatinizin karşılığı olarak almış olduğunuz bu şeref madalyaları dilerim birer mutluluk simgesi olur.

(Perde çekilir.)

9 - GÖRÜNÜM

PERS KİLİSESİNİN DURUMU VE BURUDANLI MAR YAKUP'UN FAALİYETLERİ

(Salmede Kraliçe, Elizabet, Meryem ve iki Komutan, Yuhanna ve Mikayel görülür.)

THEODORA : Tanrı'ya şükürler olsun, üzücü olayları geride bıraktık: Düzenlenen komplolar boşa çıktı. İmparator, selametle döndü, asiler cezalandırıldı ve sadık olanlar ödüllendirildi.

YUHANNA : Bu iyi sonuçlardan da çok, büyük kraliçemiz rahata kavuştuğu için sevinçliyiz.

MİKAYEL : Bize özellikle kıvanç veren, övülesi çalışmalarının karşılığını almasıdır. Tanrı onu korusun.

THEODORA : Sevgili dostlarım, yaptığımız fazla birşey yok, ancak bize düşen görevin bir kısmını yerine getirmeye çalışıyoruz. Ama yüce Tanrı kişinin yüreğine bakar.

ELİZABET : (*Gülümseyerek*) Ben hâlâ o üzücü geceyi hatırlıyorum, Yuhanna olay hakkında sevgili kraliçemize haber verdiğinde kraliçenin davranışı gözümün önünden gitmiyor. Ogünkü olağanüstü cesaretini asla unutamam.

MERYEM : Kraliçemizin cesareti, gelecekteki bütün liderlere canlı bir örnek olacaktır.

THEODORA : Canlarım, yine eski nakarata başladınız. Böyle iltifat ve övgülere gerek yok. Biz burada kardeşçe bir görev yürütüyoruz. Theodora kendini Elizabet ve Meryem'den üstün kabul etmez ve dostlarını canı gibi sever.

ELİZABET : Buna hiç şüphemiz yok, sevgili kraliçemiz. Kraliçe olarak sizin bize olan sevginiz her sevgiden üstündür. Bu mutluluk sahibesinin lütfudur, Tanrı daim etsin.

THEODORA : Epeydir efendimiz Mar Yakup'tan haber yok. Siz yeni birşey duydunuz mu?

YUHANNA : Umut verici bir çağ açılıyor, Mar Yakup yamalı giysileriyle

ülke ve ulusları yeniyor; yalın ayaklarıyla dağları, çölleri aşıyor.

THEODORA : Bu gerçekten olabilir, çünkü Rab, "Gücüm zayıflıkta bütünleşir" der. Tanrı'nın yardımı olmazsa, beşeri zaaflarımızla hayatta hiçbir işten başarıyla çıkamayız. Aynı şey Mar Yakup için de söylenebilir.

(Kapı çalınır, nedimelerden biri girer.)

NEDİME : Yüce kraliçemiz, kapıda yabancı bir rahip var, çok yorgun ve bezgin görünüyor. Sanırım uzak ülkelerden geliyor.

THEODORA : Ne istiyor kızım?

NEDİME : Makamınızı ziyaret etmek istiyor efendim. Belki bir ihtiyacı vardır.

THEODORA : Gelsin bakalım. Şu anda değerli dostlarımında yanımda olması benim için iyi.

(Nedime çıkar, kapıdaki rahibi içeri alır.)

PİSKOPOS : Yüce Tanrı büyük kraliçenin günlerini mutlu kılsın; tahtının tacının üzerine bereket yağdırsın.

THEODORA : Dua ve bereketlerinizle hoş geldiniz, muhterem peder. Nereden teşrif ediyorsunuz?

PİSKOPOS : Büyük kraliçe, duacınız Piskopos Şemun Pers ülkesinin güneybatısından geliyor. Beni buraya çeken zatı devletinizin güzel haberleridir. Çünkü heryerdeki Süryani Kiliseleri'ne yakın ilgi gösterdiğinizi duydum.

THEODORA : Pers ülkesi! Ah, bizimle onlar arasındaki bu aralıksız savaşlar olmasaydı, oradaki sevgili topluluğa da hizmetim dokunabilirdi. Oradaki topluluktan bugüne kadar herhangi bir haber almadık, muhterem peder.

PİSKOPOS : Ben de bunu bildiğim için, böyle uzun ve tehlikeli bir yolculuğu göze alarak, ülkemizde kilisenin durumunu yüce Kraliçemize arzetmeye geldim efendim.

THEODORA : Oradaki kiliseye yardım etmek isterdim. Ne var ki, ülkemizle Pers ülkesi arasındaki siyasi ve ekonomik sorunlar nedeniyle bu arzumuzu yerine getiremedik.

MİKAYEL : Sultanım, siyasi ve ekonomik sorunlar Rab'bin sözlerine karşı duramazlar.

YUHANNA : Bu doğru. Ayrıca saygıdeğer Kraliçemizin bilgeliği ve yetenekleri tüm zorlukların üstesinden gelebilir.

ELİZABET : Saygıdeğer pederden oradaki kilisenin durumunu öğrendikten sonra, açıklamak istediğim bir düşüncem var. Belki yüce Kraliçemizin beğenisini kazanır.

THEODORA : Buyrun, sizi dinliyoruz, muhterem peder.

PİSKOPOS : Genelde, durum pek fena sayılmaz, ama Pers devleti büyük devletinizle yakın ilişki içinde olduğumuzu düşünüyor. Bu da SüryaniOrtodoks Kilisesi'ne karşı olanların tahrikiyle oluyor. Bunların elinden gelse, o bölgelerde bir tek Ortodoks bırakmazlar.

THEODORA: Bu düşünce bana hiç yabancı gelmiyor! Ama benim Süryani Kilisesi'nin bireylerinden beklediğim, hangi devletin gölgesi altında yaşıyorlarsa, o devlete sadık olmaları. Öyle değil mi?

PİSKOPOS: Evet efendim, biz Süryani Kilisesi'nin evlatları, o ülkenin en sadık insanlarıyız. Pers ordusundaki gençlerimizin sadakati ve hizmetleri takdir görüyor. Aynı zamanda, ordudaki yüksek rütbeli Komutanlar arasında toplumumuza mensup kişiler var. Bunlar ordunun sağ koludur; devlete ve vatana olan bağlılıklarını Pers Kralları çok iyi bilir. Buna rağmen, tahrikler de arasıra hedefini buluyor. İşte Bizi üzen budur.

THEODORA: Ruhsal durum hakkında ne biliyorsunuz?

PİSKOPOS: Yüce kraliçem, ruhsal durum genel olarak iyidir. Kilisenin evlatları inançlarına bağlıdır. Bildiğiniz gibi Nineve, Sincar ve Nusaybin'de yaşayan Arap kabilelerinin hepsi kilisenin çocuklarıdır ve imanları sağlamdır. Bunlar Pers ülkesinde de kilisenin direkleridir.

THEODORA: Bu konuda bazı bilgilerim var ama, yeterli değil. Acaba oradaki kabilelere, kasaba ve köylere hizmet edecek yeterli sayıda adam var mı?

PİSKOPOS : Orada, Sincar dağında tek bir piskopos var. Ama, tahrikçilerin ve zalim liderlerin yüzünden boyuna yer değiştirmek zorunda kalıyor.

THEODORA : Demek ki, durum pek parlak değil. Öyleyse kilisenizin her tarafta sadık ve yeterli din adamlarına ihtiyacı var.

PİSKOPOS : Bölgeye iyi hizmet eden birçok din adamı ve rahip var. Ama, daha önemli işler için yüksek düzeyde bir ruhani öndere ihtiyacımız var. Katisfon'daki dini liderlerimiz ruhsal yönden güçlü sayılır. Ancak, Persler bizi çekemeyenlerin tahriklerine kapılarak, onların ellerini bağlamaktadırlar.

THEODORA : Bu durumda ne öneriyorsunuz, muhterem peder?

PİSKOPOS : Mümkünse zatı devletinizin Pers Kralı'yla bağlantı kurmasını. Belki o zaman iyi niyetle yaklaşırlar ve diğerleri gibi ruhani işlerde serbest bırakırlar.

THEODORA : Bu nasıl yapılabilir?

PİSKOPOS : Büyük Kraliçeden tek istirhamım, bu konuya önem vermeleridir.

ELİZABET : Yüce Kraliçemizin izniyle bu konuda bir önerim var.

THEODORA : Buyrun Elizabet, seni dinliyoruz.

ELİZABET : Bence efendimiz Mar Yakup'u bulunduğu yerden arayalım. Sevgili Kraliçemizin emriyle, Mikayel ve Yuhanna, Pers ülkesini ziyaret etmesi için ona bir mektup yazsınlar. O zaman her şey istediğiniz gibi olacaktır.

THEODORA : Çok yerinde bir düşünce. Sanırım, efendimiz Mar Yakup en iyi şekilde bu işin üstesinden gelebilir.

MERYEM : Bu çok iyi bir fikir, Pers Kralı'nı ziyaret eder ve ülkesindeki kilisenin evlatlarına merhamet etmesi dileğinde bulunur.

THEODORA : Evet, şahane bir fikir Elizabet!

PİSKOPOS : Kraliçenin lütfunu ve iki değerli yardımcısının ilgisini minnet ve şükranla karşılıyorum.

THEODORA : Muhterem peder bilsin ki, bu iki değerli arkadaşım kilisenin en sadık elemanlarıdır. Ve bu iki kahraman, Yuhanna ve Mikayel en cesur komutanlarımızdır.

PİSKOPOS : Yüce Tanrı sizleri kutsasın, sevabınızı artırsın, kilisenin hizmetinde hepimize başarılar versin. Kraliçemizi ve İmparatorumuzu başımızdan eksik etmesin.

THEODORA : Dualarınız başımızdan eksik olmasın saygıdeğer peder.

YUHANNA : Şimdi efendimiz Mar Yakup'un nerede olduğunu öğrenmemiz gerek.

MİKAYEL : Efendimiz Mar Yakup nerede? Havadaki atmacanın yolu bilinir mi?

YUHANNA : Ben biliyorum. O güçlü atmaca, bölgeden bölgeye uçarak iradeye güç veriyor. Ruhsal mücadelede ona başarılar veren Tanrı'ya şükürler olsun.

ELİZABET : Sevgili Kraliçemiz, Pederimiz Yakup'un faaliyetlerini bizden gizlemeyin lütfen. Mutlaka sizinle bağlantısı vardır.

THEODORA : Canlarım, sizden saklamayacağım, birkaç gün önce bir öğrencisiyle bana sevinçli haberler dolu uzun bir mektup yolladı.

MERYEM : Öyleyse efendim, ne diye şimdiye kadar bu mektubu bizden gizlediniz?

THEODORA : Gizledim ki, sonucunu alayım ve sevindirici haberlerimi size sürpriz olarak ileteyim.

MİKAYEL : Tanrı sizi korusun, yüce kraliçemiz! Mesih'in Kilisesi'ne ne güzel hizmetler veriyorsunuz.

THEODORA : Güzel hizmetler benim sizin değil, sadece bu *(Rahibe işaret eder)* Kahraman erlerindir. Onlar Kilise uğruna, yaşam boyu mücadele halinde.

MERYEM : Konuyu dağıtmadan, Kraliçemiz kendilerindeki haberleri lütfetsinler de dinleyelim.

THEODORA : Birkaç gün önce aldığım mektuba göre, efendimiz Mar Yakup sürekli bir yerde kalmıyor. Kentleri, Kasabaları, Köyleri dolaşarak her yerde ruhban kutsama ayinleri yapıyor. Şimdiden Kiliseleri rahiplerle doldurmuş ve bölgelerin piskopos ihtiyacını sağlamış durumda.

ELİZABET : Bu büyük bir başarı. Şimdiye kadar dolaştığı ülkeleri öğrenebilir miyiz?

THEODORA : Aldığım bilgiye göre, faaliyetleri uzak ülkelere kadar ulaşmış. Suriye'den başka Ermeniya, Kapadokya, Kilikya, (Eyurba) Panfilia, Lykia, Frigya, Karia, Küçük Asya, Mısır, Libya ve Habeşiştan'a kadar gitmiş.

MİKAYEL : Bu müthiş bir şey! O zayıf bünyesiyle bu kadar ülkeyi nasıl do-

laşabildi?

THEODORA : Bunları Kutsal Ruh'un gücüyle yapmış. Oruçlu olduğu halde, yorulmadan günde kırk mil aşıyormuş. Rab'bin hizmeti dışında, dünyadaki her şeyden elini eteğini çekmiş durumda.

YUHANNA : Buna büyük güç ister. Gerçekten de Rab'bin gücü zayıflıkta belli oluyor.

THEODORA : Dahası var. Öğrendiğime göre, Kıbrıs, Rodos, Sakız ve Midilli adalarını da ziyaret etmiş.

ELİZABET : Peki O'nu nerede bulabiliriz?

THEODORA : Birkaç gün önce Urfa'ya döndüğünü öğrendim. Orada yaklaşık yirmi gün kalacak. Bu kadar kısa bir zamanda acaba ona mektup ulaştırabilir miyiz?

PİSKOPOS : Kesin olarak ulaştırabiliriz efendim. Sevgili kraliçemiz mektubun yazılmasını buyursunlar; ben kendi elimle götürürüm.

THEODORA : Mikayel bu mektubu hemen yazıp getirsin. Ben de mühürleyim ve gönderelim.

YUHANNA : Evet efendim, onayımızdan geçtikten sonra mesele yok. Mikayel'inde imzasına gerek var mı?

THEODORA : Evet, önce Mikayel imzalasın, sonra ben mühürlerim.

MİKAYEL : *(Mektubu yazar, imzalar. Sonra kraliçe onu mühürleyip, piskoposa verir.)*

THEODORA : İşte mektup, piskopos efendi. Size başarılı bir yolculuk dileriz. Aziz Yakup'a selam ve sevgilerimizi iletin.

PİSKOPOS : Büyük lütfunuzdan dolayı çok teşekkür ederim, yüce kraliçemiz. Tanrı sizi kilise için manevi bir hazine olarak korusun.

THEODORA : Pers ülkesindeki tüm evlatlarımıza selamlarımızı iletin. Pers Ortodoks Kilisesi'nin hızla gelişmesini ve sizin de buna katkıda bulunabilmenizi dilerim Tanrı'dan.

(Şemun kraliçeyle vedalaştıktan sonra, mektubu alıp çıkar.)

(Perde kapanır.)

10 - GÖRÜNÜM

SONUÇ

(Kraliçe hasta yatağında görülür. Meryem ve Elizabet başucundadır.)

MERYEM : Bu sabah nasılsınız sevgili kraliçemiz? Umarım değerli sağlığınız iyiye doğru gidiyor.

THEODORA : Zannetmiyorum, Meryem. Yarım saat önce doktor buradaydı. Sözleriyle beni yüreklendirmeye çalıştı, ama pek tatmin edici bir şey göremedim.

ELİZABET : Efendim, doktor bazen yanılabilir, Tanrı'ya şükür, bugün ben durumunuzu daha iyi görüyorum.

THEODORA : Şiddetli bir ağrım var, Elizabet. Ama sizi yanımda görünce moralim düzeldi.

MERYEM : Umarım yakında iyi olacaksınız. Bir emriniz var mı efendim?

THEODORA : Hayır, hayır, hiçbir şey istemiyorum. Sadece bir bardak su.

MERYEM : *(Bir bardak su verir)* Buyursunlar efendim, afiyet olsun.

THEODORA : Sağol Meryem.

MERYEM : Evvel Allah iyi olacaksınız efendim. Moralinizi bozmayın. Biz sizden cesaret alıyorduk. Her zaman olduğu gibi, sevgili kraliçemizi neşeli ve keyifli görmek isteriz.

THEODORA : Sağlığım bozuk olsa bile neşem bozulmaz. Özellikle ikinizi yanımda görünce kendimi mutlu hissediyorum. Siz benim için çok değerlisiniz, geçirdiğim korkulu günlerde bana büyük destek oldunuz, moral verdiniz.

ELİZABET : Bu birşey mi, efendim? Biz size her bakımdan çok borçluyuz.

MERYEM : Efendimiz İmparatorun mutluluğu için Tanrı size sağlık versin.

THEODORA : Rab benim için ne emretmişse kabullenmeye hazırım. Yapabildiğim kadar hizmet ettim. Tanrı'ya ve insanlığa yönelik hizmette bir gün dahi ihmalkârlık etmedim. O'nun yüce iradesi neyse, öyle olsun.

ELİZABET : Gerçekten efendim, Tanrı'ya ve insanlığa büyük hizmetler verdiniz, özellikle de kiliseye. Güzel adınız, şan ve şerefiniz daima kalbimizde yaşayacaktır.

THEODORA : Canlarım, beni üzen tek şey, Kilisemiz ile Bizans Kilisesi arasında çözemediğim sorunlardır.

MERYEM : Efendim, bunun için güzel bir zemin hazırladınız ve çok yararlı işler yaptınız. Nitekim, iyilikleriniz imparator efendimizi öyle etkiledi ki, kilise babalarına bunun için merhamet etti. Ama Tanrı'nın iradesi neyse o olacak. Bunun için huzurunuzu bozmayın.

ELİZABET : En önemlisi, kiliseyi kritik bir zamanda korumanız ve yaşatmanızdır. Sadece bu, sevgili kraliçemiz için gurur vesilesi, bizim için de iyi örnek olmaya yeter.

THEODORA : Canlarım, bana düşen görevin bir parçasını yapabildimse, ne mutlu bana! Tanrı kusurlarımızı bağışlasın.

MERYEM : Herşeyin en iyisini yaptınız ve yapmaktasınız, sevgili kraliçemiz. Tarih en parlak sayfalarına sizin güzel adınızı yazacaktır.

ELİZABET : Süryani Kilisesi, adınızı kendi mücahitleri arasında anımsayacak ve umut verenlerin arasında yer verecek.

MERYEM : Evet, adınız,efendimiz Mar Severiyos, mucahit Mar Filuksinos ve gayretli ruhsal çobanımız Burudanlı Mar Yakup'la birlikte anılacaktır.

THEODORA : Tanrı değersiz adımı sadık kullarının arasında saysın, bana yeter.

MERYEM : Sevgili Kraliçem, umarım daha iyisiniz.

THEODORA : Belki.

ELİZABET : Evet, efendim, daha iyisiniz. Özür dileriz, fazla gevezelik ettik, korkarım sizi yorduk.

(Kapı açılır ve nedime girer.)

NEDİME : Efendimiz imparator! (Jüstinyen girer, Meryem ve Elizabet onu karşılarlar.)

JÜSTİNYEN : Şimdi nasılsın, Theodora?

THEODORA : İyiyim efendim, can dostlarım yanımdayken daha iyi oluyorum.

JÜSTİNYEN : Sevgili kızlarımız, sizi çok takdir ediyoruz; lütfen Theodora'dan ayrılmayın. Sizi yanında görünce rahat ediyor.

ELİZABET : Bundan onur duyarız, efendim. Biz sevgili kraliçemizin hizmetine ve yüce kralımızın emrine amadeyiz.

MERYEM : Yüce kralımız müsterih olsunlar, Tanrı'nın lütfuyla sevgili kraliçemizin durumu iyiye doğru gidiyor.

JÜSTİNYEN : Biz de bunu diliyoruz Tanrı'dan.

THEODORA : Jüstinyen, galiba sonum yaklaştı. Eşim olarak senden istediğim şudur: "Tahtına ve ülkene yaptığım hizmeti unutma."

JÜSTİNYEN : *(Elleriyle gözlerini kapatır ve suskunlaşır.)* Hayır, hayır, Theodora, Tanrı'ya şükür durumun daha iyi. Çok yakında ayağa kalkacaksın. Jüstinyen'e güven!

THEODORA: Güveniyorum, efendim.

JÜSTİNYEN: Tahta ve ülkeye karşı fedakârlıkların hiçbir zaman unutulmayacaktır. Değerli hizmetlerini daima takdir ettim ve edeceğim. Buna hiç şüphen olmasın.

THEODORA: Hayır, hayır, hiç şüphem yok efendim. Ancak, ben Rab'bime kavuştuktan sonra, korkarım tahrikçiler çoğalır ve hesapta olmayan şeyler olabilir.

JÜSTİNYEN: Bu ihtimal çok uzaktır, Theodora. Çünkü bilgeliğin, iyiliğin ve erdemin kalbimin en derin köşesinde yerini almıştır. Bütün ülkem eşsiz bilgeliğine, sonsuz cesaretine borçludur. Senin gibi değerli bir şahsiyet unutulur mu? Hayır, hayır.

MERYEM: Doktora bir kez daha gelip görmesini söyleyelim mi yüce kralımız?

JÜSTİNYEN: Elbette yavrum, doktor gelsin. Umarım Theodora'yı daha iyi bulur.

THEODORA: Doktora gerek görmüyorum, çünkü mukadder olan sonun geldiğini hissediyorum.

JÜSTİNYEN: Theodora, lütfen böyle düşünme. Bu basit bir rahatsızlık. Yakında geçecektir.

MERYEM: Sevgili kraliçemizi merak etmeyin, nurlu çehresinde ölümsüzlük var.

ELİZABET : Çok konuştuk, sanırım kraliçemizin dinlenmeye ihtiyacı vardır.

THEODORA: Ben rahatım canlarım, çoktan beri beklediğim gerçek dinlenmeye çekileceğim.

JÜSTİNYEN: Sevgili kızlar, şimdi ben çıkıyorum. Siz Theodora'nın yanında kalın, sizinle rahat ediyor.

MERYEM: Yüce Kralımız emrederler. Sevgili Kraliçemizin rahatı için her hizmete hazırız.

(İmparator çıkar, ama gözyaşlarıyla arkaya bakar. Meryem ve Elizabet sakin bir şekilde içerde kalır, Theodora başını yatağa koyar, gözlerini kapatır.)

MERYEM: (Yavaşça) Uyuyor, Elizabet.

ELİZABET : Bırak biraz dinlensin. *(Meryem Theodora'ya yanaşır, gözlerine bakar, elini tutar.)*

MERYEM: Nabzı normal, Elizabet.

ELİZABET : Bırak, onu çok yorduk. *(İkisi sessiz beklerler.)*

MERYEM: *(Yavaşça)* Ah Theodora, ne kadar güvenilir, ne kadar vefakârdın !

ELİZABET : Sende gerçekten büyük bir yürek vardı ! *(Bir süre sessiz dururlar, Theodora uyanır.)*

THEODORA: Hâlâ burada mısınız, canlarım?

MERYEM:Buradayız efendim, Tanrı size şifa verene dek yanınızda kalacağız.

THEODORA: Tanrı'nın emri yerine gelene dek...

MERYEM: Kraliçemiz rahatına baksın lütfen.

ELİZABET : (*Ona bir bardak su verir. Theodora bir yudum alıp bardağı geri verir)* Umarım daha iyisiniz efendim.

THEODORA: Evet, eskisinden iyiyim. Yanıma gel Elizabet , son bir veda olarak alnını öpeyim. (*Elizabet ağlayarak yanaşı r)* Sen de gel Meryem. (*Meryem'inde alnını öper. Sonra ikisi Theodora'nın ellerini öperek ağlamaya başlarlar.)*

MERYEM: Sevgili kraliçemizi üzüntülü görüyorum. Düşündükleri gibi kötü birşey yok.

THEODORA: (*Onlara acıma duygularıyla bakarak)* Her şey bitti artık canlarım. Tanrı'ya emanet olun. Ülke ve kilise barış ve huzur içinde kalsın. Efendim imparator çok yaşasın.

(Başı yastıktan düşer, gözleri kapanır, Meryem ve Elizabet çekilirler. Perde çekilir.)

(Perde açılır. İmparator üzüntü içinde görülür. Çevresinde dolanan Yuhanna, Mikayel, Elizabet ve Meryem acısını paylaşmaya, O'na moral vermeye çalışırlar.)

JÜSTİNYEN: Herşey bitti canlarım. Sevgili Theodora iyi işleriyle, kahramanca mücadelesiyle, üstün hikmetiyle Rab'bi karşılamaya gitti. Seni çok özleyeceğim Theodora.

YUHANNA: *(Ağlar)* Bilgelik pınarını gerçekten özleyeceğiz. O canlı bir lütuf ve gerçek bir sevgiydi.

MİKAYEL: Vefa, sadakât ve cesaretle hizmet ettiğin bu ülke, ölümünle çarpan kalbini ve parlayan gözünü kaybetmiş oluyor. Çok özleyeceğim seni saygıdeğer kraliçemiz!

YUHANNA: Yüce kralımız uygun bulursa, balkona çıkıp acı haberi duyunca toplanan kalabalığı görsünler.

JÜSTİNYEN: Ne diye çıkayım Yuhanna?Saraya karşı ayaklananların oklarına göğüs geren kahraman Theodora'yı hatırlamak için mi? Eyvah... O korkunç ayaklanmalara karşı nasılda sağlam bir kaleydi!Jüstinyen O'na olan minnetini asla ödeyemez!

MİKAYEL: Sanırım yüce kralımızın biraz dinlenmeye ihtiyacı var. Olan oldu, Tanrı'nın iradesine karşı çıkılmaz.

JÜSTİNYEN: Evet Mikayel, Tanrı'nın iradesine karşı çıkılmaz. Şu anda ne düşündüğümü biliyor musun?

YUHANNA: Kuşkusuz yüce kralımız, bugün sarayın başına gelen büyük felaketi düşünüyorsunuz.

JÜSTİNYEN: Dediğin doğru Yuhanna. Theodora'nın değerli naşını ülkenin en güzel mevkiinde bulunan ve orada dua etmekten hoşlandığı eski kiliseye koymalıyız.

YUHANNA: Evet efendim, orada kutsal sunağın önünde dua ettiğini birçok kez gördüm. Özellikle yüce kralımızın savaş meydanında bulunduğu günlerde.

JÜSTİNYEN: Biliyorum Yuhanna, tahtımı ve ülkemi koruyan Theodora'nın iyilikleri ve erdemleridir. Üzüldüğümde, bu yaştan sonra beni bu dünyada yanlız bırakmasıdır.

MİKAYEL: Yüce kralımız da bilirler ki, kraliçemiz ölmüş bile olsa sevgi ve sadaketle hizmet ettiği Rab'binin yanından ekselanslarına yine yardımcı olacaktır.

JÜSTİNYEN: Benim içinde tek teselli budur Mikayel.

YUHANNA: Tanrım, değerli Theodora'ya seçkin azizlerin arasında yer vermeni dilerim.

MİKAYEL: Ve iyi işleriyle O'nu hoşnut eden seçkinlerin arasında.

JÜSTİNYEN: Hatta azizlerin ön sırasında. Çünkü O yaşayan bir erdemdi ve övgülerin ötesinde Tanrı ile beraberdi. Tanrı aziz ruhunu şad etsin, sevgili Theodoram !

(Perde çekilir.)

BİR ADAM VE BİR KADIN TARİH YARATIYOR

Adam, Mısır'da İskenderiye Piskoposluk Okulu'nda Yunanca ve Latince öğrenmiş, gramer ve edebiyat derslerini pekiyi dereceyle bitirmiş, Roma Hukuk Fakültesinde felsefe ve hukuk dallarından büyük başarıyla mezun olmuş, Antakya Patriği Mar Severiyos.

Kadın ise, Menbiç'teki Süryani Ortodoks papazının kızı ve Bizans Kraliçesi Theodora.

Tarihe gelince, içinden hayat fışkıran ve en karanlık gecelerde bile ışığı parlayan, fikir özgürlüğü için büyük mücadele veren, onur ve itibarı uğruna savaşarak, yücelik alanında şehit düşmek pahasına bile olsa hakkını arayan, kan ve göz yaşlarıyla ölümsüzlüğü kendine mâleden özgür bilginlerin ve ölümsüz felsefe hocalarının anası, Süryani Kilisesi'nin bir anlık tarihidir.

M. S. VI. yüzyılın ilkyarısında Süryani Kilisesi'nin bir anlık tarihinde kaynaşan doğum, ölüm, hayat ve zafer dolu bir tarih... Bu kilisenin tarihi doğu'da Resuli Asma'nın öyküsünden ibarettir. Bir ara Bizans baltaları bu asmanın yeşil dallarını keserek ateşe atmış ve asmayı neredeyse kökünden yoketmek istemiş. İşte o anda, fedakâr bir adam kahramanca ortaya çıkarak bağı bozanları dağıtmış, kurutmak istedikleri asmayı zengin yüreğinden akan gıdayla beslemiş ve zekâsının pınarından akan lütuf suyuyla sulayarak yeniden canlandırmıştır... İşte Mesih'in Süryani asmasının ilk kurtarıcısı, Antakya'nın güçlü patriği, Süryaniler'in tacı Mar Severiyos'dur.

Kısa bir süre sonra, kişilik sahibi erdemli bir kadın ortaya çıkar. Bu kadın, Bizans'ın en yüksek mevkiinden, atalarının asmasını izler ve durumu öğrendikten sonra, içindeki ulusal duyguların itmesiyle sarayından çıkıp sevdiği asmaya su kanalları açar, ona canlılık verir. Böylece ağaç yeniden yeşerir, taze dallarının taşıdığı bereketli salkımlarından ölümsüzlük şarabı sağlanır... Bu kadın da, Mesih'in Ortodoks Kilisesi'nin ikinci kurtarıcısı Kraliçe Theodora'dır.

Şu halde, o karışık çağın meydanlarında, yüksek dağlarında yiğit Severiyos'u ve kahraman Theodora'yı arayalım. Onların bilgelikleriyle,

fedakârlıklarıyla, gözyaşlarıyla ve kanlarıyla yarattıkları tarihi araştıralım.

Onları arayalım,

Severiyos nerede?

448 yılında otuz bir yaşında bir genç. Trablus, Şam Kilisesi'nde vaftiz olmuş. Kalbinde bilim ve erdemin meşalesini taşıyan, onurlu alnında gençliğin cesareti okunan, gözleri yepyeni bilgilerle parlayan bu yetenekli genç, Mesih'in güvenilir öğrencisi ve kilisenin büyük hocası Severiyos'tur.

Bundan sonra Severiyos'u nerede görmek istersiniz?

Tarihin ilk bölümünü yazıyor... ve ruhsal bir savaşa hazırlanıyor. Şu anda Filistin'in Mayuma kentindeki Mar Rumanes Manastırı'nda büyük bir sorumluluk üstlenmeye çalışıyor. Kuşandığı iman ve erdemle, benimsediği cesaret ve fedakârlıkla, kendisini bekleyen zorlukları yenmek üzere kendini yetiştiriyor.

Sahra'da bir manastır kuruyor. Manastırın arazisi verimli olduğu kadar, içinde yaşayan ruhanilerden de erdem, kutsallık ve bilim fışkırıyor. Severiyos, bu güzel hapishanede yirmi yıl geçiriyor. Gölgede geçen bu yılları, Severiyos, her taraftan kendisine gelen yüzlerce gençle değerlendirmeye çalışıyor. Bu insanlar, nefis bir çiçekten bal alan arılar gibi, ruhsal gıdalarını aziz Severiyos'tan alıp mutlu oluyorlar. Birinci amaç, tarihin ilk bölümünü yazmak ve çetin bir mücadeleye hazırlanmaktır.

Sonra, 508 yılında, hak ve özgürlüğü savunmak için ininden çıkan bir aslan gibi, kendini amansız mücadelenin içinde buluyor. Buna, cesaret ve kahramanlık ister... Severiyos takva, erdem ve ibadet hapishanesi olan manastırdan iki yüz rahiple çıkarak ülkenin başkentine gelip üç yıl boyunca doğru inancı savunduktan sonra, tekrar manastırına dönüyor.

İkinci amaç, tarihin ikinci bölümünü yazmak ve giriştiği mücadeleden başarıyla çıkmaktır.

Bundan sonra, başarının zirvesine çıkarak daha geniş, daha uzak ufuklara göz dikiyor. Güneşin kaynağından çıkan bu ufuklarla gözleri kamaşan Severiyos, bu sefer kendini elçi kürsüsünde görerek, efendisinin dediği gibi, " hizmet edilmeye değil, ancak hizmet etmeye ve sürünün uğruna kendini fedâ etmeye geldiğini " biliyor. O zaman Kutsal Ruh ölümsüz sözünü söyleyerek, Severiyos'u resuli makama yükseltiyor: 6 Kasım 512 yılında Antakya Patriği seçiliyor. Severiyos çok emin bir çoban; sürüsünü tanıyor sürüsüde onu tanıyor. Bir öğretmenin büyük hocasına benzemesi ne güzel! Severiyos'un kuzuları, doğunun her tarafına dağılmış durumda. Pers ülkesinden Rum Denizi'ne, Bizans'tan kara ülkelerine kadar serpilmiş olan manevi kuzular, Antakya patriklik makamında oturan Büyük Severiyos'un tatlı sesini duymaktan zevk alıyorlar. Severiyos, Mesih'in alçakgönüllülüğünü ve lütfunu öğretiyor, kurtuluşun müjdesini yayıyor. Boş inançlara karşı gerçek ve inanç cesaretle dolu yürekler, dağlar kadar yüksek ve güçlü canlar hazırlamaya

çalışıyor ki, kötülük fırtınalarında sarsılmasınlar. Zira "karanlık güçler onu (kiliseyi) yenmeyecektir."

Aradan altı yıl şimşek gibi geçer. Bu kez Severiyos'un sürüsü , onları parçalamak isteyen Bizans'ın tehditlerine karşı direnmek zorunda kalır. Ve Severiyos'un yetiştirdiği, hak uğrunda her mücadeleyi ve fedakârlığı, hatta ölümü bile öğrettiği bu cesur ve kararlı topluluk karşısında Bizans hüsrana uğrar.

518 yılında Kral Anastas ölür, yerine Jüstinus geçer. Jüstinus, ilk gününden beri ülkesindeki Süryani toplumun haklarını tanımayan, dahası Mesih İnançlıları'nı ezen, dağıtmaya çalışan, hatta kanlarını içmek isteyen katı yürekli bir tutum içindedir. Acımasız emirler vererek, piskoposları merkezlerinden uzaklaştırır, suçlular gibi onları yerlerinden sürgün eder, cezaevlerine doldurur. Bu insanları herhangi bir suçtan ötürü değil kendi inançlarına bağlı ve onurlarına saygılı oldukları için cezalandırmak ister. Ama bu masum inançlılar, ölümsüz şehitlerin düzeyine eriştikleri için, kendilerine yapılan zülum ve işkencelerden dolayı kıvanç duyarlar. Bu arada, Mısır'daki sürüsünü ziyaret etmekte olan ve onlara sağlam bir temel atma çabalarını sürdüren Severiyos, Jüstinus'un gazabına uğrar ve orada tutuklanır. Ama onun ruhsal faaliyetlerini hiçbir kuvvet durduramaz. Onun amacı, "gevşek ellere direnç, titreyen dizlere güç vermektir." Ve olağanüstü mektuplarıyla kendi yiğitlerine iman, onur ve cesaret ruhunu aşılar. Etkili sözleri, insan kalbini yıkılmaz kaleye çeviren bir boru sesidir sanki. Böylece, zavallı ve korkak insanları birer kahramana çevirir. Bütün bunlar, bu yüce Ruhani liderin kendi piskoposlarına, papazlarına, diyakoslarına, kilise yönetim kurullarına ve halkın önde gelenlerine gönderdiği sayısız mektubun etkisiyle olur. Eski yazarlara göre, bu mektuplar üç bin sekiz yüzün üstünde olup 23 cilt tutmaktadır. Bunların büyük bir kısmı hâlâ bizde duruyor. Hâlâ O kahraman çoban sesini bize duyurmakta. Tutuklu bulunduğu odada bile Büyük Severiyos'un kalemi boş durmuyor, geceyi gündüze katarak kitap üstüne kitap yazıyor ve gerçeği kabul edenlere gönderiyordu. Bilim, din ve edebiyat hazinesi olan bu değerli kitaplar, başlı başına bir kütüphane oluşturur.

Severiyos bu mücadeleyi verirken, imparator Jüstinus ölür, O'nun yerine kızkardeşinin oğlu I. Jüstinyen geçer. Jüstinyen, iyi bir rastlantı sonucu Menbiç papazının kızı Theodora ile evlenir; tahtını onunla paylaşır kraliçelik tacıyla başını süsler.

Jüstinyen, Theodora'nın bilgeliğini ve zekasını takdir ederek idari işlerde O'na tam yetki verir.

Artık Severiyos için gün doğmuş, ufukta bir ışık belirmiştir. Kızı Theodora ülkenin başındadır ve Severiyos'un kan ağlayan kilisesine karşı vefakâr kalbinde olumlu tasarılar vardır.

Severiyos tarihinin üçüncü bölümünü yazmaya başlar. Son mücadelesinden

başında taşıdığı onur tacı ve elindeki yetkili resuli asasıyla yeni bir mücadeleye girişir. Çobanların başı Mesih, çocuklarına güç veren ve adlarını seçkinlerinin ölümsüz siciline geçirendir.

Bu onurlu tarihin yeni bir bölümüdür. Severiyos, henüz zindanın bir köşesindeyken, onu mum ışığı altında yazıyor ve nurla parlayan kalbinin ışığıyla simgeliyordu.

Jüstinyen'in tahta geçince yaptığı ilk iyilik, baskıyı kaldırması ve dayısı Jüstinus'un dogudaki Hristiyan toplumuna karşı yürüttüğü kanlı politikaya son vermesi oldu. Jüstinyen, sürgün edilmiş insanların bir an önce yurtlarına dönmeleri için, her tarafa emirler gönderir. (22) Başkentteki tutuklular ise, Theodora'nın himayesi altında Hurmuzda Sarayı'nda rahat oldukları için, güvenlikleri bakımından, tahliyeleri ikinci bir emre bırakılır. (233)

Bir taraftan baskılar ve sürgünler, diğer taraftan Bizans'ın bencilliği yüzünden tedirginlik sürmekteyken, Severiyos kızı Theodora yardımıyla, Kral Jüstinyen'den tarihi bir mektup alır. (24) Kilisenin birliğiyle ilgili konuları görüşmek üzere, başkente teşriflerini isteyen bu çağrıyı sevinçle karşılar, ama sözkonusu birliğin sağlanacağından umutlu değildir.

Çünkü Bizans'ın katı tutumunu bilmektedir. Buna rağmen, vefakâr kızı Theodora'nın arzusunu reddedemez ve 535 yılında yorucu bir yoculuğu göze alarak başkente gider.

Başkentte, imparatorun düzenlediği toplantıya Bizans ve diğer kilise temsilcileri katılmaktadır. Birliğin temini için yapılan bu toplantılar tam on sekiz ay devam eder. Severiyos, bir ilahiyatçı olarak geniş bilgisi ve etkili tezleriyle muhaliflere karşı büyük üstünlük sağlar. Ama Bizans gururundan şaşmaz gerçekleri kabul etmez. Bundan böyle toplantılardan olumlu sonuç alınamaz.

Patrik Severiyos, dinlenme saatlerini kızı Theodora'nın yakınında, Hurmuzda Sarayı'nda geçirmektedir. Bilimsel yeteneğini ve resuli erdemlerini bilen Kostantiniye Patriği Entimus onunla biraraya gelmek ister. Severiyos Entimus'un muhaliflerin tarafını tuttuğunu bilmektedir; büyük Mikayel, iki Patriğin bir araya gelmesini şöyle anlatır: "Theodora Entimus'un görüşmeyi arzuladığını öğrenince, bir yolunu bulup bağlantı kurar, Severiyos'un kabulü üzerine, Entimus onun ziyaretine gelir. Saygıyla selamlaşıp kucaklaşırlar. Aynı ruhsal duyguyu paylaştıkları için beraber dua ederler ; oysa Aziz Se

(22) Büyük Mikayel, sayfa 278 - 1.
(23) Büyük Mikayel, sayfa 278 - 1
(24) Büyük Mikayel, sayfa 280,281 -1.

veriyos muhaliflerle dua etmezdi. Çünkü Ortodoksluğun en büyük koruyucusu idi. Entimus, duasını bitirdikten sonra Severiyos ona şöyle der: " Hakkındaki güzel haberler kutsallığını meleklerin düzeyine çıkarmıştır. Dilerim ki, doğru inançta da bu güzellikler senin olsun.

Bu iki güzellik Tanrı adamını tamamlar. Bunlardan bir tanesi olmayınca hiçbir yarar sağlanamaz." Aziz Entimus, bu ifadeden değerli meslektaşının onu eleştirdiğini anlar ve şöyle yanıtlar: " Ben Halkidun (*Kadıköy*) Konsili'nin kararına katılmıyordum, ancak Nastur ve Evteha'yı reddettikten sonra kabul etmeye başladım." Severiyos ona şöyle der: " O Konsil Hartukileri (*temel inanç-tan sapanları*) reddetti diye, onun inancını kabullenmek zorunda mısın? " Elçi Pavlus'un dediği gibi: " Kendini gerçek inançta bilen ve doğru öğretim gören başkasını eleştirebilir." Sonra şu sözleri ekler: "Gerçek inanca sahip olmayanın başkasını eleştirmeye ya da reddetmeye hakkı yoktur." Aziz Petrus'un inancına saygısı olmayan, elçilerin başı olan Petrus'a verilen elçisel yetkiden yoksundur. Petrus'un İsa Mesih hakkındaki temel inancı şudur: " Sen diri Tanrı'nın Oğlu Mesih'sin." Eğer Konsil Aziz Petrus'un bu inancını inkâr etmişse, Petrus'un yetkisini kullanmaya, ya da bu bakımdan bağlamaya, çözmeye veya reddetmeye hakkı yoktur. Bundan etkilenen Entimus, dostlarına ve her şeye veda ederek, hatta tahtını ve makamını terkederek Hurmuzda Sarayı'ndaki tutuklulara katılır. (25)

Aziz Severiyos'un Kostantiniye ziyareti hem sevinçli, hem de üzüntülü geçer. Üzüntülü tarafı, umduğu birliğin sağlanmaması, sevinçli tarafı ise, Tanrı'nın lütfuyla kızı Theodora'nın Bizans Sarayı'nda Kraliçelik mevkiine yükseldiğini görmesi ve kilisesine sağladığı yararlara tanık olmasıdır.

Huzurlu olarak Mısır'a dönüp resuli mücadelesini daracık zindanında tamamlar ve döndükten bir buçuk yıl sonra, yani 538 yılında başarı ödülüyle Rab'bine kavuşur.

(25) Büyük Mikayel, sayfa 281.

GELELİM KRALİÇE THEODORA'YA VE YAPTIKLARINA

Menbiç Kenti'nde gözlerini dünyaya açmış, günahtan sakınan erdemli kucaklarda yetişmiş, hayat bahçesinden kendisine nefis bir demet toplayarak boynuna şan ve şerefi simgeleyen bir gerdanlık takmış, çetin bir mücadeleden sonra yaşam öyküsünü şanlı bir tarihe mal etmiş ve kraliçe Theodora ünvanıyla kendini dünyaya tanıtmış değerli bir insandır Theodora...

Eliyle çizdiği parlak yaşam öyküsünün ilk bölümünde, temiz ahlak ve üstünlükleriyle İmparator Jüstinyen'in dikkatini çeker. Bu özellikleri onu kraliçelik tahtına yükseltir. Bu onurlu mevkiye geldikten sonra, kayıtsız şartsız Kralın sağ kolu olur. Kral onun zekasına ve yeteneklerine güvendiği için, istediği karar ve buyrukları vermeye yetkili kılar.

İmparatorluk Jüstinyen'in, zaferler Jüstinyen'indir, ama imparatora dikilen zafer ve şeref anıtlarının çoğu, Theodora'nın bilgelikle çizdiği plan ve programların üzerinde yükselir.

Ayaklanmalara hedef olan Jüstinyen'in tahtı, Theodora'nın cesur eliyle püskürttüğü ve bozguna uğrattığı düşmanlardan kurtarılır. Böylece, kocasının tacını korur ve hükümdarlığını pekiştirir. Theodora'nın imparatorluk yönetiminde gösterdiği yetenek ve üstünlük ikinci bölümünü oluşturur.

Ama daha önemlisi, üçüncü bölümü, atalarının kilise duvarları arasında salih dedeleriyle beraber oluşturduğu tarihtir. Kilise ve manastırlar üzerine saldığı lütuf kanatları kilisenin evlatlarını baskı ve tehditlerden korur.

Theodora, Kilisenin evlatlarına cesaret ruhunu aşılayarak Bizans'ın şiddetli fırtınalarına karşı, onların birer yüksek dağ olmalarını sağlar.

Gelin şimdi onu Hurmuzda Sarayı'nda görelim; orada topladığı beş yüz Ortodoks ruhani babaya evlatlık görevini en iyi şekilde yerine getiriyor; onlara acıma duygularıyla yaklaşıyor, nazik elleriyle alınlarındaki teri ve gözyaşlarını siliyor. Daha sonra saygıyla onların önünde eğilerek, ibadetten kaçeleşmiş ve ağır işlerden nasırlaşmış ellerini öpüyor. Böylece inançlı Theodora, öyküsünün daha önemli bir bölümünü, Tanrısal yaşam ve erdem tarihinde yazmış oluyor.

Bununla yetinmeyen vefakâr Theodora, sarayını kilisenin önderleri, piskoposlar ve rahipler için bir misafirhaneye çevirerek, sevgili ruhsal efendisi Severiyos'un yanında oturup ondan göksel bilgiler alıyor. Ve onunla elele ve-

rerek şanlı tarihin üstünlük ve fedakârlık bölümlerini yazıyorlar. Bu arada, Patrik Entimus'un da inanç uğrunda mücadele edenlere katılmasından özellikle büyük kıvanç duyuyor. Ortodoksluğun üç büyük patriğiyle oturup yaralarını sarmaktan, üzüntülerini paylaşmaktan gurur duyuyor. Muhteşem sarayını bereketlendiren bu üç patrik şunlardır: Antakya Patriği Büyük Severiyos, Kostantiniye Patriği Entimus ve İskenderiye Patriği Theodosiyos. Ortodoksluğu yücelten ve doğru inancı koruyan gerçek kilise babaları.

Büyük Severiyos'un ölümünden sonra, Theodora daha da hızlı bir tempoyla çalışmalarını sürdürerek, önemli sorunları çözmeye, yeni yollar aramaya ve Mesih'in Süryani Kilisesi'ne yeni temeller atmaya çalışıyor. Bu amaçla, Arap Kralı Elharis bin Ceble ile beraber, Burudanlı Yakup'u ve Arap kökenli Theodor'u kabul ederek yeni bir temel için hazırladığı proje üzerinde görüş birliğine varıyorlar. Hazırlanan proje kısa sürede gerçekleşerek, kocaman ruhsal bir bina meydana geliyor; Ortodokslukta yepyeni bir çağ açılıyor. Papaz Tiyofil'in oğlu Burudanlı Yakup, büyük bir gayretle kentleri, ülkeleri dolaşarak sevgili kilisesinin inancını canlandırıyor, güçlendiriyor korunması için onu sağlam ve yüksek surlarla çeviriyor.

Bütün bunlar Theodora'nın kendi eliyle aziz atalarının kilisesine yaptığı takdire şayan iyiliklerdir.

Daha bitmedi, gelin O'nu yazlık evinde görelim ; Diyarbakır'lı Yuhanna *(sonradan Efesli'yi)* evine çağırarak müjdecilik görevine hazırlanmasını, barbarlara gidip İncil'i müjdelemesini, onları Mesih inancına kazanmasını ister. Bunun üzerine Efesli Yuhanna, Theodora'nın teşvik ve yardımlarıyla, kısa bir sürede sözkonusu insanlardan seksen bin kişiyi imana getirerek onlara yüzlerce kilise ve manastır yaptırıyor.

Ayrıca, Kınnasrın Manastırı'nın kurucusu ve müdürü Eftunya oğlu Yuhanna'yı davet ederek, bu manastırda okutulan dini bilgiler, felsefe, ilahiyat ve edebiyat dersleri hakkında aldığı iyi haberlerden dolayı müdürü ödüllendirip okulun yaşatılması için gereken yardımlarda bulunuyor. Babalarının aziz topraklarında yetişen bilim, takva ve erdem çiçeklerini kalbinden fışkıran sevgiyle suluyor.

Diğer taraftan, Theodora'nın gayretini ve kilise uğrundaki faaliyetlerini duyan Arşımlı Şemun, Pers ülkesinin en uzak köşesinden kalkıp gelir, oradaki Süryani Kilisesi'nin içinde bulunduğu zor durumu hamiyetli kraliçeye arzeder. Theodora önemsediği ve sevdiği bu kiliseden gelen acı haberler karşısında çok üzülür. Arşımlı'ya moral ve cesaret vererek, Tanrı isterse oradaki kiliseye gereken yardımları gönderip onu güçlendirmeye ve yüceltmeye çalışacağına söz verir. Ne yazık ki, bu güzel arzularını yerine getiremeden yaşamını yitirir. Yapabildiği , sadece o ülkeye gönderdiği yetenekli din adamlarından ibaret kalır.

Ama, Theodora'yı ve Arşımlı Şemun'u mezarlarında bile mutlu etmek ister

Yüce Tanrı. Burudanlı Yakup'un Dicle ülkesine gitmesiyle oradaki kilise yeniden canlanır ve verimli olmaya başlar.
Bu büyük yüreğin faaliyetleri burada durur, ama geriye tarihe altın kalemle yazılan kahramanlık, güç ve inanç dolu ölümsüz ciltler kalır.
Tarihi yaratan, Süryani Kilisesi tarihine onur ve yücelik getiren, ölümsüz Patrik Severiyos ve Bizans Kraliçesi, Menbiç Papazının kızı büyük Theodora işte bunlardır. Öyleyse nerede o tarih?

O ilgi çekici tarihin sayfaları, Büyük Severiyos'un kalbinin kanıyla ve Kraliçe Theodora'nın sadakat ve fedakârlığıyla imzalanmış belgeleridir.
Bu, gerçekler uğruna verilmiş erdem ve fedakârlık mücadelesi tarihidir; ezilmiş bir toplumun, iki büyük kahramanından aldığı cesaret ve öğrendiği mücadeleyle, ruhsal önderleri, piskoposları ve rahipleriyle elele vererek Bizans'ın baskı fırtınalarına karşı dağlar gibi göğüs germesinin tarihidir. Hepsinin aynı duygu, anlayış ve gayret içinde olup, Davut Peygamberin deyişiyle, "evinin gayreti beni kemirmiştir." noktasında birleşerek haklarını savunmalarının tarihidir.

Sevgili okurum, eğer bu ilginç tarihi araştırmak istersen, kanlı satırlarıyla şan ve şeref içeren şu önümüzdeki sayfaları bir araştıralım. (26)

Nereden başlayalım? İsterseniz önce cezaevlerinden ve sürgünlerden başlayalım. Orada yaşamlarının son aşamasına, gelen yaşlıları göreceğiz; haklı tarafı tuttukları için tutuklandılar. Onların yanında ulusal duygularla yüreği çarpan gençler var; ateşli bakışları ve yüzlerindeki soğukkanlılık, onurlu kişilikleri sağlam inançtan gelen sebat ve güçlülüğün ifadesidir. Orada sadece zülme ve haksızlığa karşı çıkış ve nefret var. Orada doğru inanç uğrunda ölmekten başka birşey yok. Orada hergün bir azizin ruhu Tanrı'ya yükselip çektiği çileyi şikayet ediyor. Ama, inanç uğrunda ölen her azizle birlikte yüreklerdeki iman tazeleniyor, gönüllerdeki ulusal duygu coşuyor ve sonuna dek gerçeği savunma kararı kesinleşiyor.

Şimdi gelin, Bizans İmparatorlarının zavallı inançlıları ezmek için yaptıkları toplantıları gözden geçirelim; orada dilleri ağızlarına kilitlenmiş yüzlerce piskopos ve ruhban var; hepsi keder çullarına bürünmüş, doğru inançlarını savunuyorlar (27) Jüstinyen'in sarayının çevresinde binlerce erkek ve kadın, yapılan zulmün vahşetini kınamak için avazları çıktığı kadar bağırıyorlar. Öyleki, imparator bile bu durumdan etkileniyor. Bu olayda birçokları bayılıyor. Diğerleri hüngür hüngür ağlıyor. Hatta kral ve yanındakiler bu manzara karşısında gözyaşlarını tutamıyorlar. (28)

(26) Büyük Mikayel, sayfa 266 - 1
(27) Büyük Mikayel, sayfa 281 - 1
(28) Büyük Mikayel, sayfa 285 - 1

Ama Bizans bununla da yetinmiyor; gerçekleri saptırarak, sözde kiliseler arası barış istiyormuş gibi, sık sık konsiller topluyor, inanç tartışmaları için kilise temsilcilerini biraraya getiriyor, ama davanın temeline inmekten kaçtığı için büsbütün itibarını yitiriyordu. Örneğin, doğudaki Hristiyanlarla ilgili şöyle gülünç bir oyun oynuyor:İmparator ordudaki binlerce Ortodoks askeri toplayarak onlara, kendi kiliselerinin inancını terk etmelerini öğütlüyor. Buna karşılık askerler, imparatorun yüce makamına saygılı olmalarına rağmen, hepsi bir ağızdan şöyle cevap veriyorlar: " Yüce kralımız, biz savaşçıyız, din tartışmalarından anlamayız. Bizim için önemli olan, imparatorluğunuza saygılı olmaktır." Sonra, imparatorun yüzlerce ilahiyatçı, felsefeci ve bilim adamını toplayarak onlarla dini tartışmalara girdiğini görüyoruz. O zannediyordu ki, mantık bakımından kimse onu yenemez. Ama karşısındaki bilginler konuşunca, susmak zorunda kalıyordu. Bazen bu tartışmalı toplantılar bir yıl sürüyordu. Toplantılara katılanlar baktılar ki, boşuna vakit harcanıyor, birer birer izin isteyerek kendi ülkelerine dönüyordu. Büyük Mikayel, bu olayı şöyle özetler:" Bu olaylara karşı başarılı mücadele verenler ve cihad alanında zafer taçları kazananlarla gurur ve kıvanç duymak gerek."

Sevgili okurum, Bizans'ın bazı taklid patrik ve piskoposlarının aracılığıyla, sözkonusu inançlılara yaptığı zulmün vahşetini sanırım öğrenmek istersiniz.

Örneğin: Jüstinus zamanında, Diyarbakır'lı acımasız Patrik Efram doğuya karşı beslediği kin ve nefretden dolayı, Diyarbakır'da Kilioğlu İbrahim adında bir piskoposla anlaşarak, Tanrı'dan korkmadan ve utanmadan, o yöredeki Süryani Manastırlarını üç bölük askerle yağma ettirerek, yırtıcı atmacaların uysal güvercinlerin yuvalarını dağıttığı gibi, oradaki zavallı rahipleri sağa sola sürerler. Sonra köylere hücum ederek kiliseleri, evleri yıkıp yakarlar; Neron'un ve haleflerinin işlemediği kanlı cinayetleri işlerler. Diyarbakırlı Efram'ın, kilise evlatlarına karşı yaptıklarını yazmaya kalem isyan eder. (29)

Bu cinayetleri, Yuhanna Sermin'in Ortodokslara karşı işlediği cinayetlerle karşılaştıracak olursak, onların yanında bunlar hafif kalır. Sermin'in cinayetleri ölçüye sığmaz; tarih onları yazmaktan çekinir, yüzü kızarır. Bunları gözleriyle görüp yazan ve o ezilmişlerden biri olan Efesli Yuhanna'dan öğrenebilirsiniz. (30)

Kahraman babalarımız bu kanlı olaylara güçlü bir ruhla dayanmış, inançları uğruna her türlü acı, işkence ve ölüme göğüs gererek, tarihte ender rastlanmış bir zaferle bu çatışmalardan çıkmışlardır. Bütün bunlar bir taraftan, ruhsal efendileri Severiyos'un onlara aşıladığı ve cesaret verici mektuplarıyla yüreklerine doldurduğu iman gücüyle (31)

(29)Büyük Mikayel,sayfa 274-2,276-2,266-2;EfesliYuhanna:Açılar23,34,35-36,sayfa 44-46

(30) Efesli Yuhanna, başlık 18, sayfa 16, başlık 20, sayfa 27, sayfa 47'ye kadar.

(31) Kartminli Rahibin Tarihi, sayfa 138.

diğer taraftanda, ablaları ve vefakâr kızları Theodora'nın onların yüreğine sürdüğü lütuf ve sevgi merhemi ile olmuştur. Tarih dediğin böyle olur, yoksa olmasın.

Sevgili okurum, tescil edilmiş ve başarı kazanmış canlı bir tarih görmek istiyorsan, dağlara, tepelere, deniz kenarlarına ve çöllere serpilmiş ruhban manastırlarına ve bu manastırları doldurmuş özgür kilisenin fidan gibi gençlerine bak! Hepsi de doğru inançları uğrunda ölmeye hazırdılar ve birçokları bu kanlı savaşı büyük zaferle aşmıştır. Örneğin: Erdemli rahip Zı-u-ro yanına aldığı on öğrenci ile İstanbul'a gelir, İstanbul'da Tanrı'nın inayetiyle yaptığı mucizelerle, imparatorun ve yakınlarının dikkatini çeker. Bunu çekemeyen Romalı Agiptos, Zı-u-ro'yu öldürür, ama ardından kendisi de büyük bir faciayla ölür ve kurtlara yem olur. Süryani manastırlarında, Zı-u-ro gibi nice erdemli, özgür ruhaniler vardır. Bunları anlatmaya kalem yetmez.

Sevgili okurum, bu acı olaylardan sonra, herhalde bilim ve edebiyat fidanlarıyla dolu yemyeşil bir fidanlık görmek istersin ! Şu halde gel, beraber Kınnasrın Manastırına gidelim, oradan Antakya ve Urfa Dağlarına çıkalım; orada ruhsal ezgilerle Yüce Tanrı'ya ilahiler okuyan edebiyat bülbülleri görüp mutlu olacaksın. Süryani Kilisesi'nin bayrağını yücelten ve yükseklerde tutan kan ve gözyaşlarıyla faaliyetlerini tescil eden Eftunyaoğlu Yuhanna, Suruçlu Yakup gibi nice bilim adamları o çetin dönemde ortaya çıkmıştır.

Bunlar, Severiyos ve Theodora'nın zamanında yazılmış ilgi çekici tarihten kalan küçük sargı bezleridir. Ama o harika tarihi yaratan ve onu yaşayan, bu iki erdemli insandır. Keşke bu önemli derslerle yaşamımıza bir ışık tutabilelim, özellikle ahlak kurallarının zayıfladığı ve manevi değerlerin sönmek üzere olduğu bu dönemde...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 9
THEODORA KİMDİR ? 12
1 - DOĞUŞU - ÇOCUKLUĞU VE İMPARATOR JÜSTİNYEN'LE EVLENMESİ 13
2 - KRALİÇE OLARAK SOSYAL YAŞAMI 14
3 - KENDİ İNANCINA BAĞLI KALMASI VE KOCASI İMPARATORU ETKILEMESİ 15
4 - DİNDARLIĞI VE KİLİSEYE HİZMETİ 16
a - KİLİSE ADAMLARINA ACIMASI 16
b - THEODORA'NIN BURUDANLI MAR YAKUP'UN VE BASRA PİSKOPOSU THEVODOR'UN KUTSANMASINDAKİ ROLÜ 18
c - KOCASI JÜSTİNYEN'İ KENDİ KUTSAL İNANCINA İKNA ETMEYE ÇALIŞMASI: 19
d - İNCİLİN YAYILMASINDAKİ GAYRETİ, KUTSAL İNANCI DESTEKLEMESİ VE KİLİSELER KURMASI 20
5 - SÜRYANİ TARİHİNDEKİ YERİ: 21
6 - NİTELİKLERİ VE ÖZEL YAŞAMI 22
7 - YAZAR BRUKOBİYOS VE KRALİÇE THEODORA 22

THEODORA ALTINCI YÜZYILIN İLK YARISINDA SÜRYANİ KİLİSE OLAYLARINI İÇEREN TARİHİ OYUN (PİYES)
1. PERDE MENBİÇ'TE PAPAZ EVİ 25
2. PERDE MENBİÇ'TE PAPAZIN EVİ (KİLİSE'NİN UMUDU) 32
3. PERDE VEFAKÂR KRALİÇE (527 - 535) 40
4 . PERDE PATRİK MAR SEVERİYOS BAŞKENTTEYİL (535) 51
2 . GÖRÜNÜM DOSTU ENTIMUS'LA KARŞILAŞMASI 54
3 . GÖRÜNÜM İMPARATORUN BAŞKANLIĞINDA TOPLANTI 57
4 . GÖRÜNÜM 60
5 . GÖRÜNÜM İMPARATORUN BARBARLARA KARŞI SAVAŞA GİRMESİ: 63
6 . GÖRÜNÜM BİR SUIKAST PLANI 67
7 . GÖRÜNÜM 74
İLK TUR - MAR SEVERİYOS'UN ÖLÜMÜ (538)
2 . TUR BURUDANLI MAR YAKUP VE KİLİSENİN CANLANMASI 78
8 . GÖRÜNÜM İMPARATORUN DÖNÜŞÜ 83
9 . GÖRÜNÜM PERS KİLİSESİNİN DURUMU VE BURUDANLI MAR YAKUP'UN FAALİYETLERİ 89
10 . GÖRÜNÜM SONUÇ 94
BİR ADAM VE BİR KADIN TARİH YARATIYOR 99
GELELİM KRALİÇE THEODORA'YA VE YAPTIKLARINA 104